

VELKÁ VTEŘINA

Daniela Fischerová

Městská knihovna v Praze

půjčuje

knihy, audioknihy,
obrazy, deskové hry...

nabízí prostory pro

samostatné studium,
skupinová setkání,
přednášky, konference...

pořádá

autorská čtení, přednášky,
koncerty, filmové projekce,
akce pro děti...

poskytuje online služby

e-knihy, digitalizované dokumenty,
přednášky, kurzy...

podporuje tvoření v kreativních dílnách

DOK16 pro práci se dřevem a papírem
Atelier pro šití a vyšívání

Suterén pro 3D tisk, knižní vazbu, kaligrafii a pyrografii

mlp.cz
e-knihovna.cz
knihovna@mlp.cz
facebook.com/knihovna

Velká vteřina

Daniela Fischerová

Rozhlasové hry

Znění tohoto textu vychází z díla [Velká vteřina](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Hynek v Praze v roce 1997.

Podle [předlohy](#) z fondu [Moravské zemské knihovny v Brně](#).

§

Text díla (Daniela Fischerová: Velká vteřina), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 6. 9. 2024.

OBSAH

Slovo úvodem	6
ZAPŘENÝ ALBERT ANEB PŘÍBĚH O ŽALU A LŽI	11
NEDĚLE	64
DÍVKA SE ZÁZRAČNOU PAMĚTÍ	99
MICURA NEŽERE	111
KRÁL OMYLŮ	122
VELKÁ VTEŘINA	129
ANDĚLSKÝ SMÍCH	144
ANDĚL A KNIHA REKORDŮ	205
Ediční poznámka	223

Slovo úvodem

Když je člověku padesát let a z toho zhruba čtyřicet let píše, už ví (nelze nevědět), jak daleko a podivno je od úmyslu k výsledku. A vede-li ta cesta přes týmovou práci, tím jen hůř. Týmové umění je nepřehledný kotel vůlí, vkusů a rozdílných pohledů na věc, které se srážejí a kvasí, až na hladinu vyskakují bubliny.

Dobrovolně a při plném vědomí prohlašuju, že snad nikde jsem nedošla takové satisfakce jako v rozhlasu. Nosím nálepku autorky divadelní a skutečně, na kila papíru přepočteno, většina toho, co jsem kdy napsala, bylo pro divadlo – ale dodnes mám z divadla strach. Divadlo je kouzelnická skříňka, do níž se z jedné strany strčí rukavice a ze druhé vyletí holub. Nebo naopak. Drama je pouhý polotovar. Stejný text v jednom divadle fosforeskuje magicou září, kdežto v druhém z něj čiší tolik nudy, že usínají i švábi v parketách.

Díky šťastným setkáním se stalo, že ony rozhlasové kousky vždycky byly tak blízko mé představě, jak jen přírodní zákony dovolují, jak jen v týmové práci může být. Asi hlavní zásluhu na tom má režisérka Hana Kofránková, která uvedla v život všechny hry uvedené v téhle knížce. Díky přátelské „carte blanche“, tolerantní permanentce, kterou mi udílí vstup na svoje natáčení, znám dneska rozhlas dosti zblízka. Slýchám ji vysvětlovat nad mým textem hercům, „co tím chtěl básník říci“, a pokaždé se tiše v duchu směju, protože se nikdy neplete. – Rozhlasový režisér je ucho světa. Rozlišuje různé barvy hlasu, jako Eskymáci rozlišují sníh. A rytmus! To podivné tajemství rytmu, fungující neúprosně jako olympijské časoměřiče. Přidejte pár setin vteřiny do pauzy

a replika má rázem jiný smysl. Zrychlete kadenci o jedno zachvění a věta vyzáří jinou emoci.

A pak ovšem setkání s herci! S kým? Se všemi, doslova se všemi. Nikdo, koho najdete na „křestních listech“ těchto her, nebyl méně nežli dobrý, a řada jich byla vynikajících. Protože nelze vzpomínat na všechny, vzpomenu s úctou aspoň na tři velké mrtvé, tři opravdu pozhnané hlasy: Josefa Kemra, Jiřího Adamíru a Eduarda Cupáka.

Ten, kdo tu práci nezná, vůbec neví, jak ošidné a zrádně těžké je rozhlasové herectví. Pro laika to je jakési „jenom číst“ – stát před mikrofonem a odříkávat texty, které ani není třeba umět nazpaměť. Ale profesionál ví, kolik kázně si to žádá. Všechno, co herec na scéně uhraje mimikou, gestem, kostýmem, rekvizitou, na to má v rozhlase jenom neviditelný proud dechu. Postava, situace, příběh, osud... to všechno se tvoří chvěním hlasivkové štěrbin.

Hry v tomto souboru vznikaly zhruba sedmiletí. Tedy několik vzpomínek na těchto dobrých sedm let.

Když jsem psala Zapřeného Alberta, byla jsem začátečník, který nevěděl o rozhlasové práci nic. Ta hra stojí a padá s rolí osmiletého chlapce. Tušila jsem, že nesmím dítě zatížit žádným shakespearovským monologem, a ve své hlouposti jsem se mu snažila usnadnit roli tím, že jsem mu psala co nejkratší repliky. V nejcitlivějších místech hry, kde se hraje o život čtyř lidí, jsem dětskému herci vkládala do úst texty jako: „Nó.“, „Hm.“ nebo „Ne.“ Nic horšího už mě napadnout nemohlo. Krátké repliky jsou mnohem těžší nežli dlouhé. Zkuste zahrát vůbec nějaký smysl na jedné slabice! Ale pámbu nám dal, měli jsme báječného herce, tehdy desetiletého Petra Hotmara. Uměl říct „Nó“ tak, že v tom bylo všechno: strach, rozpaky, úžas, touha... Nó.

A ještě jedna vzpomínka z té chvíle. Jiřího Adamíru už velmi trápil revmatismus, bolely ho všechny klouby v těle a nebyla s ním žádná legrace. O přestávkách, kdy jsme všichni brebentili kolem, sedával sám, mlčky, s hlavou mezi rameny. – Ta hra končí snad dvacetivteřinovým rozjíveným dětským smíchem. Lehko se napíše a těžko udělá. Ani pro zkušeného herce to není malý úkol, jen tak nasucho si stoupnout před mikrofon a vyrazet nejpřirozenější vlny smíchu, dokud se z režie neozve Stop! – S napětím jsme čekali, co si s tím malý Petr počne, a nevěřícně jsme poslouchali, jak ze studia na první pokus vybuchl jasný a dlouhý, zcela oskarový smích. – Pak jsme nakoukli přes sklo a spatřili jsme Jiřího Adamíru, jak v koutě dělá na Petra obludy: šklebí se, hopsá, provádí jakási démonická prostná. Znáám málo tak laskavých momentů profesní kolegiality. A Jiří, nevěda, že byl viděn, se zase vyplížil do chodby, ztěžka usedl na lavici a spustil ubolenou hlavu mezi ramena.

Nezapomenu na Blanku Bohdanovou, jak hrála matku ve hře Neděle. Do zkušebny přicházela krásná elegantní dáma s tou pevnou dlouhou šjíjí, s níž se na jevišti hrají královny. Pak mizela ve studiu a ven se linul prastarý ubohý hlas. Osmdesátiletá dementní paní se krčila ve sklepe za hromadou uhlí, protože se bála světa, kterému už nerozuměla. Hlas se třásl zimou, stářím, strachy. Pak se zvukotěsné dveře otevřely a Blanka Bohdanová potřásla zlatou hřívou a zeptala se nás, jaké to bylo. Jaké? K nevíře.

Nezapomenu na Ondru Vetchého, který hrál Míru ve hře Andělský smích. Má tam v závěru velmi dlouhou pasáž, takovou hereckou horskou dráhu, kde se překotně střídají polohy a příběh se obrací naruby jako mafiánův plášť. V rozhlasové práci to bývá tak, že scéna se nazkouší a pak se natočí jednou (to když je den zázraků!), dvakrát (když to jde dobře), třikrát (to bývá obvykle)... a když chce režisér „čtvrtou, jenom tak pro jistotu“, to už se musí

hercům moc omlouvat, aby neutrpěla jejich profesionální čest. Tehdy to bylo naopak. Byl to sám herec, kdo pořád nebyl se sebou spokojen a kdo si žádal další a další opakování. Už bylo „po šichtě“, podle hodin pracovní den skončil a všichni kromě Ondřeje už byli dávno ochotní některou z natočených verzí vzít. Ale on řekl větu vět, která nás odzbrojila všechny: „Nikdy neodcházím od nedodělaný práce a dneska s tím nezačnu!“ A startoval znovu a znovu, jak skokan z můstku se vrhal do svého textu... Poslední verze byla přesná. Pokud mě neklame paměť, natočil jich sedmáct.

Jsou herci a herci a každý podle svého naturelu zaujímá své místo v poli „převtěleného“ či „nepřevtěleného“ herectví. Tato odvěká polarita je u mikrofonu velmi zjevná, protože zatímco smysl situace káže postavě ležet, běhat nebo létat mezi mraky, realita dovoluje herci pouze stát u pultíku a nehnout hlavou od mikrofonu. Jsou herci, kteří stojí jako vlastní pomník a všechnu odpovědnost delegují na své hlasivky. Jsou jiní, kteří hrají celým tělem, což bývá v rozhlase velká podívaná. Vzpomínám na Josefa Kemra, jak jako starý velikáš Kvásek skákal, dupal a máchal rukama jako větrný mlýn. Vzpomínám na Lenku Termerovou, jak se jako Dívka se zázračnou pamětí plížila už do dveří studia celá nahrbená, ve tváři nejistý výraz ženy, která se sotva dovede podepsat. Vzpomínám na pány Kepku a Kepku, jak hráli dva letící anděly a čtouce své texty na mikrofon, pilně máchali pažemi jako křídly, čímž se jim do hlasů vloudilo decentní andělské funění. A vděčně vzpomínám na Věru Kubánkovou, která svůj part ve Velké vteřině nejmíň desetkrát proplakala - a byly to pravé lidské slzy, žádný glycerin a žádná rutina.

A nikdy nemůžu zapomenout na Lea ve Velké vteřině, na Mariana Labudu. Tehdy jsme ještě „byli svoji“, Československo už praskalo ve švech, ale pár týdnů před rozpadem ještě šlo pozvat herce z Bratislavy do hry, která trvá něco přes čtvrt hodiny. Ta

volba byla skvělá. I když nám čeština a slovenština po léta splývaly takřka v jeden jazyk, přesto nikdo nezahraje cizí přízvuk tak věrně jako člověk, jemuž přece jen narostl zobák jinak. Jednou Hanka Kofránková pozvala na zkoušku britskou dámu, která zde žije asi třicet roků, aby laskavě přečetla panu Labudovi jeho text. Chtěli jsme slyšet, kde se anglosaské hrdlo na české větě vzpříčí. Kupodivu žádné „strčprstskrzkrk“ není těžší nežli měkké slabiky. Slyšeli jste někdy, jak třeba Američan říká „dítě“? Dýtje. To „dí“ z něj prostě nedostanete. – Marian Labuda si všechno naposlouchal a pak udělal něco nečekaného. Jeho Leo Feld, z Čech přesazený do Spojených států, vyslovuje: „díítě... díívka...“, s dojemnou péčí si gustýruje tu dlouhou slabiku, jako by chtěl celému světu ukázat, že nezapomněl česky... Zářivá bublinka hlasového mistrovství.

A další a další. Tykadlovitě citlivý hlas Honzy Hartla. Jorga Kotrbová, o níž text říká „ten hlas jak horký pohyblivý písek“, a ona ho opravdu takový má. Táňa Medvecká, která pak za svou roli Julie dostala zaslouženou cenu. Nezaměnitelná Bára Hrzánová... a další a další.

Kdysi v padesátých letech vyhlásila jazyková komise veřejnou soutěž na české slovo pro televizi. Jeden z nejbizarnějších návrhů zněl „vidímvás“. Bez koho čeho? Bez vidímvásu, pátým pádem voláme: vážený vidímvási... Jenže nikdo tak nikdy pátým pádem nezavolal, protože pojem se jak patrně neujal.

Slovo rozhlas je jeden z posledních šťastných výtvorů českého pojmosloví pro moderní techniku. Zní málem staroslověnsky a přitom jde o zcela ústrojně slovo: předpona roz- roznáší, rozdává všemi směry lidský hlas. Nejdůvěrnější „slyšímvás“ roz-práví příběhy bez kulis a bez rekvizit, bez kostýmů a světel.

Jsem ráda, že jsem je mohla rozprávět s ním.

Daniela Fischerová

ZAPŘENÝ ALBERT
ANEB
PŘÍBĚH O ŽALU A LŽI

Osoby

ALBERT BRIXI, asi 50 let, v textu značeno ALBERT

ALBERT BRIXI v osmi letech, v textu značeno A 8

ALBERT BRIXI OTEC, asi 50 let, v textu značeno OTEC

ALBERT KAFTAN, 15 let, v textu značeno A 15

RŮŽA (33 let)

RECEPČNÍ (70 let)

TELEFONISTKA

HLAS

Chodbou se blíží kroky. Nervózní hlas.

ALBERT: Je tu někdo?

Přibíhá RECEPČNÍ. Tón hovoru: starý pán by si rád popovídal, ALBERT je odmítavě úsečný.

RECEPČNÍ: Už letím... letím!

ALBERT: Mám tu zamluvený pokoj. Na jméno Brixí.

RECEPČNÍ: Áno, pan doktor Brixí, jedno lůžko! Občanský průkaz prosím.

Z dálky se ozve nádražní rozhlas a zvuky nádraží.

ROZHLAS: Přijeli jste do stanice Skalice v Čechách. Přijeli jste...

ALBERT: Co je to?

RECEPČNÍ: Pardon? Co prosím?

ALBERT: Ten rámus!

RECEPČNÍ: Á, nádraží! To tedy klobouk dolů, pán má uši jako rys!

ALBERT: To bude řvát pořád?

RECEPČNÍ: Asi jde bouřka, že to zní tak ostře. Máte v pořádku srdíčko?

ALBERT: Proč?

RECEPČNÍ: Před bouřkou srdíčka moc zlobí. To já –

ALBERT: Jídelna je dole?

RECEPČNÍ: Bohužel, musíte se obtěžovat ven. My mimo sezonu nevaříme, proč taky, jste tu sám na patře. Ale hostinec je blízko. Vyjdete z hotelu a –

ALBERT: Já to tu znám.

RECEPČNÍ: Bože! Je to možné? A mě to netrklo! Vy jste mladý pan Albert! Syn doktor Hermíny Brixí, že? Mé jméno je Vránek, ale to vy nepamatujete, byl jste klučík... Vaše paní matka, to byla dáma! Dáma! A odbornice na slovo vzatá! Věřil byste, že tenhle zub mám ještě od ní? A koušu na něj přes čtyřicet let!

ALBERT: Hm. – Telefon je na pokoji?

RECEPČNÍ: Ovšem. – A vy, jak vidím, jste taky doktor. Zubař? Zdědil jste zlaté ruce paní matky?

ALBERT: Doktor práv. – Můžete mi objednat bleskově tuhle Prahu?

RECEPČNÍ: Pardon, nechtěl jsem být smělý... Čekejte na pokoji u aparátu.

Zvonění telefonu, zvednutí sluchátka.

TELEFONISTKA: Skalice? Máte tady ten blesk. Mluvte!

Výrazné tnutí telefonu. Pak horečný, podrážděný tón.

ALBERT: To jsem já, ten blesk. Slyšíš mě? Prosím tě, mlč! Vydržíš být chvílku zticha? Ano, jsem na útěku. Ale hlásím se, ne? (*Jako rozhlas.*) Přijel jsem do Skalice v Čechách! (*Jako recepční.*) Klobouk dolů, pán má uši jako rys! (*Nervózní smích.*) To nic. Jde bouřka, rostou mi uši! Zase doslechnu až na Mars. Tebe slyším, jak se tváříš. Jak Johanka z Arku v malejch botách! – Promiň. – Tak poslyš, ať to skoncuje. Nepotřebuju si nic rozmýšlet. Já to dítě nechci! – Tak, teď to víš. Když blesk, tak blesk!

Pauza, v ní trochu těžký dech. Pak lomcování oknem.

ALBERT: Sakra, nejde tu otevřít okno! – Mlč. Nechci se hájit. Nechci diskutovat. Nechci mít dítě, to je vše! A jestli ho budeš mít, varuju tě, já ho zapřu! Ano, zapřu! Třeba jsem gauner, ale já nemůžu jinak. Chápeš vůbec větu: Já nemůžu jinak? – Ne. Ty jsi Karkulka, co věří na svobodnou vůli. Já jsem vlk.

Rozčilený dech, lomcování oknem.

ALBERT: Já to okno snad vyrazím, vždyť je tu jak v sauně! – Mlčíš? Jen mlč! Stejně slyším, jak trpíš. Život je strast, ó lidé, praví Buddha. Život je především bezmoc! Samá bezmoc a samá odpovědnost, to je tedy sprostá kombinace! Ne! Už nechci ničí život! Už odmítám převzít odpovědnost, už nechci nikoho na svědomí...

Dech i lomcování zesílí. Hlas přes ně zlostně vykřikne.

ALBERT: Bože, jak můžu mít dítě, když jsem zabil vlastního otce?

Náhlé ticho. ALBERTŮV hlas od této chvíle nabude jinou kvalitu. Teď je to vnitřní hlas a s TELEFONISTKOU nevede dialog, jejich repliky se zcela míjejí.

TELEFONISTKA: Haló! Mluví ještě ta Skalice?

ALBERT (*konsternovaně*): Co jsem to řekl?

TELEFONISTKA: Skončil ten blesk?

ALBERT: To přece není pravda!

TELEFONISTKA: Haló!

ALBERT (*v obraně*): Vždyť zemřel na infarkt! Na selhání srdce!

TELEFONISTKA: Zavěste, jestli nemluvíte!

ALBERT: Skoro jsem ho neznal! Vychovával mě sotva měsíc!

TELEFONISTKA: Zavěste už!

ALBERT: Proboha, vždyť mi bylo teprv osm! Slyšíš? Co mlčíš? Tak se přece ozvi! Jsi tam?

Prudce vylne lomoz brzdícího vlaku a jasný zvuk zvonku. Dětský hlas nadšeně ječí.

A 8: Tady jséém! To jsem jááá!

ALBERT (*rozpomíná se*): Zvonek... Co to jen bylo? Takový malý kulatý zvonek –

A 8 (*přes jeho řeč*): Tatííí! Ahóóój!

ALBERT: Měl jsem ho na vozíčku, z boku... Ještě jsem nemohl chodit. Rok jsem byl s obrnou v nemocnici... Poslali mě domů vlakem jako balík –

A 8: Hele co mám! Zvonek z bicyklu! Z německýho!

ALBERT: Tatínek za mnou nejezdil, neměl rád nemocnice.

A 8: To abych moh zvonit o pomoc!

ALBERT: Teď stojí u vlaku, tenký a napjatý jako luk před výstřelem. Ve tváři má bledý plachý úsměv a víčko mu cuká, jako když se dveře přivírají průvanem.

OTEC: Vítám tě, synku.

ALBERT: Nepochybuji tě. U nás se nelíbá, u nás se věří na bacily. Nesmírně opatrně mě snáší ze schůdků.

A 8: Tati! Já umím číst! Ctihodná sestra mě naučila! Velký písmena všecky!

OTEC: To jsem rád.

A 8: Kde je maminka?

Na chvilku všechno překryjí hluky nádraží.

ROZHLAS: Sie sind in der Stadt Skalitz in Böhmen angekommen.
Sie...

A 8: Cooo?!

OTEC: Albertku... maminka stůně. Je v sanatoři. Jsme doma sami.

A 8 (bezstarostně): Aha. Víš, že jsem viděl nálet? Džžžj! Džžžj! Ctihodná říkala, že bylo sto mrtvejch! Já dvě mrtvolvy viděl! Jedna měla urvanou hlavu!

Poprvé se ozve otcův prudký specifický výdech. Na jeho konci můžeme tušit zamumlání slova „amen“. Pak stejně chrčivý nádech.

A 8: Co jsi říkal? Co říkáš, tati?

Hluk nádraží vygraduje a ztichne. Ozvou se vrzavé zvuky vozíčku a na pusů vyráběné efekty rychlé jízdy.

ALBERT: Můj domov: měšťanský byt účetního a zubařky. Všude vysazené dveře, takže drandím na vozíčku jako král.

A 8: Jedůůů! Z cestýýý! Džžžj!

ALBERT: Žijeme s tatínkem sami. Myslíš, že mi chybí děti? Vůbec ne! Představ si, že jsem ještě nebyl ve škole, nikdy! Nikdo k nám nechodí, ani my nikam nechodíme. Je vůbec ještě válka? Nevím. Tatínek mě učí malá písмена a šachy. Plynou dny.

A 8: Džžžj! A bombááá! A zásah! Kchchch!

OTEC (*polekaný výkřik*): Stůj!

A 8 (*drandění ztichne. Nechápravě*): Co je?

OTEC (*v rozpacích*): Nic. Neubliž si.

ALBERT (*po pauze tiše, v nápodobě otcova hlasu*): Neubliž si. Neubliž si. (*Jinak.*) Vždyť si neublížím! Jsem rád, že jsem doma. Jsem šťastný a nevím o tom. Obrázky z mého života. (*Vylne veselá hudba těch let a psí štěkot. Dítě se směje.*)

A 8: Ahoj, pejsku! Slyšíš mě?

OTEC (*mírně*): Chlapče, jdi od té zdi.

A 8: Proč?

OTEC: To se nesluší poslouchat přes zeď.

A 8: Když oni mají pejska, tati!

OTEC: Silbersteinovi by se zlobili, že je posloucháš.

A 8: Já je neposlouchám, já poslouchám pejska. A rádio. Tati, proč my nemáme rádio?

OTEC: Protože tam říkají zlé věci.

A 8: Ale hrajou hezky. Že jo, pejsku? Že hrajou hezky? (*Směje se.*)
Haf!

Hudba a štěkot slábnou, vylnou zvuky stolování.

OTEC: Dobrou chuť, synku. Ještě fazolky?

A 8 (*s plnou pusou*): Hm. – Tati, ty seš starej?

OTEC: Bude mi padesát.

A 8: A mamince bude kolik?

OTEC: – – – Pětačtyřicet.

A 8: To je taky stará. – Není masíčko?

OTEC (*nesvůj, omluvně*): Synku, my už nikdy nebudeme jíst masíčko.

A 8 (*zklamaně*): Có?!

OTEC: Člověk nemusí mít maso. Všechny živiny najde jinde.

A 8: V nemocnici jsme směli nechat kaši, ale maso jsme museli dojíst. Ctihodná říkala (*napodobí*): Masíčko, to je síla!

OTEC: (*rozčileně*): Jaká síla? Hnus je to! Maso jsou mrtvoly! Přece nemůžu jíst kusy mrtvol!

A 8 (*zaraženě*): Ale než umřou, tak jsou přece živý!

OTEC: Hnus! Kdo jí zvíře, ten se zvířetem stává! Kdo pozře mrtvolu, jako by umřel zaživa!

Prudký výdech. Polosrozumitelně „amen“, dlouhý nádech.

A 8: Ale psy nikdo nejí, že ne? Leda Eskymáci. Nekoupíme si psa?

Pauza. V ní začne sílit zvuk zubní vrtačky starého typu.

ALBERT: Plyne den a den a ještě den... Stýská se mi po mamince? Snad. Je pořád v sanatoři, ale já taky dlouho stonal. Stonat je normální. Ostatně maminka je se mnou. Já sám jsem svá maminka. Poslouchej:

A 8 (*imituje matčin hlas*): Táák, pane Vránek, pěkně otevřete pus, já vám krásně spravím zuby! Nebojte se, nebude to bolet. Tááák!

ALBERT: Slyšíš, jak už jsem uměl imitovat? Ty v tom vidíš škodolibost. Ba ne. Lidé do mě vždycky přicházeli ušima. Tohle je maminka: široká -á-, tón rázný. Tááák!

A 8: Tááák, pane Vránek, je to!

ALBERT: Mám fantazii. Fantazii jako létající koberec: džžžj!

A 8: To jsem ráááda, že to nebolelo!

OTEC (*ostrý výkřik*): Dost! Vypni to! – Vypni to!

ALBERT: Můj otec ve dveřích, bílý jako vejce.

OTEC (*prudký výdech*): Amen.

ALBERT: A tohle je hlas mého otce: vyschlá řeka. Leknutím nemůžu vypnout vrtačku.

Vrtačka zesílí a zmlkne. Tikot hodin.

ALBERT: A týž den večer. Už jsem v posteli.

A 8: Tati! Proč nechodíš do úřadu?

OTEC: Smím si brát práci domů, abych se o tebe mohl starat.

A 8: Hm. – Pomodlíme se? Já umím i německy! Hele! Jesus, liebster Sohn des Vaters –

OTEC: Já se nemodlím, hochu.

A 8: Ty nemáš rád Ježíše?

OTEC: Koho? Ty dávno zpráchnivělé kosti?

A 8: Ctihodná říkala, že Ježíš nám dá život věčný.

OTEC (prudce): Život není věčný! Po smrti není nic!

A 8: Jak to? Vždyť vstal z mrtvejš!

OTEC: Vzkříšení je podvod! Šidítka pro slabochy! Kdo má kuráž vidět pravdu, ten ví, že smrt je absolutní konec! Konec! Tak zní krutá pravda, dítě, a k žádné mrtvole se modlit nebudu!

A 8: Tak proč pořád říkáš ámen? (*Napodobí výdech.*) Áááámen!

OTEC (zahanbeně): To bys nepochopil. Nevšímej si toho. Vysvětlím ti to, až budeš velký.

A 8 (rozjívěně): Ámen ámen, kočka spadla z kamen. Konec zvonec bum!

Vyprskne smíchy a smích zní pod celou další pasáží.

ALBERT: Nevysvětlil mi to nikdy. Ale vím to. Můj otec byl anankast. – Znáš slovo ananké, osudová nutnost? To, čemu neunikneš, neúprosný los? Podle psychiatrie je anankasmus nemoc. Říká se tomu nutkavé jednání. Někdo líbá amulety, jiný si věčně myje ruce. Nemůže jinak, jinak by ho zadávila úzkost. Můj otec byl osudově nutkán zažehnavat smrt.

OTEC (výdech): Amen.

ALBERT: Slyšíš? Slyšíš to? – Svět stojí po kolena v krvi, válka se snáší pořád níž a blíž a můj otec bezmocným kouzlem vládne smrti. Drží si ji od těla na dálku vlastního dechu. Zprudka vydechne všechn strach a pak – (*výdech*) amen. Amen – magický štít proti smrti. – Proč zrovna amen? Nevím, a snad to nevěděl ani on.

A 8 (*směje se*): Ámen ámen, kočka spadla z kamen!

ALBERT: Vždycky při tom trochu sevře víčka, jako když se náhle rozsvítí ve tmě. Jako když se vzduchem mihne kámen. – Proč?

A 8: Proč maminka nikdy nenapíše? My museli psát každou středu!

ALBERT: Ticho mezi slovy. Bojím se ticha. Pauza se šíří, jako když pukne kra. Tatínek ode mne odplouvá, dívá se jinam. Musím zastavit ten pohyb! Honem tropit hluk!

Pronikavé drnčení zvonku.

OTEC: Co je, Albertku?

A 8: Nic.

OTEC: Tak nezvoň. Ten zvonek máš, aby sis zavolal o pomoc.

A 8 (*spokojeně*): Hmmm...

OTEC: Já přijdu, když zazvoníš... kdykoli.

A 8: Já vím.

OTEC: Kdyby ti bylo smutno, tak zazvoň.

A 8: Mně není smutno.

OTEC (vroucně): Já přijdu rád. Slyšíš?

A 8 (usíná): Hmm...

ALBERT: Budu ještě někdy takhle šťastný? Ne. Mám svůj svět: tatínka a u ruky zázračný zvonek. Cinknu – a celý svět je zde! (*Do řeči znějí malá cinknutí.*) Kdo má lepší kouzlo? Zrcadlo řekne: Na celém světě jsi jen ty, jen ty! – Uprostřed noci, za dne a kdykoli. Mám hlad, mám žízeň, chce se mi čurat. Cink, cink! Všemohoucnost mých osmi let.

Do cinkání zazní ostrý zvuk domovního zvonku a opakuje se.

A 8: Maminkááá! Je tu maminkááá!

OTEC: Čekej. Lež. Co tu kdo chce, propána, vždyť je noc!

Kroky, dveře, vzdálené hlasy. Zvoneček zní pořád naléhavěji, ALBERT ho musí překřikovat.

ALBERT: Hlasy jsou příliš daleko, netuším, kdo přišel. Rostou mi velké šimrající uši a chňapou po každém slově, ale stejně nevím nic. Zvoním o pomoc, jenže tatínek nejde. Poprvé mě zrazuje mé kouzlo. Brečím. Konečně –

Rozletí se dveře. Zvoneček ztichne.

OTEC (*vylekaně*): Co je? No tak! Proč pláčeš, Albertku?

ALBERT: U dveří stojí dva... dva kdo? Vetřelci? Hosté? Vypadají jako bratr a sestra. Čtvero nejčernějších očí, jaké jsem kdy viděl.

OTEC (*nejistě*): To je paní Kaftanová a její syn. Pozdrav, Alberte! – Oni... budou nějaký čas tady. Paní Kaftanová nám bude vařit, dokud se maminka nevrátí.

RŮŽA: Kuk, blondáčku! Já jsem Růža.

ALBERT: Slyšíš? Slyšíš ten hlas jak horký pohyblivý písek? Moje číhající uši ho sají a ježí se, ježí –

RŮŽA: Prej seš prima kluk. Tak se koukej sčuchnout s tím mým lotrem. Ten potřebuje slušnýho kamaráda jako prase drbání!

ALBERT: Za ní stojí výrostek vyšší nežli ona. Mračí se. Vypadá zavile a lačně jako mladý vlčák.

OTEC: Alberte! Ještě jsi nepozdravil!

A 15: To jako já, jo?

OTEC (*velmi rozpačitě*): Ne... ne vy. Myslel jsem svého syna. Zapomněl jsem, že jste také Albert... jako my dva.

A 15: Jo tak vy jste myslel svého syna! Dobrý, no. Tak ať pozdraví von!

ALBERT: Už to napětí neunesu. Ničemu nerozumím.

A 8 (rozčileně): Tady nemůžou spát! Tohle je můj pokoj!

Vytryskne RŮŽIN nakažlivý smích.

ALBERT: Otec je ubytoval v čekárně. Věšák, lavičky, umyvadlo. Ale čekárna je přece taky moje! Čekárna a ordinace to je mamčin rajon! Tam pouštím naprázdno vrtačku a volám mamčiným hlasem.

Vrtačka. Pod ní RŮŽIN a mladíkův smích, arytmiický vůči průpovídkám MALÉHO ALBERTA – jdou z jiného prostoru.

A 8: Ale ale, pane Vrááánek! To jsou ale ošklivé zuby! To vás budu moc a moc vrtat!

Ozve se typický zvuk stepařských podkůvek.

A 15: Fájň! Dívej, Růženo, dívej! To lino je fájň! To šlape samo!

A 8: Moc mi tu nekřičte, pane Vránek!

A 15: Step-pik-híl-step-čak! Step-pik-híl-step-čak!

ALBERT: Rostou mi uši. Nic nechápu. Zdí prosakuje víc smíchu, nežli jsem slyšel za poslední rok. Už neodolám. Nechám vr-

tačku běžet a tiše jak plž se šinu ke dveřím. V čekárně tančí, ano tančí! Ten vetřelec a lino drnčí jako buben! – Řekl jsem už, že je velmi krásný? Je velmi krásný.

A 8: Tady se nesmí dělat hluk!!!

Smích a step rázem zmlknou. Trvá protivný zvuk vrtačky, pak zmlkne i ten. – Cinká nádobí.

ALBERT: Růža nám začla vařit bez masa.

RŮŽA: Chutná?

OTEC: Děkuji. Dobré.

RŮŽA: To víš, já na tyhle kašičky moc nejsem. – Álo! Běž vedle s malým Albertem!

A 15 (otráveně): A proč?

RŮŽA: Kluci si maj furt o čem povídat. Syp!

ALBERT: Otec si hledí své kaše. Vetřelec mě bere silnou paží a odváží mě pryč. Choulím se ve vozíčku jako měkkýš v prasklé škebli. Najednou nejsem schopen promluvit.

Přechod do jiného prostoru.

A 15: Ty nechodíš do školy?

ALBERT: Mlčím. Ticho je mi těsné jako bota. Strašně se mu toužím zalíbit.

A 15: Já taky nechodím. Jenže já se na školu můžu tento! V Praze jsem dělal pingla u Pavouka. Znáš to tam?

ALBERT: Němě a dychtivě k němu sálám.

A 15: Dívej! Jeden chlap od filmu mě učí step!

Chvilku zní pod replikami step.

A 15: Hitler už jde stejně do prdele a po válce se lidi chtějí bavit. Step mě uživí vždycky. Líp-šaf-l-hopšaf-l-ból-čenc! Líp -

A 8 (vyhrkne rozčileně): Silbersteinovi mají psa!

A 15: Co?

A 8 (horlivě): Chceš ho slyšet? Já to umím! Chceš?

A 15: Tak jo.

A 8: To musíš zabouchat lžicí na topení a on ti zašteká!

Bouchání lžicí o topení. Vzápětí se ozve štěkot.

A 15: Dobrý, no. Co je to za ráci?

A 8 (zahanbeně): Nevím.

A 15: To nepoznáš jednoho čokla od druhýho? Tak velkej kluk?

A 8: Já ho nikdy neviděl.

A 15: Jo ták. Hm. – Chceš slyšet srandu? Jo?

VĚTŠÍ ALBERT začne mňoukat. Pes za zdí zuří. MALÝ ALBERT se směje.

A 8: Ještě! Ještě mňoukej!

A 15: Ještě umím ožralou žábu. Chceš?

Dělá „ožralou žábu“, směs kvákání a škytání. Dítě se nadšeně řehní.

A 15: Po válce budu dělat step a srandu. – Ty, stejně je to prča, tři Alberti, co? V celý Praze nepotkám jedinýho a v podělaný Skalici jsme tři! – Jo, a proč tvůj táta pořád říká ámen? To je tak nábožnej? Nebo je cvok? – Jsem teda zvědavej, jestli ho máma klofne. Ona to s chlapama umí. Bude to prča, jestli se vemou, co?

A 8: Kdo?

A 15: Tvůj táta a Růža. S kým myslíš, že mě má?

ALBERT (po pauze): Slyšíš? Slyšíš mě, jak mlčím? Kra puká, ledová tříšť se řítí. – A víš, co jsem řekl potom? Jak obludnou větu ze mě vyrazil úlek?

A 8: Moje maminka je zubařka!

ALBERT (po pauze): Směješ se? Já ne.

Štěkot utichá, potom vylnou vrzavé zvuky vozíčku.

A 8: Z cestýýý! Jedůůů! Džžžj!

ALBERT: Křičím, ale nikdo mě neposlouchá. Ječím Z cesty!, ale nikdo mi nestojí v cestě. Jsem sám. – To víš, že je to pravda. Banální příběh: zapřený syn pána a někdejší služky. Od první vteřiny vím, že je to pravda. Ale odmítám ji. Jdu hlavou proti zdi! Ne! Zeď jde proti mně!

A 8: Pozóóór!

ALBERT: Já nechci! Nechci, aby ten vetřelec, ten Lžialbert byl můj bratr! Je to můj první útok proti pravdě a pravda, netečná a krutá, se ode mne odvrací.

A 8: Uhnííí!

ALBERT: Je parný den, jezdím po chodbě a vřeštím, protože u nás se nesmí takhle vřeštět, tatínek přece musí přijít, aby mě vysvobodil z toho křiku –

RŮŽA: No! Tak se mi líbíš! Takhle jsi správnej kluk!

Zvuk jízdy rázem ustane.

A 8 (*nepřátelsky*): Kde je tatínek?

RŮŽA: Šel do úřadu, brouku.

A 8: Jak to?

RŮŽA: Jsem tu já, ne? Postarám se! Nemáš hlad?

A 8: Ne.

RŮŽA: Dělán si gulášek, dobřej... Čuchni!

A 8: Já nemám hlad.

RŮŽA: A jdi! Kluci maj hlad furt, ne? Ála by to zbodnul i s hrcem!

A 8: My nejíme maso.

RŮŽA: Já to na tebe nepovím! Chceš slyšet tajemství? (*Šeptá.*) Když budeš jíst maso, zesílej ti nohy a budeš tancovat jak Ála! Pššš!

ALBERT: Řekl jsem už, že je velmi krásná? Je velmi krásná. Usmívá se, z masa stoupá slastná vůně –

A 8: Maso je z mrtvolý!

RŮŽIN *srdečný smích.*

ALBERT: Vybuchla smíchy, tím smíchem jako horký písek, a smála se, když jsem zradil svého otce a hltal ten úžasný guláš, smála

se, když vyprávěla, jaký je Ála syčák, jak se porval s fyzikářem kvůli holce, smála se, když jsem se naivně zeptal:

A 8: A proto ho z té školy vyhodili?

RŮŽA: Ty hloupej! Copak nevidíš, že je to Žid?

Poslední výtrysk RŮŽINA smíchu. Pak zvuky marných pokusů o dávení, dětský kašel.

ALBERT: Marně si potom strkám prst do krku a snažím se vyvrhnout ten guláš, svou první vzpouru proti otci, už to nejde. Ale ani to mne nepoučí o neodvolatelnosti našich činů, o strašné nezvratnosti našich osudů.

Ťukání lžící do topení. Po chvílce sílí štěkot.

A 8 (šeptem): Pejsku? Seš tam? Zaštěkej mi!

ALBERT: Kdy mě postihla ta rána, že se mi uši otevřely dokořán? Tisknu je ke zdi. Nesou mě tam, kam mě nedonesou nohy. Vysunul jsem z nich citlivá tykadla, která projdou stěnou, jako neviditelné paprsky bloudí kostmi domu a činí mě vševědoucím. Mají jen jednu vadu: nedají se už nikdy zasunout.

A 8 (šeptem): Pejsku! Slyšíš mě? Budem si povídat, jo?

Gradující lomoz a křik, nezřetelně v detailu, ale budící dojem rvačky. Pes zuří.

ALBERT: Co se to děje tenkrát v noci? Přijíždí auto, slyším hluk. Někdo křičí německy a někdo česky. Chci spát, ale tykadla mám roztrhaná strachy.

Štěkot vyvrcholí a ukončí ho výstřel. Psí zavytí, pak ticho. Z něj po chvíli začne hovor, zprvu šeptem a pak v rozčilení stále hlasitější.

RŮŽA: Brixí! Brixí! Ty to neslyšíš?

OTEC: Slyším.

RŮŽA: Na co čekáš? Copak to není tvůj kluk?

OTEC: Šeptej, prosím tě.

RŮŽA: Je tvůj stejně jako ten druhej! Dals mi pár zpocenejch tisíc, abych držela hubu, a já ji držela, ne? Zubařka spala klidně! A na koho se mám ohlížet teď?

OTEC: Růženko... dej mi čas.

RŮŽA: Jakej čas? Čí čas? – Strčilš nás do čekárny a čekáme už tejden! Já se hned po válce rozvedu, přísahám! Neodnesu ti ani špendlík! Ale já už nemám čas!

OTEC: Já mám ještě jedno dítě.

RŮŽA: Máš malýho árijce od zubařky. No a? Tomu nic nehrozí!

OTEC: Nemůžu mu jen tak... povědět pravdu.

RŮŽA: Proč ne? Tak mu strč hlavu pod šturc jako sobě! Zavřels rádio do kamen a děláš, že válka není! Patnáct let děláš, že tenhle kluk vůbec není na světě! Jenže my jsme tady! My tu jsme!

OTEC: Pravda je krutá, krutá... Pravda nezná soucit! Co když ho zabije? Já o něj mám strach.

RŮŽA: A my? My jsme ti fuk? Ale my ještě nejsme mrtví!

A 15: Růžo! Kašli na něj! Pojd'!

RŮŽA: Pojd' sem! Ty ho popros, ty! Koukni na něj a řekni: Táto!

A 15 (křičí): Já na něj seru! Pojd' pryč!

RŮŽA: Řekni: Táto! Poslouchej mě! Jestli mě zapřeš, tak já umřu! Zabijou mě! Tvýho kluka! – Sakra nebud' přece takovej hajzl! Zabijou všechny, střílejí je do břicha, házej je do jámy, některý ještě živý a ty mrtvý přes ně –

A 15 (přes její řeč): Mami! Přestaň! Mami!

OTEC (prudký výdech, výkřik): Amen!

OTCŮV chroptivý dech ještě chvíli utichá.

ALBERT: Té noci otec slíbil Růže, že si ji vezme a Alberta prohlásí za vlastního. Myslím, že už neusnu nikdy, ale pak se asi přece jen ubrečím k spánku, protože najednou je den.

Blíží se stepařské podkůvky.

A 15: Těpic, zubaři! Máma se ptá, co chceš snídat.

A 8: Nic.

A 15: Fakt nic? Dobrý, no. – Ty! Znáš tu blond ficku z hotelu? Učím ji step.

A 8: Jdi pryč.

ALBERT: Chce se mi čurat. Umím sám z postele na vozík, ale trvá mi to a kulím se jako chromý brouk. Stydím se před tím kra-
savcem, který klouže pokojem jak brusle, před tím Lžialber-
tem, zlodějem trůnu, zlodějem všeho, co dosud bylo mé.

A 8: Jdi pryč!

A 15: Alealeale! A co když jo?

A 8: Já zavolám tatínka. Tati! Tati!

A 15: Jen aby ti neujel kočár! Hyjé! Vjó!

Jízda vozíku, splašené zvonění, křik a smích VĚTŠÍHO ALBERTA.

ALBERT: Jezdí kolem jako blázen, směje se mi a já ho nenávídím, nenávídím jako nikoho před ním, a po něm snad jen svého otce víc.

A 8: Tatí! Tatí!

A 15: Tak hele, zubaři. Já jsem tu teďka doma stejně jako ty. Já se neprosil bejt v týhle mešuge famílii –

A 8: Tatííí!!!

Rozražené dveře. Pláč dítěte. Jízda ustane.

OTEC (zděšeně): Co je? Albertku! – Mládenče! Proč sedíte v Albertkově vozíčku?

A 15 (provokativně): Já v něm nesedím.

OTEC (zmateně): Ale... vždyť v něm sedíte! Teď právě v něm sedíte!

A 15: Jo? A co když ne? Já tu totiž vůbec nejsem!

OTEC: Co to mluvíte za nesmysly? Nemůžete přece lhát tak oči-vidně! Každá nestydatost má své meze –

A 15 dělá „ožralou žábu“.

OTEC (vykřikne): Já vám nedovolím, nedovolím (!) ubližovat mému synovi!

A 15 (zle): Ty mi nemusíš vykat – táto!

ALBERT: Táto. Řekl mému tatínkovi táto a strop nespádl, nebesa nepukla, otec ho nesežehl bleskem, otec jen zbledl a zrychlil se mu dech. Ten mladý zlý bůh za sebou práskl dveřmi. Počural jsem se do postele. – Myslíš, že to je dno pokoření mého dětství? Ještě ne, ještě ne.

Zvuk vrtačky.

A 8: Otevřte pusu! No tak otevřte pusu! Všecky zuby vám vytrhnu!

OTEC: Hochu, vypni tu vrtačku. Chci ti říct něco závažného.

A 8 (zuřivě): Máte je celý shnilý!

OTEC: Neslyšíš mě?

A 8: A moc mi tu nekřičte!

OTEC: Otoč se! Podívej se na mě! Nedělej, že mě neslyšíš! Alberte!

RŮŽA: Nech ho, nekřič na něj. Běž, já mu to povím.

OTEC (bezradně): Ale... Růžo... prosím tě... Růžo!

RŮŽA: Ale no jo. Neboj se, běž.

Odcházející kroky. Vrtačka zmlkne.

ALBERT: Udělala to nejprostší, čeho otec nebyl schopen. Vypnula vrtačku a objala mě. Chtěl jsem se bránit, kopat slabými obrnářskými kopýtky, a náhle jsem byl v její náruči tichý jak zámotek a ona mě zasypávala pusinkami a šimrala mě na šíji. Otec mě nelíbal nikdy a maminka byla v sanatoři. Bylo mi osm a nemazlil mě nikdo skoro rok.

RŮŽA: Malej, malej... ty můj hříbátko ušatý... koníčku blondatej! Kuk! Tak se na mě koukni! Ty bys chtěl, abych umřela?

A 8 (po pauze, tiše): Ne.

RŮŽA: Já vím, že ne. A že nechceš, aby umřel Ála? On je divous, ale zlatej. Vy si spolu ještě užijete švandy! Že nechceš, abysme byli mrtví? Tak nechej tatínka, ať dělá, co je správný. Tatínek je přeci taky zlatej, nic zlého by neudělal... Dáš mi pusinku? Nedáš? Déééj!... Ta byla sladounká! Vidiš, jak seš hodnej! Tak zas spravuj zuby!

ALBERT: Sundala mě z klína, usmála se.

RŮŽA (žertem a mile): Ale pozóóór! Jen ať z tebe nevyroste zubař! Ty nemá nikdo rád!

ALBERT: Jako by mi vrazila do srdce trn. – Růža odchází, její teplo prchá z mé pomazlené kůže a ve mně stoupá tak strašlivý stesk po mamince, že už se vůbec nedá vydržet.

Telefon. Zvednutí sluchátka.

A 8: Ordinace doktorky Hermíny Bixi. U aparátu Bixi syn.

Šum špatného spojení. Neidentifikovatelný hlas z dálky volá.

HLAS: Haló! Haló! Haló!

A 8 (*křičí ze vší síly*): Haló! Haló!

ALBERT: Slyšíš? Slyšíš to? – Kdosi se mě dovolává, čísi hlas se dere povětřím, mezi hromy a blesky, deštovým pralesem šumů, a mně buší srdce až v krku. Stesk, láska, blouznivá naděje i vina –

OTEC: S kým to mluvíš? Kdo volá, Albertku?

A 8: Maminka!

Prudký výdech. Hlasy křičí jeden přes druhý.

A 8: Mami! Mami!

RŮŽA: Co je? Co se stalo? (*Náhle vylekaně.*) Bixi! Co je ti?

OTEC: Amen!

Pád těla. Výkřiky.

RŮŽA: Uhodil ses? Můžeš vstát?... No tak, pššš. Kluk se splet, no!
Vstaň, já tě chytnu. Bolí to?

ALBERT (*šeptem*): Už to víš, vid'. Všichni to vědí. – Můj otec vstává, drží se za srdce. Bolí to? Bolí. – Už to víš? Tak mi to neříkej! Zapři to. Nechci to vědět, je mi jen osm. (*Rozkřičí se.*) Nikdo ať mi to neříká!

Chvilku zní tůtání telefonu, pak sluchátko sklapne.

Vylne cinkání nádobí.

RŮŽA: Albertíí! Je oběd!

ALBERT: Čeho se bojíme na smrti nejvíc? Bezmoci. – Stojí živí proti mrtvým. Živí křičí: Nemohu jinak! Nesud' mne, nemohu jinak! – A mrtví na to němě: Nemohu vůbec. Nesud' mne, nemohu nic.

A 15: Jéžiš, co je to zase za blaf?!

ALBERT: Růža se naučila vařit vegetariánsky. Na stole kypí hrachová kaše. Lžialbert se v ní otráveně nípe.

A 15: To nežere ani chcíplá kočka!

RŮŽA: To víš, je válka.

A 15: Máš v kuchyni uzeny! Za dřezem! Proč sakra aspoň v neděli nežerem jako lidi?

OTEC (*mírně*): Maso je nečisté. Kdo jí maso, ten je pod vlivem zlých vibrací.

A 15: Pod vlivem čeho?!

OTEC: Strachu. Ano, mládenče, strachu. Molekuly ohrožených zvířat produkují vibrace paniky a zášti. To je vědecky dokázáno.

A 15: No a?

OTEC: Zvíře není pánem svého osudu jako člověk. Zvíře je obětí! A člověk bere s masem jeho strach do sebe.

A 15: To je pěkná blbost. Já jím maso celý život a nebojím se ani čerta.

OTEC: To není strach z čerta. Čert neexistuje a to ve svém věku už chápeš. To je strach ze smrti a ten ve svém věku ještě nechápeš.

A 15: Takže vy byste maso nejed?

OTEC: Ne.

A 15: Ani na pustém ostrově? Kdybyste měl chcípnout hladu?

RŮŽA: No tak! Aspoň u stolu toho nechte!

OTEC: Ne, hochu. Mně se maso hnusí. Nechci se proměnit v jatečnou zvěř.

A 15: Fajn! Tak vy se smrti nebojíte! A proč teda chrochtáte strachy, když potkáte funus? (*Napodobí výdech.*) Chrrr... (*Hrobově.*) Á-á-men.

RŮŽA (*vlepí mu facku*): Tak dost!

A 15: Jau! Vždyť je to pravda! Přesně takhle chrochtá!

RŮŽA: Zmiz od stolu! Vystřel!

A 15: Bojí se mrtvejch! Vo co, že zachrochtá! Vo co! (*Pitvoří se.*) Mrrrtvoly lezou z hrobů... natahujou hnáty... úúúú...

RŮŽA: Álo! Zmiz!

A 15 (*směje se*): Hroby! Hřbitovy! Hitler, válka, mrtvoly, mrtvoly...

ALBERT: Běhá kolem stolu, Růža ho honí, scéna má cosi nevýslovně komického a můj otec šedne jako stín. Trpí a já trpím s ním, trpí a já mu to přeju, chce se mi řvát smíchy a vtom vyjeknu:

A 8: Maminka!

OTCŮV prudký výdech. Křik hned zmlkne.

OTEC (*nezřetelně*): Amen.

ALBERT: Kolem stolu úpěnlivé ticho. Vteřina, vteřina, vteřina.

RŮŽA: Co maminka? Copak je s maminkou, brouku?

A 8: Telefonovala.

RŮŽA: A copak říkala, ta tvoje maminka?

A 8: Že už je zdravá. Že jede domů. Že máme vyklidit čekárnu.

ALBERT: Vteřina, vteřina, vteřina.

A 15: Jéžiš, to je cvokhaus!

RŮŽA: A kdypak volala, že jsme nic neslyšeli?

A 8: Ona mluví jenom se mnou.

RŮŽA: Aha.

Chvilé ticha, pak zazvonění telefonu. Jízda vozíku, pak zvednutí sluchátka.

A 8: Já, já! Nešahejte na to, já to vezmu, já!

ALBERT: Molekuly ohrožených zvířat produkují vibrace paniky a záští. To je vědecky dokázáno. Jenže zvíře není pánem svého osudu jako člověk. Jako já.

A 15 (sarkasticky): Tak kdopak nám to volá?

ALBERT: Chceš slyšet hlas mé matky? Pravý a k srdci pronikající hlas mé matky?

Vylne telefonní tůtání – nespojený hovor.

A 15: Jéžíš, on je tak blbej, že ani neumí telefonovat! On si myslí, že neslyšíme, jak to tůtá!

A 8 (ječí): Ticho! Buď ticho!

A 15: Sklapni, srandisto! Na koho to hraješ? Nemáš spojení!

ALBERT (po pauze): A chceš slyšet volání o pomoc?

Tůtání zmlkne. Ozve se zvonek u vozíku a provází celou další řeč.

OTEC: Voláš mě, synku?

A 8: Ne.

OTEC: Škoda, já myslel, že si chceš popovídat... Nezvoň, když nic nechceš... Synečku. Víš... lhát je moc špatné. Lháři jsou duševní mrzáci. Slib mi, že už nebudeš lhát!

A 8: Vy budete mít svatbu?

OTEC: Svatbu? Jak jsi na to přišel? Ne!... Ne doopravdy. To jen tak... naoko, aby paní Růža měla pokoj... Maminka by se jistě nezlobila, že jim pomáháme... Nech ten zvoneček!

A 8: On je můj skutečný bratr?

OTEC: Ne... ne. – On ti nějak ubližuje, synku? Pověz mi pravdu! Já ti nedám nikým ubližovat, nikým! Je na tebe ten mládenec zlý?

A 8: Tati. Kdy přijde maminka?

OTEC (*po pauze*): Brzo. Jen co skončí válka, přijde maminka.

ALBERT: Slyšíš? Třikrát jsem se zeptal a třikrát mi zalhal. Zapřel je všechny: maminku, bratra i Růžu. Co by se asi stalo, kam by zaměřily naše tak strašlivě do sebe vpletené sudby, kdyby v tom hovoru bylo slovo pravdy, třeba jediné? Ale je pozdě. Z pravdy se stalo minové pole, už není kam položit nohu. Teď naposled volám o pomoc a už nikdy nikoho nezavolám, nikdy nikdy nikdy –

OTEC: Albertku. Věř mi. Je to všechno moc složité, ale jednou to pochopíš, věř mi!

ALBERT: Vyplázl jsem jazyk. Tatínek zbledl, zavřel oči.

OTEC (*třescoucím se hlasem*): Já jsem to neviděl. Dobře? Nic jsem neviděl!

ALBERT: Zvoním tak silně, až mi zvonek zůstane v ruce.

Pronikavé drnčení zvonku náhle zmlkne. Další dialog je celý šeptaný.

OTEC: Už spí?

RŮŽA: Jo. – Proboha dělej něco, nebo se tu zcvokneme všichni!

OTEC: Co já můžu dělat? Nic, panebože, nic!

RŮŽA: Lidi říkaj, že už se vůbec nebudem smět brát! Jedna Češka se zřekla svejch dětí, že je má s Židem, a oni ji oslavujou, mrchu! Co seš to za slabocha? Řekni mu to. Nebo mu to namouduši řeknu sama! Hned teď ho vzbudím a –

OTEC (*vykřikne*): Neopovažuj se!

RŮŽA: A to mám jít na porážku? Jako zvíře? Jen proto, že ten kluk je blázen?

OTEC: Nebud' zlá. Můj syn není blázen.

RŮŽA: A to je snad takovej sígr? Takovej malej zlomyslnej ďábel? (*Rozpláče se.*) Přece nemůže bejt v osmi takovej prolhanej zlej čert!

Ozve se vrtačka a zní pod celým dalším dialogem.

ALBERT: Jsem čert a blázen? Nevím. Pravda se rozpouští jako sůl v teplé vodě. Už není žádná pravda. Nevím nic.

A 8: Další! Jen pojdte, pane Vránek! To koukáte, že jsem zase doma? No jo. Dali mi injekci proti všem nemocem. Ctihodná říká, že jsem pašák. Teď budu pořád doma!

Zaklepání, otevření dveří.

RŮŽA (tónem hry): Můžu dál?

A 8 (číhavě): Co je?

RŮŽA: Mě moc bolí zuby. Potřebuju spravít zuby. Vy jste paní doktor Brixí, vidíte. Nemohla byste na moment vypnout tu vrtačku?

A 8: Ne.

RŮŽA: Aha. To nic. A můžu s váma aspoň mluvit?

A 8: Hm.

RŮŽA: Já jsem nějaká Růža Kaftanová. Vy mě neznáte, ale já vás jo. Představte si, že mám taky kluka a taky je to Albert, jako ten váš. Máte moc milýho kloučka. Posloucháte mě, paní doktor?

A 8: Nó.

RŮŽA: Já vás jdu moc a moc prosit, abyste nám zachránila život. Nic jinýho nechci, než abyste ještě chvílku ostala v tý sanatoři. Já se vám postarám o kloučka jako o vlastního, vyperu mu, napeču mu... nic vám neseberu... Já v ten ráz odejdu, co budete doma... Na mně už nesejde, ale ten můj harant, vždyť je mu patnáct, co ten měl ze života! – Co mně povíte, paní doktor?

A 8 (po pauze, přiškrceně): Já nevím.

RŮŽA: Jakto že nevíte? Co nevíte? (Pláče a křičí.) Vždyt jste marod, moc a moc marod, kdovíjak dlouho už v tý sanatoři jste! Přece stejně nejste doma, tak co vám vadí, že jsme tady! A co když umřete! Kdo se vám postará o děcko, kdo!

Hlasitý pláč. Zazvoní telefon.

A 8: Já to vezmu.

Tútání, RŮŽIN vzlykot.

ALBERT: Celý se třesu. Růža klečí pod zubařským křeslem a pláče, jak jsem jakživ neslyšel plakat dospělého člověka. Moje maminka neplakala nikdy. Ani jsem netušil, že i velcí pláčou tak strašně... tak strašně jako já. Ze sluchátka mě volá hlas kohosi vzdáleného, tak vzdáleného, že nebude stačit celý život, abych ho našel... a oba ty hlasy pláčou a prosí a já je mám v moci, jsem všemocný ve své bezmoci.

Sluchátko zaklapne, tútání zmlkne.

A 8: Maminka říká, že tu máte zůstat.

RŮŽA: Ty můj chlapečku milovanej... já věděla, že seš zlatej, zlatej...

ALBERT: Líbá mě skrze smích a slzy, tiskne mě k sobě -

RŮŽA: Už se pro ni netrap, uvidíš, jak budu hodná!

ALBERT: Říkal jsem už, jak je krásná? Je krásná a plná života a šťastná, líbá mě tak, jak mě maminka nikdy nelíbala, ta maminka, která se už nemůže bránit, vždyť jsem jí zavěsil telefon, zapřel jsem ji, prodal za tohle líbání –

RŮŽA: Maminka na nás kouká z nebíčka a posílá ti pusu!

ALBERT (*vykřikne, zle*): Tak už to řekni! Co mlčíš?

RŮŽA: Zabřeč si, nestyd' se... koukej, já taky brečím –

ALBERT: Zeptej se, jestli vím, že je mrtvá! Dávno a nevýslovně mrtvá!

RŮŽA: Chlapečku můj malej... zlatej, hodnej...

ALBERT (*hlas se zlomí do prvního pláče, ale pořád hněvivě křičí*): Ne! Nevěřil jsem, že je mrtvá! Nechtěl jsem to vědět! Já pro ni nemám právo plakat, zradil jsem ji zaživa!

RŮŽA (*pláče*): No tak... pšš... pšš.

Pláč i vrtačka vyblednou do ticha. Po chvílce vylne stepování, smích a pobrukování VĚTŠÍHO ALBERTA.

ALBERT: Čeho se bojíme na smrti nejvíc? Že budeme zapřeni. Paměť živých se od nás odvrátí a řekne: Toho neznám. S tím nechci nic mít. – Budeme bloudit vlastními pokoji, chytat své drahé

za ruce, rvát je za vlasy a křičet: Nezapomínej na mě! – Nikdo nás neuslyší a naše samota ani náš hrob nebudou mít dno.

A 15: Dívej! Líp-šaf-l-hop-šaf-l-ból-čenc! Líp-šaf-l-hop-šaf-l-ból-čenc!

RŮŽA (*tleská*): Prima! Ty seš lepší než kino!

A 15: Nebo takhle! Dívej! Step-pik-híl-step-ček! Step –

RŮŽA: Pozor! Shodíš mi hrnec!

A 15 (*přestane stepovat*): To vóóóní! Co to je?

RŮŽA: Pššš! (*Šeptem, vítězně.*) Králík! Dostala jsem ho za tu modrou brožku! Ale pššš!

A 15 (*ohromeně*): Ty mu chceš dát maso?

RŮŽA: A jdi! Pro něj mám bedly. Ale musí bejt něco na tu svatbu, ne?

A 15: Tý! Já mám nápad! Já mu obalím kus králíka v těstě a řeknu mu, že je to bedla! No jak by to moh poznat, když to jakživ nežral? Nebo žral?

RŮŽA: Co já vím!

A 15: Vždyť ho znáš, ne?

RŮŽA: Prosím tě! Já s ním jenom tento, víš co, a i to při svý smůle leda jednou!

A 15: Můžu? Pro tu bžundu! Jo?

RŮŽA: Hele, buď rád, že nás nevykvartýroval! On je cvok, ale je zlatej.

A 15: A co? Chci mu snad něco zlýho? Já si utrhnu od huby dobrounký masíčko – Mňam! – aby si dědek jednou pošmák –

RŮŽA (*směje se*): Nemel, nemel a běž už!

A 15: No fakt! Co se mu může stát? Ledaže tomu přijde na chuť!

RŮŽA: Kšc!

A 15 (*směje se, utíká*): Jau! Nech mě! Že mě nechytíš?... Chytej!

Dusot utíkajících nohou i smích se náhle zarazí.

A 15 (*překvapeně*): A hele, bráška! Tys tu seděl furt?

ALBERT: Můj bratr stojí nade mnou a usmívá se. Je mladý a krásný. Je ve vlídné náladě krásných. Milostivě mě cvrnkne přes nos.

A 15: Tak co? Jak se těšíš na tu svatbu? Já ti říkal, že ho Růža klofne!... Pamatuješ toho čokla? Jak jsme ho zblbli, co?

Buší lžící do topení, mňouká a zuřivě štěká. Oba se hlasitě smějí.

A 15: A chceš vidět step? Cvičím každý den hodinu, abych nevyšel z formy! Líp-šafl-hop-šafl-ból-čenč! Líp...

Pod další pasáží zní step a zpěv VĚTŠÍHO ALBERTA.

ALBERT: Můj bratr mi tančí, jenom pro mě, v prázdné chodbě upravené pro můj vozíček. Ztratil jsem maminku a pejska za zdí. Ale mám novou rodinu. Za bratrovými zády srší slunce, zpod jeho bot se zvedá zlatý prach. Růža si šije svatební kostým, má nová rodina je šťastná a všechno to štěstí jsem způsobil já, všemocný já!

A 15 (vesele): Hele! Ty jsi poslouchal za dveřma, co?

A 8: Ne.

A 15: Kecáš! Seš kecka! Můj novej malej bráška kecka! Tak ne abys zkazil srandu, brácho, jo?

Stepování ztichne, vylne šicí stroj.

ALBERT: Čeho se bojíme na smrti nejvíc? Marnosti. Že nás nenechá domluvit, metr před cílem nás smete z dráhy, strhne nám ruku těsně před podpisem závěti. Zbude po nás jen obludná nehotovost, trapné nakročení nikam – a všechno, čím jsme žili, propadne nesmyslnosti.

RŮŽA: Álo! Je ta sukně dobrá? Skoukni to!

A 15: Teda! Ty budeš fešanda!

RŮŽA: Není krátká? Já ji o fous pustím!

A 15: Jéžiš ne! Takový nohy po Skalici ještě nešly! Tebe je stejně škoda pro toho starýho pablba!

RŮŽA (*potěšeně*): A jdi!

ALBERT: Sedím za zdí a čekám. Nemůžu se té svatby dočkat. Maminka už mi nevolá a tatínek se mi vyhýbá. Už aby mě nový rod vzal mezi sebe, aby se spojil roztržený kruh!

A 15: To se taky budu jmenovat Brixí?

RŮŽA: Jak jinak?

A 15: Fuj, to je hnusný! Brrr-ixí! Ale táto mu říkat nebudu!

RŮŽA: Budeš mu říkat, jak on bude chtít!

A 15: Stejně zdrhnu. Přece nezkejsnu u těch dvou idiotů!

RŮŽA (*v rozpacích*): Jo, Álo... Možná tě budu muset přejmenovat. Jako že nebudeš Albert. Nechceš bejt třeba Standa, co?

A 15 (*vyletí*): Co? Tak to teda ani nápad! To ať někdo zkusí!

RŮŽA: Prej nesměj bejt bráchové stejnýho jména.

A 15: Brácha? Jakej je mi ten kripl brácha? Von je mi prd!

ALBERT: Slyšíš? Slyšíš to? Jak o mně mluví, můj krásný bratr, a ona se jen směje. Proč ho nesrazí k zemi? Proč, proč (!) mě nic nebrání proti těm dvěma, jimž jsem zachránil život, pro něž jsem navěky zavřel víko smrti nad svou maminkou?

A 15: Ať si políbej šos! Ať si přejmenujou toho svýho! Může se jmenovat Standa Pochcanda!

Prásknutí dveřmi. Pak tukání lžicí do topení.

ALBERT: Znáš slovo ananké? Osudová nutnost. Trhá laviny z hor, nutí mého otce říkat amen, žene nás proti sobě jako vozy ve tmě. – Vím, co se chystá? Ano. Kdo mi řekne, co mám dělat? Jsem úplně sám. Ťukám lžicí do topení, ale za zdí je ticho. Je dusno, srpen čtyřicet dva, svatební kostým větrá v okně a já číhám, číhám, osamělý, zlý a vševědoucí jako hadí princ.

Ťukání slábně, vylnou zvuky kuchyně.

RŮŽA: Chlapi! Na oběd!

ALBERT (šeptem): Slyšíš? Slyšíš, jak volá? Jen ji nech volat, osud se neopozdí. Vozy, které se mají srazit, dojedou na místo srážky vždycky včas.

RŮŽA (netrpělivě): No tak, kde vězíte? Už je na stole!

OTEC: Co máme dobrého, Růženko?

RŮŽA: Bedly, Brixínku. Na trhu měli krásný bedly. Rád houby, vid'?

OTEC: A víš, že nevím? Kdy já měl naposled houby! Bedly, to jsou takové ty vysoké?

RŮŽA: No. Dej si chutnat! (*Odfoukne si.*) To je dusno, fuj! Bude pěkná bouřka!

ALBERT (*šeptem*): Bratr nezvedá hlavu, jenom oči. Upřeně drží na mušce mého otce. Ten se nám zrakem vyhýbá, důkladně žvýká bedly v těstě. Můj pohled je kyvadlo: spodem se sune od bratra k otci a zpátky. Vteřina... vteřina...

RŮŽA: Chutná?

OTEC: Výborné. Díky.

ALBERT (*šeptem*): Bratrův zrak ustřelí kamsi ke stropu a zas padá dolů. Čas se sune jako kláda na pile.

RŮŽA: Koupila jsem si k tomu kostýmu béž forhemetku.

OTEC: Hm.

RŮŽA: Mám zas ty bedly vzít, až budou? Je houbovej rok.

OTEC: Vezmi. Jsou skvělé.

ALBERT (*šeptem*): Jsem to já, nebo ananké? Nesud' mne, nemohu jinak!

A 8: To nejsou bedly! To je maso z králíka!

Zvuk příborů utichne. Vzápětí zmatek všech hlasů přes sebe.

RŮŽA (*vyjeveně*): Co? Jaký maso?

A 15: Kecá, mami, kecá!

RŮŽA: Přisahám, jsou to bedly! Brixí! Ten kluk lže!

A 8 (*vřeští*): Nelžu! Je to maso! Koukni, je krvavý! Je za dřezem, má vyříznuť kousek! Je to maso, maso, maso!

RŮŽA: Ty hnusnej lháři... ty prolhanej spratku!

ALBERT: Otec mi hledí do očí jako člověk vyrvaný z horečného spánku. Pak sklápí zrak k vidličce, kde se na hrotech ještě chvěje kousek smrti, díl smrtelné paniky králíčka s molekulami plnými záští a bezmoci.

RŮŽA (*zděšeně*): Brixí! Je ti něco? Brixí!

A 8: Tati!

Pád židle a nádobí. Chroptivý výdech. V pozadí stálý křik.

ALBERT: Můj otec vydechl všechno zlo, které mohl. Čekám, kdy konečně zamumlá své zaklínadlo, své čaromocné amen, které zažehná strašlivou krutost jeho synů, jediné slovo spásy mezi všemi, ale amen nepřichází, nádech, výdech – a věčnost bez odpuštění.

Pád těla. Křik všech, nad nímž vyniká dětský hlas.

A 8: Tati! Tati!

ALBERT (výkřik): Tati! (*Dlouhá pauza, pak věčně.*) Byl mrtev na místě. Infarkt. Mě ještě před pohřbem odvezla jakási hluchá teta na Šumavu a tam jsem žil pět let. Rasově smíšené sňatky byly zakázány k 1. září čtyřicet dva. Růža i Albert skončili v plynu. Jedno slovo pravdy zabilo tři lidi. Má dětská nenávisť zabila tři lidi. To je všechno. Dál není co vyprávět.

Vylnou zvuky nádraží.

ROZHLAS: Přijeli jste do stanice Skalice v Čechách. Přijeli jste...

ALBERT (hněvivě): To je konec! Na co ještě čekáš? Dál nebylo nic! – Já vím, co chceš vědět. Jestli jsem plakal. Kdy jsem měl plakat? A pro koho? A proč?! – Až po válce mi řekli, že matka zemřela na zápal plic pár dní před mým návratem domů. To jsem měl začít fňukat? Bylo mi třináct! Všechno bylo pryč!

Začne znít těžký dech (ALBERTŮV nebo OTCŮV), nikoli reálně vázaný na ALBERTŮV hlas.

ALBERT: Ne, neplakal jsem. A nesmál se a netančil jsem. A nevěřil, to hlavně – ani sobě. S tím vším jsem skoncoval toho dne, kdy jsem ulomil zázračný zvonek, svůj cililink pomoci ode všeho zlého, a přerušil hovor navždy... To já jsem to zapřené dítě. Já jsem Lžialbert.

Kaskáda chroptivého dechu. Pak zlobný výkřik.

Jak jsem pro ně měl plakat, když jsem je všechny poslal na smrt?

Atak směsice hluků, v níž teprv postupně rozeznáme všechny zvukové prvky hry: vrtačku, step, bušení lžící o topení a vše přehlušující zvonek z vozíku.

ALBERT: Pomoc!

Hluk ustane, vylne telefonní tůtání. ALBERTŮV dospělý hlas šeptá s dětskou intonací.

ALBERT: Mami... mami! Jsi to ty?

OTEC: Voláš mě, synku?

ALBERT: Mami, slyšíš mě? Já nemůžu mluvit. Strašně mě bolí srdce, víš?

OTEC: Kdykoli zavoláš, já přijdu.

ALBERT: Mami, já umřu?

OTEC: Já přijdu vždycky rád.

ALBERT: Já se tak bojím umřít... Tatínek se taky bál, vid'?... Jen on se nebál ani čerta. Už po něm šli a on denně tančil.

A 15: Po válce budu dělat step a srandu! Dívej!

ALBERT: Jak to dělal, že se nebál? Nebo se bál? Bojí se každý?

A 15 (stepuje): Líp-šaf-l-hop-šaf-l-ból-čenč! Líp...

ALBERT: Nevíš, směl si vzít do transportu ty stepovací boty? Byly těžké.

RŮŽA (pláče): Zubreč si, nestyď se... koukej, já taky brečím...

ALBERT: Mami, proč nemůžu plakat? Já jsem umřel?

Ozve se tiché tukání lžicí do topení.

ALBERT: Mami, já měl pejska, víš to? On byl za zdí, ale mluvil jsem s ním, když mi bylo smutno. Mami! Oni mi ho zastřelili! (Začne dětsky vzlykat.) Já tomu nechtěl věřit, pořád jsem na něj mluvil přes zeď... dělal jsem, že mě slyší... ale věděl jsem, že je mrtvý... úplně navždycky mrtvý... Mami! Jsi tam? Jsi to ty?

Hlasitý zalykavý pláč. Pod ním se rozezná zvonek a dětský smích.

A 8 (nadšeně ječí): To jsem jááá! Tady jsééém!

ALBERT (*užasle*): Mami, já budu mít dítě. Slyšíš? Já budu mít dítě!

A 8: Ahóój! Ahóój!

ALBERT: Já neumřu úplně, já budu mít dítě... Maminko! Je život věčný? Mami!

RŮŽA (*pláče*): Chlapečku můj malej... pšš... pšš...

Hlasité bušení do dveří. Všechny fantazijní zvuky rázem zmizí, zůstane zcela reálná rovina hovoru.

RECEPČNÍ: Pane Bixi! Pane doktore! Vy už spíte? Jste tam? Nestalo se vám nic?

ALBERT (*ztěžka*): Tady jsem.

RECEPČNÍ: To jsem já, recepční! Vránek! Pardon, že ruším, ale máte vyvěšený telefon! Nikdo se k vám nedovolá! Volá ta Praha, jak jste ji přerušil prve... Pane Bixi! Co je vám?

ALBERT: Asi jsem na moment omdlel, ale zdá se, že jsem to přežil.

RECEPČNÍ: Bože! To dusno je mrcha!... Chcete spojit s tou dámou?

ALBERT: Spojit?... Ano, ano, ovšem!

RECEPČNÍ: Tak já letím... Určitě už jste v pořádku? Kdyby něco, máte nad postelí zvonek. Klidně zazvoňte, já přijdu! Nebo kdybych tu už nebyl, přijde někdo jiný. Tady věčně někdo je.

ALBERT: Dík.

Mizející kroky. Za chvíli zazní telefon.

TELEFONISTKA: Skalice? Máte tu hovor. Čekejte!

ALBERT: Čekám.

Tútání. Z dálky vylnou hluky nádraží.

ROZHLAS: Přijeli jste do stanice Skalice v Čechách. Přijeli jste...

TELEFONISTKA: Skalice! Můžete mluvit!

ALBERT: To jsem já. Už můžu mluvit. Slyšíš mě? Prosím tě, poslouchej mě, musím ti něco říct...

Chvilka neklidného dechu. Pak dlouhý výdech.

Amen.

Zvedne se tichá vlna hlasů. Šeptem z ní zavane.

HLASY (OTEC, RŮŽA, A 15): Amen amen amen amen...

Do toho vytryskne nahlas veselá rozjívěnost:

A 8: Ámen ámen, kočka spadla z kamen, konec zvonec bum!

Všechny zvuky přezní dětský smích.

Křestní list

Osoby a obsazení:

Albert Bixi: Eduard Cupák

Albert Bixi v osmi letech: Petr Hotmar

Albert Bixi otec: Jiří Adamíra

Albert Kaftan: Marek Tomažič

Růža: Jorga Kotrbová

Recepční: Svatopluk Beneš

Telefonistka: Drahomíra Fialková

Hlas: Hana Kofránková

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Josef Hlavnička

Premiéra: 21. 9. 1989 (Český rozhlas, stanice Vltava)

NEDĚLE

Osoby

VANDA

EVA

MATKA

HLAS V TELEFONU

Poznámky:

VANDA je od počátku hry ve stavu mírné podroušenosti, která se stupňuje či mírní podle okolností. Není to hra o alkoholičce, ale nedostatečná sebekontrola má pro figuru význam.

EVA by měla mít hlas skoro dětský, který kontrastuje s přísnou určitostí jejích slov.

MATKA má širokou škálu od zastrašené zmatené stařenky po náhlou panovačnou ráznost osoby zvyklé poroučet.

Důležitým prvkem je telefonní hlášení času, které odměřuje celý děj hry. Slábne, sílí a zmlká podle inscenačních potřeb. Nechtě jeho užití vede představa, že vedle pokoje, v němž běží hlavní dialog, je předsíň, v níž mluví vyvěšené sluchátko.

A konečně píseň má polohu velebného nářku: řekněme soul pro mužský hlas a kytaru.

Zní patetická, vášnivá píseň v angličtině. Zvonek. Kdosi drastickým stříhem hudbu típne. Vylne monotónní hlas.

HLAS: Gong oznámí dvacet hodin pět minut nula sekund. Gong...
(*Atd.*)

MATKA (*dychtivě*): To je Blanička? Přišla Blanička?

VANDA: Ale mami! Blaničce vykládáš, že večere nestála za nic!

MATKA: To není Blanička?

VANDA: Ne!

MATKA: Kdy přijde Blanička?

VANDA: V neděli přece!

MATKA: Dnes není neděle?

VANDA: Úterý!!! Běž zase žalovat, Blanka čeká! Ježíš, mami, běž!

Otevření dveří. VANDA je horečně společenská. EVA je trochu odtažitá, ale spíš nesvá nežli nesympatická.

EVA: Dobrý den. Jdu správně? Zvala jste mě na neděli?

VANDA: Jasně! Já jsem tak šťastná, že jste tady! Jsem napnutá jak guma! Honem, řekněte něco... co vás napadne první –

EVA (*v rozpacích*): Máte poruchu.

VANDA: Cože?

EVA: Nikdo se k vám nedovolá.

VANDA: Jo ták, no... Já jsem Vanda. Blbý jméno, co?

EVA: Proč? Já jsem Eva.

VANDA: Ale, mně už na mně přijde blbý všecko! Tak to jste vy? No ne! Já si vás představovala totálně jinak. Vy jste ještě mladá na takový věci, ne?

EVA: Je mi dvacet.

VANDA: Co? To je děs! Tak mladý holky by měly bejt zakázaný! To do mě už se dávaj moli. Ale to vy víte. Když víte všecko, ne?

EVA (*zaraženě*): Prosím?

VANDA: Jasně! Blanka bájila, jak jste chytrá. Že jste věděla, i že ten plejboj má falešný zuby. Vy o mně víte víc než já sama, co?

EVA: To jistě ne.

VANDA: Náhodou to by nebylo tak těžký. Já o sobě vím totální houby. Tma. Maglajs. Proto po vás tak prahnu. Já jen netušila, že jste taková... dívenka.

EVA: Já jen vypadám dětsky. Asi jsem naposled zemřela jako dítě.

VANDA: Naposled? Jo... vy věříte na převtělení a na takový věci? A můžete mi to nějak přiblížit?

EVA: Já vám nechci nic vnucovat.

VANDA: Ne, mě to fakt zajímá, fakt!

EVA: No... převtělování je proces dospívání, ovšem v kosmickém čase.

VANDA: Hm! A proč je těch životů tolik? Už jeden je dost hnusnej, ne?

EVA: Čas je milost boží. A utrpení je jen iluze.

VANDA: Co? Já vždycky myslela, že utrpení je něco jako spravedlivej trest za zlo... nebo co!

EVA: Zlo je taky iluze.

VANDA: Tak teď jsem z toho teda celá vedle.

EVA: Lidé nejsou zlí, jen nevědomí. Nevědí, čím působí druhým bolest. Člověk, kosmicky vzato, je takové namyšlené dítě, které si myslí, že ví všechno. Musí dospět, aby pochopil, kdo je.

VANDA: Jo. A co pak?

EVA: Pak je dospělý a vymaní se z koloběhu zrození a smrti. V křesťanství se tomu říká vzkříšení.

VANDA (*zasměje se*): Br! Bláňa měla pravdu. Vy jste fakt příšerně chytrá. Připadám si jak na operačním stole. Už mám husí kůži jako pralinky. Chce to anestele... a-ne-ste-zi-o-lo-gii. Vidíte, ještě jsem nepila a už se mi hrůzou plete jazyk. Cvaknem si?

EVA: Dík, já alkohol ne.

VANDA: To já si cvaknu. Chcete kafe? Já vám něco pustím. Extra pro vás, jo?

Zazní anglická píseň, velebná a nařikavá.

EVA: Co to je?

VANDA: Á, to tu mám z dišperace. Památka na doktorát z angličtiny. To už je taky minulý převtělení... A vůbec, dneska už umí anglicky každý blbec. I Blanka. Umíte anglicky?

EVA: Ne.

VANDA (*zastře trapas smíchem*): No jó, vy umíte lepší věci! Chcete vědět, co zpívá?

EVA: Ano.

VANDA:

Z květů i z trnů zbude stejný prach
a vzkříšení je neoddělí
a řekne Vzbud' se růže

No jo. Já jdu pro to kafe. Vy věříte na vzkříšení, že jo?

EVA: Ovšem.

VANDA: Já ne.

VANDIN odchod. Píseň zní. Vtom se ostře zblízka ozve.

MATKA: Sss!... Sss! (*Šeptá.*) Mladá paní!

EVA (*lekne se, vypne hudbu*): Ano?

MATKA: Nevíte, kolik se tu platí na záchodě?

EVA: Pardon?

MATKA: Jestli při sobě mám dost peněz.

EVA: Aha.

MATKA: Mladá paní! Co je dneska za den?

VANDA (*blíží se*): Hórká káva! Hórká káva!

MATKA: Pst! Před tou ženskou ani slovo! Pst!

VANDA (*zakrývá hněv*): Mami! Co je? Co potřebuješ?... No! Co bys ráda?

MATKA (*vyplašeně*): Nic, nic... jen se nehněvejte... už jdu...

VANDA: Pojd', já tě povedu.

MATKA (*náhle zlobně a panovačně*): Pust'te mě! Já trefím!

Bouchnou dveře.

VANDA (*v rozpacích*): No... to je moje máti...

EVA: Těší mě.

VANDA: Těší? Jo? Tak jo. – Neřekla vám nic... nevhodnýho?

EVA: Ne.

VANDA: To máte kliku. Tuhle se ptala pošťačky, co se tu platí na záchodě. Já vím, je po mrtvici... ale já pak vypadám jako hyena! Tak ještě jednu a-ne-steziologii a jsem celý ucho. Jo, ještě. Jak se vám smím revanšovat? Jestli mám při sobě dost peněz.

EVA: Ne, to nepřichází v úvahu.

VANDA: Moment... přece to neděláte grátis?

EVA: Dělán.

VANDA: A proč?

EVA: Chci lidem pomoct.

VANDA: No... to jste fakt fantastická! Já zírám. Bláňa vás děsně obdivuje. A to je co říct. Bláně každej trochu smrdí. A vidíte – vás poslechla raz dva!

EVA: Poslechla? Jak poslechla?

VANDA: Vy jste jí přece poradila ten sňatek. Toho plejboje olezlýho –

EVA (přísně): To je omyl. Já zásadně nic neradím.

VANDA (zmateně): Co? A co pak vlastně...

EVA: Prosím vás, to je vážné. Jestli chcete něco vědět, musíte vzít riziko pravdy na sebe.

VANDA: Ne že bych vám moc rozuměla.

EVA: Lidé často chtějí pravdu, ale pak ji neunesou. Pravda je riziko. Já prostě nechci nést odpovědnost za to, co vám řeknu, chápete?

VANDA (*zkusí se zasmát*): Tak já tu na vás čekám jak zmrzlej na horskou službu, že přijdete, bum!, stane se zázrak... No jo. Beru to riziko. Mám se upsat krví?

EVA: Ne, to stačí. Tady to je.

VANDA (*hraje úžas*): Tak tohle je horoskop? Můj? Teda! Takovejch čar a číslic! A že jsou tak nahňácaný! To jistě neznamená nic dobrýho!

EVA: Jak se to vezme.

VANDA: Jak? Blbě se to vezme! Jako vždycky. To já znám!

EVA: Jste Býk a máte charakteristické rysy Býka –

VANDA: „Nekecej a tahej! A drž hubu!“, co? To Blíženci to mají lehčí. Ty na všecko kašlou. Bláňa je Blíženec.

EVA: Můžu?

VANDA: Párdon, párdon! Býk už drží hubu! Pšš!

EVA: Máte těsnou trojkonjunkci Venuše-Slunce-Mars. To je dost zrádné spojení ženských a mužských prvků. Jste příliš citová i příliš energická. Všechno vás zraňuje a chcete zvládat život silou –

VANDA: Přesně! No na chlup! Vy jste fakt vědma! Fňukám jak ženská a rvu se jako chlap!

EVA: Bohužel útočí zde Luna ze znamení Štíra -

VANDA: Štír! No to je přízračný! Máti je Štír! Můj choť, teda bejvalej, je Štír! Štíři jsou má kletba. Děsný lidi! Vždycky všechno věděj a zůstává po nich leda spoušť!

EVA: Já jsem Štír.

VANDA: Páni! Já nejsem Býk, ale kráva! Zlobíte se?

EVA: Ne.

VANDA: Já fakt zmrším, na co sáhnu. Ale já taková nebyla! Věříte mi? Je to v těch hvězdách napsaný, že jsem docela fajn holka? Že jen věčně žeru srab a špínu a jiný po sobě ani nemusej vytáhnout špunt z vany? Jo?

EVA: Jsou horoskopy lepší i horoskopy horší -

VANDA (*směje se*): Jako všechno! Takže i ty hvězdy jsou pěkný mrchy podlý, co?

EVA: To ne.

VANDA (*zarazí se vprostřed smíchu*): Jak to ne?

EVA: Vesmír je absolutně spravedlivý. Každý má osud, jaký zasluží.

VANDA (*zhrozí se*): Jak můžete říct něco tak... krutýho?

EVA: To není krutost. To je spravedlnost.

VANDA: No... vy to víte líp, jasně, ale... To abych si šla rovnou hodit mašli! Teda jestli si zasloužím tohle, tak jsem zlá jak...

MATKA (z dálky): Hotovo!

VANDA: Á... máti. Párdon. Ježíš, jestli ji zas budu muset celou umejt -

MATKA: Hotovo!

VANDA (náhle příšerně zařve): Už jdu!!!

Dveře. Prolíná HLAS TELEFONU. Trochu vzdálenější hovor.

VANDA: Běž spát, já to utřu!

MATKA: Co na mě křičíte? Já vám nic nesebrala!

VANDA: Prokrista, nešlap v tom aspoň!

MATKA: Nekřičte na mě! Já vás neznám!

VANDA (vykřikne): Běž!

Stařecké kroky minou a nechají za sebou telefon.

MATKA (nepřátelsky): Co tu chcete? Kdo jste?

EVA: Dobrý den. Mě pozvala vaše dcera.

MATKA: Blanička tady nebydlí.

EVA: Já vím.

MATKA: Na mě tu nebude nikdo křičet! Já jsem tu doma!

EVA: Jistě.

MATKA: Nestyda! Že jí není hanba! – Umíte anglicky?

EVA: Ne.

MATKA: Blanička umí. Byla jste u Blaničky?

EVA: Ještě nikdy.

MATKA: A proč? Blanička je hodná.

EVA: Ovšem. Ale já neumím anglicky.

MATKA: Blanička umí!

EVA: Ano. Ale já nechci jet do Anglie, dokud nebudu umět taky.

MATKA: Kam?

EVA: Jak to myslíte kam? Aha... do Stratfordu. Stratford nad Avonou. Tam, co koupili ten hotel.

MATKA: Blanička?

EVA: Její muž, samozřejmě. Ale Blanka –

MATKA (*přerušuje ji, zlobně*): Co je dneska za den?

EVA: Dnes? Neděle.

MATKA: Co to povídáš, ty jedna! Chci vědět, co je za den! Tak s pravdou ven, šup, šup!

EVA (*vyjeveně*): Prosím?

MATKA: To se nestydíš? No! Ještě na mě koukej!

EVA: Vážně je neděle! Proč bych vám lhala?

MATKA: Styd' se, styd' se! Že ti není hanba! Všichni se styďte!

Se zpěvem fanfár se blíží ještě opilejší VANDA. MATKA uteče.

VANDA: Párdon, párdon! To víte, služba!... Co je? Stalo se něco?

EVA: Ne... Mně se zdá, že tu někdo mluví.

VANDA: Nezdá! Mluví! Gong oznámí blabla hodin, blabla minut, blabla sekund! To je naše Blablablanička!

EVA: Aha.

VANDA: Vy říkáte „aha“ tak chápavě a stejně chápete houby, co? Máti poněkud ne-do-slý-chá. Sluchátko žvatlá a ona žaluje Blablaničce, že je to tu na záchodě drahý. A já mám blabla minut pohov. Dobrý, ne?

EVA: A... Blanka nevolá?

VANDA: Nikolivěk.

EVA: Aha.

VANDA (*paroduje*): „Aha“! Stratford-upon-Avon, „aha“! Slyšíte doufám moji queen's english? Jenže já na telefon do Stratford-upon-Avon nemám! Gong oznámí je za kačku, „aha“! (*Otevře dveře, křičí.*) Máti, Bláňa volá! – Nic. Asi už spí.

EVA: Blanka se nechce vrátit?

VANDA: Ó ne! Stratford nad Avonou s námi přerušil diplomatické styky! (*Náhle útočně.*) A vůbec, co se ptáte? Vy víte všechno, ne?

EVA: Prosím vás... co po mně vlastně chcete?

VANDA (*po pauze, jinak*): Vědět, vědět chci.

EVA: A co?

VANDA: To nejde říct tak lehce.

EVA: Já počkám.

VANDA: Včera v noci. Konečně jsem usnula, snad ve tři. Najednou křik. Máti v košili běhá po předsíni. Hledá peron. Že už jí to jede. A brečí: „Mně už jede vlak!“

EVA: A proč mi to vyprávíte?

VANDA (*vyzývavě*): Jen tak!

EVA: Vy prostě chcete vědět, kdy maminka umře, ne?

VANDA (*zaskočeně*): Vy to řeknete tak klidně. „Prostě chcete vědět...“ A koukáte na mě jako na vraha!

EVA: Chcete to vědět?

VANDA: Ale lízla jste si toho? Víte, co to je? Den po dni? Noci taky? Dva roky?! – Zařídte, aby ten vlak přijel pro mě, a já do něj vlezu bez váhání! Já jo!

EVA: Chcete to vědět?

VANDA: Víte, co řekl Štír u rozvodu? Že není mormon, aby žil se dvěma ženskejma! Že mně a máti je dohromady sto pět a jemu teprv pětatřicet! A že si vzal tlumočnici, queen's english, a teď má doma hajzlbábu, která nesmí na krok z domu, protože hlídá okno-vodu-plyn. Já měla hopkovat po Stratford-upon-Avon, a zatím z milosti svýho bejvalýho žáčka překládám referát o mastnejch kyselinách, slyšíte, jak to zní hnusně: mastný

kyseliny!, a dělám hrubky jako primitiv! Proč? Protože blbnu! Jsem mastná a kyselá a „prostě chci vědět“, jak dlouho to mám ještě vydržet! Každý má právo znát lhůtu! I ten vrah ví, co mu naparili! A není to tak sprostý, jak se vám to zdá!

EVA: Chcete to vědět?

VANDA: Nemám chtít?

EVA: Je to na vaše riziko.

VANDA: Chci.

Prudce vyjede píseň. VANDIN útěk. EVA zmateně vykřikne.

EVA: Kam běžíte?

Píseň zní. Pak se násilně veselá VANDA vrátí, hudbu zastaví.

VANDA: Býk hlásí příchod! Býk nastoupen v počtu jeden Býk!

EVA (nevěřicně): Vy jste si šla umýt vlasy?

VANDA: Jen jsem si nalila na hlavu kýbl vody. Už jsem tichej klidnej bejček. Střízlivá jak vůl!

EVA: Tak... já vám to zkusím spočíst.

VANDA: To jste hodná. Vy jste vůbec hodná. Jste celá taková... spisovná. Bože, jak já se vás bála! A přijde takový dítě! Takový přísný a spisovný dítě! Zlobíte se?

EVA: Ne. Ale teď mi nestačí datum. Znáte přesnou chvíli narození?

VANDA: Jasně že znám! To budete koukat! *Sedm sedm!*... To je, co?

EVA: Prosím?

VANDA: Gong oznámil sedm hodin sedm minut, když jsem přišla na svět! A byl sedmej den v tejdnu! Byla *neděle!* – Sedmička je můj šťastný číslo. I vdávat jsem se chtěla sedmýho sedmý, ale nebyl termín. Dali nám všivej drugej srpen. Ale byla jsem nedělnátko. To je dobrý, ne? „Sedmého dne dokončil Bůh dílo a den sedmý požehnal...“ Nedělnátka prý zažijou zázrak. Je to pravda? Vy věříte na zázraky, ne?

EVA: Věřím.

VANDA: Sláva! Já už mám strach, že čekám marně! Ale když to říkáte vy! Jste fakt skvělá. Jen se převtělujte! Vás je na jeden život škoda! Někdo musí věřit, že je ten hnusnej svět spravedlivej.

EVA: Pardon, já něco hledám.

VANDA: Rusky je neděle voskreseňje. Teda: vzkříšení. (*Zapne hudbu, přizvukuje.*)

Z květů i z trnů zbude stejný prach
a vzkříšení je neoddělí
a řekne Vzbud' se růže
a řekne Vzbud' se růže

To je krásný. Jenže vesmíru jsme totálně fuk. Dobrý i zlý hodí
do jedný jámy. Prach jako prach!

EVA: To víte, že jste na omylu?

VANDA: Jednou gong oznámí konec a je konec. Vesmír je grázl,
spravedlivá je jenom smrt.

EVA: Já myslím čas narození. V sedm sedm se narodila Blanka.

VANDA (*ihned hudbu vypne, v afektu*): Co?!

EVA: Dělal jsem jí horoskop. Narodila se v sedm sedm.

VANDA (*zalyká se rozhořčením*): To je sprostý! To... to je šílený!

EVA: Já byla u toho. Blanka volala mamince. Ta řekla: Narodila
ses v sedm sedm. Sedmička je tvé šťastné číslo, Blaničko!

VANDA: Narodila se v noci! Víím to! Ježíš, mně bylo deset a doma
mluvili jen o tom miminu! Předtím-přítom-potom-dodnes!
Já mohla vyletět komínem a všimli by si toho příští tejden!

EVA (*vylekaně*): Nekřičte tak!

VANDA: Zírali na ni jak na nějakéj zázrak! Sedm sedm! Ale já vám to dokážu! Já to mám v dětském deníčku! Tam mi to napsal tatínek! Připsal tam Bůh jí žehnej! Redisperem! – Doprvančic, kde je ten deníček?

EVA: Já vám to neupírám!

VANDA: Sedm sedm! A já se tím ještě vytahuju! Vždyť to je jak nějaká medaile! Slib toho vesmíru posranýho, že mi dá aspoň šanci! Nedělnátko! A kde jsou mý neděle? Druhej rok nemám den volna! Kdo *mně* krade mý neděle?

EVA: Vzbudíte maminku!

VANDA: Copak ta si něco pamatuje? Ta neví, že existuju! Víte, kdo se o ni stará? To je dobrý, to musíte slyšet! Jedna paní ze Žlutic!

EVA: Prosím vás, nepijte už!

VANDA: „Aha!“ Ze Žlutic, aha! – Žlutice jsou obec, kde se narodila, ale nebyla tam sto let! A já, já v noci vstanu, vyměním jí pleňy a ona mě drapne za ruku a fňuká: Vy jste ze Žlutic, vidíte? Konečně jste mě vzala z tý Prahy! Tam by mě nechali pojít jako psa! – Jo! Nebo! Já upeču koláč, drobenkovéj, patlačka na celej den, a ona mi za moment přinese kousek: Ochutnejte, paní, to pekla naše Blanička!

EVA: Vždyť je stará!

VANDA: V noci! Ječí jak tajfun! Bláňo! Kde jsi? Bláňo! Zvedni mě! – Já přiletím, ona na zemi, dřu se s ní hodinu jak mezek, a víte, co mi řekne? (*Paroduje bezbřehou vděčnost.*) Děkuju, Bláňo!

EVA: Copak vám jí není líto?

VANDA: Proč? A co jí chybí? Vždyť se má jak pámbu! Já jsem perfekt služka, ne? – Ale nemyslete, ta to měla vždycky. Před tou každou sklopil uši! A ona dělala: Sss! – Takhle syčí, když něco chce. Ježíš, jak já to nenávidím! Proč mi neříká Vando? Je to idiotský jméno, ale mám ho po ní! Sss!

EVA: Vždyť vás vychovala! Nemáte právo –

VANDA: Ta? To byla matka: jak inspektorka na hospitaci! (*Paroduje.*) Kam zas čučíš? Zastrč břicho! Styď se, ssstyď se! Sss! – Prožila jsem dětství se vtaženým břichem. Bláňo byla vyžle. Úlisný zlomyslný vyžle. Něco jako vy!

EVA: Jste opilý!

VANDA: Mý dětství byla hanba! Přiblblá, tupá, permanentní hanba! Věčnej strach, co jsem zas provedla, na co se zas přijde –

EVA (*křičí*): Nechte toho!

VANDA (*paroduje*): Nech toho, než ti jednu stříhnu! Tady stůj, ani se nehni! Já z toho mám rozum, ne ty! Tak s pravdou ven, šup, šup! Sss!

EVA: Že se nestydíte!

VANDA: Nikdy se ničeho nebála, nikdy! V tom je její síla! A copak dnes je jiná? Ne! Sotva leze a mě sekýruje jako fracka! A já mám chuť ječet. Já už jsem dospělá, máti! Sakra, slyšíš? *Já jsem dospělá!*

EVA: Já přišla jen proto, že jste Blančina sestra –

VANDA: Blanka! Ta měla nos, že zdrhla! Dobře jste jí poradila toho dědka! Culila se na něj jak cucavej bonbon. Jenže já vám řeknu, kdo je Blanka! Cucavej bonbon, kterej vám rupne v puse a rozškrábe vám jazyk do krve!

EVA: Já jsem jí nic neradila!

VANDA: A vy mi sem přijdete vykládat, jak je ten hnusnej spisovnej vesmír spravedlivej! Ji máti vypiplala, ne mě, tak proč ona drandí jak lampionovej průvod a kýbl plenek denně peru já? A když jsem jí jednou, *jednou* (!) zavolala, ať přijede aspoň na neděli, tak na mě pištěla přes Atlantik, že jsem sobec! A měla příšernej anglickej öksent!

EVA: Já už to nechci poslouchat!

VANDA: Ten hovor šel na můj účet! Co slovo, to kačka! (*Paroduje akcent.*) Sobec – kačka! Nemáš srdce! – dvě kačky! Za svůj život si můžeš sama! – to stálo bůra! Ale byl můj!

EVA: Já jdu domů!

VANDA: Každý den lezu na půdu věšet pleny. Napůl spím, dřu jako golem... a najednou to vidím! Já věším pleny! Já konečně věším pleny! (*Málem se rozbrečím.*) Štír do toho starobince dítě nechtěl. Prý až máti umře. A je pryč.

EVA (*zaraženě*): Chcete se vrátit k tomu horoskopu?

VANDA (*zuřivě*): Nechci! Když ani nepoznáte, že v sedm sedm jsem narozená já!

EVA: Jak to mám poznat?

VANDA: Vím já? Vy víte všechno! A jestli ne, kde berete tu nestydatou drzost lidem radit?

EVA: Já neradím! Já jen říkám, co vidím!

VANDA: A to nevidíte, že jsem na dně? Že ty pitomý sedmičky jsou to jediný, co mi zbylo? A to si mám od vás nechat vzít?

EVA: Já vám nic neberu!

VANDA: Co jste to za lidi, že vždycky všechno víte? Že máte patent na pravdu a riziko házíte na nás? Že na nás syčíte: Styď se! Za všechno si můžeš sama! – Proč vy taky nemáte z něčeho strach?

EVA (*dětsky zoufale*): Já jdu!

Dveře. Z chodby začne prolínat HLAS TELEFONU.

VANDA (bez agrese, sesypaně): Prosím vás, nechodte pryč.

EVA: Když já nevím, co ode mě chcete.

VANDA: Já se bojím.

EVA: Čeho?

VANDA: Že už to nejsem já.

HLAS: Gong oznámí... hodin... minut... (Atd.)

VANDA: Slyšíte to? Někdy máti nezavěsí, já se vzbudím a ze tmy na mě mluví mrtvej hlas. Počítá sekundu po sekundě, jak stárnu... že už mi to taky brzo jede... chytá mě panika, že už je stejně pozdě, že nemám čas, čas čekat –

EVA: Ne! Prosím vás, nepijte!

VANDA: Co? No jo. Vás poslechnu, vy to myslíte dobře. Slíbila jste mi zázrak. Kterej si nezasloužím, co?

EVA: Já nikoho nesoudím.

VANDA: Jsou dny, kdy se prakticky nevzbudím. Vařím, peru, chodím jak v mrákotách... a najednou na mě ze zrcadla zírá duch. Taková zvilá jezinka, dva dny nečesaná... A máti řekne: Vás já znám, paní, vy jste ze Žlutic! – Ze Žlutic? Tak jo. Já sama nevím, kdo jsem. Paní ze Žlutic.

EVA: Mám se vrátit k tomu horoskopu?

VANDA: Já nechci horoskop. Já nechci zázrak. Já chci jediný jedno: vědět, že to vydržím.

EVA: Jak... vydržíte?

VANDA: Já přece nejsem mrcha.

EVA: Já vám nerozumím.

VANDA: Třeba je vesmír spravedlivej. Každýmu, co mu patří. Ale co když za sebe člověk neručí?

EVA: Myslíte... maminka?

VANDA: Ne. Já.

HLAS: Gong oznámí... (Atd.)

VANDA: Noc. Máti volá. Já ji slyším... a nic. Stojím minutu, dvě, poslouchám, jak křičí, gong bije, mně tluče srdce... až mě to pustí a já k ní letím jako k požáru. Děsím se, co se jí stalo – a vtom mi dá facku. Ne že by to bolelo, je děsně slabounká, jen se tak ožene jako malý dítě, že musela čekat, a já... já... já za sebe neručím.

EVA (s hrůzou): Co chcete udělat?

VANDA: Chci jí to říct.

EVA: Co?

VANDA: Pravdu.

EVA: O čem?

VANDA: Mám chuť jí vyrvat to pitomý sluchátko a zařvat, že s žádnou Blaničkou nemluví! Že Blanička je v čudu! Že slyší leda hlas, kterej nám oběma počítá knokaut! Že Blaničku už nevidí, protože Blanička na ni kašle! Že obě čekáme na zázrak, kterej nepřijde!

EVA: Počkejte!

VANDA: Že žádná neděle nebude, do smrti nebude -

EVA: Copak ona neví, že je Blanka pryč?

VANDA (*vzrušení opadne*): Ne.

EVA: Jak to?

VANDA: Před kým myslíte, že Blanka zdrhla? Ta nesnáší máti ještě víc než já.

EVA: To je strašné.

VANDA: Proč? Ani ne. Pro máti studuje Blanka v Brně práva. Je svobodná a děsně ráda peče. Většinou drobenkovej koláč. Máti

nemá žádné pochybnosti. Vždycky si byla vším jistá. Ostatně... Blanička je zlatá holka. Volá máti každou chvíli. Gong!

EVA: Vy jste jí nikdy nedala ani náznak?

VANDA: Nejspíš jsem mrcha, ale takováhle ještě ne. Vždyť ona žije už jen z té naděje, že Blanka v neděli přijede, donese ten koláč... Jenže u nás žádný neděle nejsou. U nás je dva roky věčný úterý.

EVA: Ale... já jsem jí to řekla.

VANDA: Blance? A co?

EVA: Ne Blance. Vaší mamince. Všechno.

VANDA (*nechápaně*): Ne.

EVA: Ano.

VANDA: A... proč jste to udělala?

EVA: Samozřejmě nevědomky!

VANDA: Hm. A co ona?

EVA: Ptala se, co je za den.

VANDA: Co jste jí řekla?

EVA: Že je neděle.

HLAS: Gong oznámí... hodin... (*Atd.*)

EVA (*nešťastně*): Jak se to na mě díváte? Copak jsem to mohla vědět?

VANDA: Já myslela, že víte všechno.

EVA: Proč se mi zas posmíváte? Jako bych za něco mohla!

VANDA: Ne. Vy přece nenesete odpovědnost za nic.

EVA (*rozbrečí se*): Já jsem sem vůbec neměla chodit! Od začátku mě jen urážíte! Vám to dělá dobře lidi ponižovat! Já se vás bojím od první chvíle! Já vám chtěla pomoci, ale copak mě necháte mluvit? Pořád jen chrlíte vlastní zlobu! Divíte se, že jste sama, když všechny kolem sebe nenávidíte?

VANDA: No. Ještě že nevoláte ze Stratfordu. Tohle by vás stálo majlant.

EVA: Promiňte.

VANDA: To nic. Chtěla jsem o sobě něco vědět. Vidím, že to umíte i bez hvězd.

EVA (*urazí se*): Na shledanou.

VANDA: Dveře jsou otevřené. Za horoskop dík.

EVIN odchod. HLAS TELEFONU. Pak:

VANDA: Mami! Už spíš?... Kde jsi?... Tak se ozvi!

Na delší ploše roste dojem horečnatého hledání. Úzkost hlasu sílí. Otvírání různých dveří. Potom běh domovní chodbou, dolů po schodech.

VANDA: Mami! Kam se mi schováváš?... Ozvi se!... Haló! Není u vás naše máti?... Mami! Mami! Kde jsi?

Konečně se ozve syknutí. MATKA šeptá, působí zmateně a vyděšeně. Pocit intimního prostoru.

MATKA: Sss!... Sss!

VANDA: Mami! Proboha, proč jsi ve sklepě?

MATKA: Pšš!

VANDA: Proč jsi mi utekla?

MATKA: Pšš!

VANDA: Vylez ven!

MATKA: Ne, ne, ne...

VANDA: Jsi celá od uhlí!

MATKA: Pšš! Honem, schovej se!

VANDA: Mami, nezlob! Nemůžeš sedět na hromadě koksu!

MATKA: Sem se vejdeš! Zalez ke mně!

VANDA: Je tu tma jak v pytli! A zima! To se chceš nastydnout?
Pojď domů!

MATKA: Domů ne ne ne ne ne!

VANDA: Mami, co vyvádíš?

MATKA: Pojď! No pojď, zalez pořádně! Až ke mně, ták... *(Zblízka šeptá.)* Doma je nějaká zlá ženská! Ale já tě schovám! Pšš!

VANDA *(taký začne šeptat):* A jdi! To byla jenom návštěva!

MATKA: Proč je tak strašně zlá?

VANDA: Ona to tak nemyslela. Je to ještě napůl děcko.

MATKA: Křičí a křičí. Že jí není hanba!

VANDA: Co? Ona na tebe křičela?

MATKA: V pokoji křičela. Já už to nemohla vydržet.

VANDA *(s náhlým pochopením):* Mami. To jsem byla já –

MATKA *(zahihňá se):* Ale já jsem jí utekla. Tady nás nenajde!

VANDA: Neboj se. Už křičet nebude.

MATKA: Pojd' sem!

VANDA: Vždyť jsem až u tebe!

MATKA: Já ti to řeknu do ucha! (*Zblízka šeptá.*) Já se bojím furt!

VANDA (*nevěřicně*): Bojíš? A prosím tě čeho?

MATKA: Všeho.

VANDA: A jdi! Vždyť ty ses jakživa nebála!

MATKA: Pojd' blíž! (*Zblízka.*) Když já se bojím, že už to nejsem já!

VANDA (*nadechne se*): Mami!

MATKA: Já ti tak někdy jdu a najednou nevím nic. Nevím, kdo jsem, kam jdu, co tam chci... Až ti se celá rozklepu. A v zrcadle taková bába stará! Rozcuchaná. Že se nestydí, vid'. Baba škaredá.

VANDA: Mami. Tady strašlivě nastydneme!

MATKA: Ale víš, čeho se bojím nejvíc?

VANDA: Čeho?

MATKA: Nakloň se až ke mně! (Zblízka.) Že jsem něco provedla!

VANDA: A co?

MATKA: Já nevím. Já nic nevím. Stojím a celá se klepu. Nemůžu si vzpomenout. Co jsem to dělala? Povídám si. A nevím. To je hanba, vid'?' Jo, děvče, stáří je hanba. Člověk už za sebe neručí jako kdysi. Rozumíš mi, Blaničko?

VANDA (pauza): Ano.

MATKA: Ty se na mě zlobíš, vid'. Dělán ti ostudu.

VANDA: Ale ne, mami... co tě to napadá.

MATKA: Jen mlč, já vím. Už jsem ti na obtíž.

VANDA: Co to povídáš!

MATKA: Pojd' blíž, ještě blíž! (Zblízka, úzkostně.) Holčičko... já jsem ti něco provedla?

VANDA (pauza): Ne, mami.

MATKA: Že za mnou nikdy nepřijdeš.

VANDA: Mami... ty za to nemůžeš.

MATKA: Vážně? Vážně ne? Tak to mi spad kámen ze srdce! Až přijdeš, to já se učešu. Nebudeš se muset stydět, neboj se!

VANDA: Já se nebojím. Jenže jsme jako rampouchy! Musíme do tepla. Vstaň, já ti pomůžu!

MATKA: To už mi jede vlak?

VANDA: Kdepak vlak! Vždyť je to kousíček po schodech! Chytni se, hned tam budeme... ták, pěkně, opři se... hezky pojed... ještě schod –

Kroky a sípavý dech staré paní provázejí cestu do schodů. Kroky se zastaví.

MATKA (*s úlekem*): Kampak to jdeme? Kde to jsem?

VANDA: Přece doma! Tohle jsou tvoje dveře!

MATKA (*zmateně*): Doma? Já? (*Vtom změnění tón. Opět je z ní rázná mladá MATKA, mluvící k malému děcku.*) Stůj!

VANDA: Co je?

MATKA: Tady stůj, ani se nehni!

VANDA: A proč?

MATKA: Kdyby tam ta zlá ženská ještě byla! Na tebe by si troufla, ta nestyda!

VANDA: Ale ne, nikdo tam není!

MATKA: Povídám stůj! Já jdu první! Já z toho mám rozum, ne ty! Máma si musí chránit svoje dítě! Však ty to pochopíš taky, až budeš dospělá!

VANDA: Mami. Ale já už jsem dospělá. Slyšíš? Já jsem dospělá!

MATKA: No tak, žádný zbytečný řeči! Šup, šup, dej sem ten klíč!

Odemčení. Zůstáváme s VANDOU, která brečí. MATKA kdesi v bytě volá.

MATKA: Je tu někdo? Kde jste? Vylezte! Haló!... Vando, můžeš! Už je pryč!

VANDA (ohromeně): Jak jsi mi to řekla? Ty víš, kdo jsem?

MATKA (blíží se): No pojd', pojd', co stojíš ve dveřích. Koláč si dáš? Mám drobenkovej, dobrej. Ráda, vid'?

VANDA (smrká): Jo, dík. Máš vyvěšenej telefon, mami.

MATKA: No tak ho zavěš! Nejsem moc střapatá? Počkej, já se učesu! (*S náhlým úlekem.*) Ale ty spěcháš, vid'? Nemáš čas!

VANDA: Ale mám.

MATKA: Já bych tě nechtěla zdržovat!

VANDA: Neboj, mami, já nespěchám! Fakt, máme čas!

Krátce vylne HLAS TELEFONU, pak sluchátko klapne.

MATKA (*šťastně*): Tak ty jsi tady! Vždyť já už tě ani nečekala! A co to, že máš tolik času? Snad není neděle?

Zprudka vyjede píseň, tentokrát poprvé česky, a stoupá k vrcholu.

Z květů i z trnů zbude stejný prach
A vzkříšení je neoddělí
a řekne Vzbud' se růže
Vzbud' se růže
Vzbud' se růže

Křestní list

Osoby a obsazení:

Vanda: Dana Syslová

Eva: Lucie Vorlová

Matka: Blanka Bohdanová

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 12. 10. 1991 (Český rozhlas, stanice Vltava)

**DÍVKA SE ZÁZRAČNOU
PAMĚTÍ**

Osoby

MUŽ (70)

DRAHÁ SLEČNA (19)

DÍVKA SE ZÁZRAČNOU PAMĚTÍ (35)

Poznámka:

*MUŽ stále nepřirozeně halasí. DRAHÁ SLEČNA je fracek a DÍVKA má podivný tupý hlas, v němž lze tu a tam tušit vzdor. MUŽ často podma-
lovává situaci hrou na piano: jeho styl je primitivní sentiment.*

Zvonek. Rozčilený šepot.

MUŽ: Už je tu, už je tu!

DÍVKA: Já jdu pryč! Já tady nebudu!

MUŽ: Buď v kuchyni a čekej! Povídám do kuchyně! Běž!

Odchod DÍVKY, otevření dveří.

DRAHÁ SLEČNA: Já jsem Frídmanová. To jste mi volal vy?

MUŽ: Drahá, drahá! Drahá slečno Frídmanová! Já jsem, pardon, že to řeknu tak lidově, úplně perplex! Vy! A pod mou skromnou střechou! Kvásek. Mé skromné jméno je Kvásek.

DRAHÁ SLEČNA: Prej pro mě máte nějaký překvapení.

MUŽ (*híhňá se*): To mám! To budete koukat! Ale pšš, pšš! Račte se obtěžovat do mé pracovny.

Kroky. MUŽ přejede rukou po klávesách.

MUŽ: Petrof. Úžasný zvuk. Nemáte chuť si zapreludovat?

DRAHÁ SLEČNA: Ne.

MUŽ (*vyveden z konceptu*): Nevadí, třeba si brnknete později. Smím nabídnout skromné pohoštění?

DRAHÁ SLEČNA: Já už jedla.

MUŽ: Ale jděte! To by manželka nepřežila! Kuchtí na vaši počest od rána! (*Preluduje.*) Drahá slečno! Vítejte u hudebního skladatele! Chachá, to vám došla řeč, co? No nečervenejte se, v čítankách nejsem, ale skladatel jsem! Píšu filmovou hudbu. A víte, co mi řek režisér? Hochu! Tys dal mému filmu čtvrtěj rozměr! – A ten film pak vyhrál festival!

DRAHÁ SLEČNA: Hm. Jak se jmenoval?

MUŽ (*nerad*): Vakcína proti slintavce. To byl vědecký film.

DÍVKA (*odjinud*): Už chceš tu polívku?

DRAHÁ SLEČNA: Co? Já fakt nebudu jíst.

MUŽ (*trochu pánovitě*): Říkal jsem, že ti řeknu! (*Ke SLEČNĚ, spiklenecky.*) Zahlédla jste ji?

DRAHÁ SLEČNA: Jo.

MUŽ: To je žena, to je žena, co? O pětatřicet let mladší. A to nevíte to hlavní. Slyšela jste o Dívce se zázračnou pamětí?

DRAHÁ SLEČNA: Ne.

MUŽ: To je ona.

DRAHÁ SLEČNA (*bez zájmu*): Aha.

MUŽ: Ona je zázrak! Zapamatuje si až sto náhodných slabik, sto čísel nebo dvě strany jízdního řádu. To koukáte! To vám došla řeč, co? (*Zatleská.*) Karličko!

DÍVKA (*odjinud*): Tak chceš tu polívku?

MUŽ: Nech polévku polévkou a rozhojni naše pluky!... No tak!

DÍVKA (*přichází, neochotně*): Dobrý den.

MUŽ: Drahá, drahá slečno Frídmanová! Mám tu čest a potěšení představit vám svou ženu Karlu, uměleckým jménem Dívku se zázračnou pamětí! A tobě, Karlo, šťasten představuji slečnu Frídmanovou, čerstvou televizní hvězdu, vítězku světové soutěže Mladý zpěv!

DRAHÁ SLEČNA: To nebylo světový, jen český.

MUŽ (*hurónský smích*): Vida! Je skromná, holčina, skromná! Ale to nesmíte, drahá slečno! To by vás brzo ušlapali! Jen se rvěte! Tak se to dnes musí. Pěstma vpřed! – No děvčata! Co stojíte jak solné sloupy? Podejte si ruce nebo padněte si do náručí, třeba tu tancujte radostí... Copak se to stává často, aby se našly tak skvělé bytosti?

DÍVKA: Budete srnčí na víně, nebo na smetaně?

DRAHÁ SLEČNA: Dík, já nebudu jíst.

DÍVKA: Muž říkal, ať udělám obojí, že si vyberete.

MUŽ: To víš, že si vybere, vybere si, ale teď si pěkně hačne a ty, Karličko, předvedeš slečně své skromné umění.

DÍVKA (*s tichým vzdorem*): Mám v troubě to srnčí.

MUŽ: Srnčí, srnčí! Abyste rozuměla, drahá slečno. Máme s Karličkou takový umělecký pořad. Sjezdili jsme s ním lán světa, přední kulturní domy naší republiky, a úspěch? Bomba! Diváci jsou, pardon, že to řeknu tak lidově, úplně perplex. A víte, co říkají? Lidi! Vy jste nám dali čtvrtý rozměr! – Do toho, drahá slečno. Jen si Karličku sama zprubněte!

DRAHÁ SLEČNA: Co? Já nevím, co po mně chcete.

MUŽ (*preluduje, dělá „napětí“*): Říkejte čísla, kolik chcete čísel, a ne aby vás napadlo ji šetřit!

DRAHÁ SLEČNA: Jaký čísla?

MUŽ (*trochu podrážděně*): Ale jaký chcete, jaký chcete, no!

DRAHÁ SLEČNA: Osm, dvě, tři... sedm... devatenáct... osmdesát... sto pět...

MUŽ: Dál, dál! Jen jí dejte zabrat! Podejte si ji, ta něco snese!

DRAHÁ SLEČNA: Sedm, dvě, šest, čtrnáct, miliarda, nula... stačí, ne?

MUŽ (*hraje rostoucí napětí*): Soustřed' se, víc! Ještě! Karličko!

DÍVKA (*mechanicky*): Osm, dvě, tři, sedm, devatenáct, osmdesát, sto pět, sedm, dvě, šest, čtrnáct, miliarda, nula.

MUŽ (*triumfálně*): Nu?

DRAHÁ SLEČNA: Já nevím, já si to nepamatuju.

MUŽ (*smích*): To se povedlo, no to jste se předvedla, drahá slečno! Tak teď to vezme do ruky machr. Pohleďte. Zde máme sto karet, na nich sto slabik. Zamícháme. Karlička do nich nevidí, ale my vidíme a čteme! Gru! Fi! Ho! Slú! Os tru mich va škr svik kro lá ňuk heu bro he šu plo hý vrk krč mu kik! Ták, soustřed' se, Karličko, my sledujeme, přísně sledujeme -

DÍVKA: Gru fi ho slú os tru mich va škr svik kro lá ňuk bro -

MUŽ (*ostře*): Pozor! Znovu!

DÍVKA: Gru fi ho slú os tru mich va škr svik kro lá ňuk heu bro he šu plo hý vrk krč mu kik.

MUŽ (*vítězný akord*): Bravo! Tleskáme Karličce! (*Sám tleská.*) Tak co, drahá slečno? To vám došla řeč, co? A o co, že uhodnu, co vám teď vrtá hlavinkou? Kde je ten švindl, říkáte si, co?

DRAHÁ SLEČNA: Ne, proč?

MUŽ: Švindl?! V tom je osm let dřiny! Osm let nářku a skřípění zubů! Osm let krvavého potu! Nemám pravdu, Karličko?

DÍVKA: Já jdu pro to srnčí.

DRAHÁ SLEČNA: Já nebudu jíst.

MUŽ (*náhle útočně*): Ale bude, bude, to slupne jako nic!

DRAHÁ SLEČNA (*taky útočně*): Jenže já spěchám!

MUŽ: Slyšíš? No co stojíš? Už ať je to tady, čas slečny Frídmanové je vzácný!

DÍVKA (*odsekne zle*): Však už jdu!

DÍVČIN odchod, prásknutí dveřmi. Pauzička. MUŽ začne preludovat.

DRAHÁ SLEČNA: Jaký tedy máte překvapení?

MUŽ: Spěchá, pořád spěchá! To se nemá takhle spěchat, krásné ženy stárnou! A vy přece jste krásná žena, ne?

DRAHÁ SLEČNA: Pane Kvásek! Já sem jedu přes celou Prahu a furt nevím proč.

MUŽ: Jenže já taky spěchám, drahá slečno! Mně už bude sedmdesát! Nejen váš čas je vzácný, víte to?

DRAHÁ SLEČNA: No a?

MUŽ: Nemáte ponětí, z jakých poměrů jsem ji zvedl. Nemá ani osmiletku. Sotva se umí podepsat. Metla svinstvo v městské jatkách, až já jsem v ní našel génia. Já jsem ji udělal. Dřel jsem ji osm hodin denně, nemilosrdně a s láskou. Třikrát mi utekla, třikrát se vrátila po kolenou. Ale nelituju. Ona je mé dílo, moje opera!

DRAHÁ SLEČNA: A to překvapení!

MUŽ: Zase spěchá!... Já si vás omrk v tý televizi a hned jsem si řekl: Hochu! Ta holčina není marná! Na tu vsad'!

DRAHÁ SLEČNA: Vsad'?! Jaký „vsad'“?

MUŽ (*triumfálně*): Nabízím vám spolupráci! Vystupujte s námi!

DRAHÁ SLEČNA: Co?

MUŽ: Váš hlas a zázračná paměť mé ženy – to bude bomba, drahá slečno! Co bomba! My dáme televizi čtvrtý rozměr!

DRAHÁ SLEČNA: Televizi? Vy budete dělat v televizi?

MUŽ: Drahá slečno! Vy jste slavná! Vám přece páni z televize zobou z ruky!

DRAHÁ SLEČNA: Moment, moment! Abysme si to vyjasnili. Vy po mně chcete, abych já vám zařídila pořad v televizi!

MUŽ: Jaké „vám“? Přece: nám!

DRAHÁ SLEČNA: A to má bejt to překvapení?

MUŽ: Co vám to udělá! Mrknete, hodíte očkem! A pro ni to bude...
zadostiučinění za celej ten strašnej život! Nikdo se jí už ne-
bude posmívat!

DRAHÁ SLEČNA: A já kráva se sem vleču přes celou Prahu!

MUŽ (žadoní): No tak! Přece se nedáte prosit! Mám si kleknout?
Já si kleknu!

DRAHÁ SLEČNA (pohněvaně): Jste normální, prosím vás?!

MUŽ: Já vím, vy máte strach, že je to švindl! Že vás budeme bla-
movat nějakým skrytým mikrofonem! Přisahám, přísahám
vám, je to jen talent a dřina! Talent a dřina, jako každé velké
umění!

DRAHÁ SLEČNA: Ts! Mně je to u hlavy, jak to děláte! Ale normální
lidi přece nebaví nějaký idiotský blebleble!

MUŽ (praští do kláves, zuřivě): Co? Co jste to řekla? Idiotský? Pozor,
drahá slečno, pozor! Má žena není idiot! Z ní nikdo nebude
dělat idiota!

DRAHÁ SLEČNA: Hele, neřvěte na mě!

MUŽ: Ona je zázrak! A co jste vy? Chcete to slyšet? Sprostej fracek, kterej jednou v televizi hodí zadkem a už jsou pro něj všichni idioti!

DRAHÁ SLEČNA: Říkám, přestaňte řvát!

MUŽ: Vy myslíte, že sláva trvá věčně! Jo! To byli jiný, co si to mysleli, a kde jsou dneska? Ani pes po nich neštěkne! Slyšíte dobře: ani pes! Sláva se musí vzít pod krkem a ždímat, ždímat, dokud z ní něco teče, protože pak je vám najednou sedmdesát a každěj na vás kašle, každěj froc z vás dělá idiota -

DRAHÁ SLEČNA: Z vás ho nemusí nikdo dělat!

MUŽ: Co si to dovoluješ, ty... ty... ty -

DRAHÁ SLEČNA (*bláznivě se rozesměje a přitom vyráží slabiky*):
Tyhle blebleble strč prst skrz krk, soustřeď se, Karličko -

MUŽ: Ven!!!

Úprk **DRAHÉ SLEČNY**. Sípavý dech starého **MUŽE**. Pak z kuchyně:

DÍVKA: Voláš? Už mám nosit na stůl? (*Blíží se, udiveně.*) Kde je ta Fridrichová?

MUŽ (*bezmocný vztek postupně přechází do zalykavého pláče*): Frídmánová! Žádná Fridrichová! Frídmánová! Sakra, nemůžeš si už jednou pamatovat, co ti povídám?

Křestní list

Osoby a obsazení:

Muž: Josef Kemr

Drahá slečna: Martina Hudečková

Dívka se zázračnou pamětí: Lenka Termerová

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 25. 12. 1991 (Český rozhlas, stanice Vltava)

MICURA NEŽERE

Osoby

ANNA (32)

DCERA (12)

ROBY (25)

DOKTOR (50)

Podle potřeby situace psí kňučení.

Šepot, tajený smích, skvělá nálada podnapilých milenců v noci.

ROBY: Kde to proboha bydlíš? Já už tě neunesu!

ANNA: Ještě patro! A pusu!

ROBY: Co to vlastně máš? Dceru?

ANNA: Ta spí jako dřevo. Víš, co je největší senzace po rozvodu? Že si můžeš dělat absolutně, co chceš! Nikdo ti furt něco nevyčítá. Nedělá z tebe v jednom kuse vola. Miluješ mě?

ROBY: Jasně. Uf!

ANNA: Už mě pusť, jsem doma. Tak pusť! (*Šťastný smích.*) Pusť mě! Pusť!

Otevření dveří. Pronikavý výkřik.

DCERA: Mami!

ANNA (*hněvivě*): Madlo! No ty ses zbláznila! Víš, kolik je?

DCERA (*obviňujícím tónem*): Kde jsi byla?

ANNA: Ale marš do postele!

DCERA: Kde jsi byla tak dlouho?

ROBY (*rozpačitě*): Čau Madlo. Já jsem nějaký Roby.

ANNA: Neumíš pozdravit? (*Výhružně.*) Madlo!

DCERA: Mami! Micura nežere!

ANNA: Do tří zajedeš do postele, nebo bude mazec! Raz, dva –

DCERA (*zoufalý křik*): Ona umře! Protože má psinku! Ty jsi ji nedala očkovat!

ANNA (*po zaražené pauze*): Co?

DCERA: Umře! Umře! Ochrne a umře! Moje Micurka!

ANNA: Co je to za blbost? Samozřejmě je očkováná!

DCERA: Není! Ty jsi říkala, že tam s ní pudeš, a nikam jsi nešla!
A dneska jsi taky říkala, že přijdeš, a nepřišla jsi! A ona mi teď umře!

ANNA: A kdo ti to namluvil?

DCERA: Táta!

ANNA (*hněvivě*): Táta? Co tu měl co dělat táta?

DCERA: Já mu volala, že Micura nežere! A on říkal, že psinku nejde léčit! A že Micura bude mít děsný křeče!

ANNA: Neječ! Madleno, neječ, je půlnoc!

DCERA: A říkal, že ti nic živýho nepatří do ruky!

ANNA: Jacto že ho sem pouštíš v můj nepřítomnosti?

DCERA: Tys jí tuhle dala zkyslej jogurt, že je to pro psa ještě dobrý!
A Micura potom blila!

ANNA: Bože! Tohle dítě mě jen obviňuje! Ještě začni, jak jsem ti nevyndala klíště!

DCERA: A museli mi to řezat v nemocnici!

ANNA: Houbec ti řezali! Dvakrát tě dloubli pinzetou a ty o tom mluvíš rok, jako kdyby ti uřízli ruku! Hejčkáš si každou záminku, abys mě mohla před někým shodit! Víš, jak je odporný pořád někoho obviňovat? Ty seš horší než táta! Tak poslyš! Nedělej, že ti jde o psa! Micura je ti takhle fuk! Vyžíváš se v žalování, ale já už toho mám po krk! Nedám na sebe věčně všechno házet!

ROBY: No, tak já bych snad šel.

ANNA: Jasně! Jak je průser, tak se zdejchneš!

ROBY: Neřvi. Je půlnoc.

ANNA: Nebudu žít s někým, kdo mi pořád dokazuje, jak jsem děsná! Kdo číhá na každou chybu, aby se po mně moh vozit! Toho už jsem si v životě užila! Já furt mlčím, aby se tu vůbec dalo dejchat, a ty mně ožíváš každou blbost!

DCERA: To není blbost! Nedalas Micuru očkovat a ona umře!!!

ANNA: Tak moment, já ti to dokážu! Sakra, kde je ten papír? Kdo se mi zas hrabal ve věcech? Tady! Tak! Je očkováná proti psince? Umíš číst, jo? Umíš číst?

DCERA (*po chvíli, plaše a vylekaně*): A co je jí teda?

ANNA: Jak to mám vědět? Běž se zeptat táty! No běž!

DCERA: Mami, zavoláš doktora?

ANNA: O půlnoci? Protože pudl nežere?

DCERA (*rozbrečí se, škemrá*): Maminko maminečko, zavolej ho, prosím tě prosím tě –

ANNA: Nebud' hysterická! Pusť mě! Okamžitě mě pusť!

DCERA: Já udělám všechno, co budeš chtít, maminečko moje maminečko, jen zavolej doktora!

ANNA: Tak ale pal do postele!

DCERA (*brečí*): A zavoláš ho?

ANNA: Když do tří budeš v posteli a do rána se z ní nehneš, tak jo.
Jedna... dva -

DCERA (brečí): Už běžím! Neumři mi, Micurko!

DCERĚIN útěk.

ANNA (v rozpacích): Ne abys jí na ten srdceryvný výjev nalít. Na psa kašle, ale má hnusný gusto z toho, když mi může dělat svědomí!

ROBY: Tak zavoláš tu veterinu?

ANNA: Ještě ty mě hoň, prosím tě!

ROBY: Holka bulí, neslyšíš to?

ANNA: Nepoučuj, ty maturante! (*Vytáčí.*) Nedělej, že ti jde o Madle-
nu! Chceš mít klid a postel! Tak nehraj na city, chlapečku! Vy-
chovávám ji dvanáct let a už si do toho nedám mluvit... Haló?
Veterina? Tady Stránská, Sadová pět. Máme pudla, štěně, asi
je to hloupost, ale -

ROBY: Tak já jdu. Čau.

ANNA (šeptem): Počkej! (*Nahlas.*) Nějak nežere. - Teplotu? Já ne-
vím. - Křeče?! To snad ne! - Samozřejmě že má očkování
proti psince! - Moment. Z dubna. - (*S leknutím.*) Prošlý?!
Jakto prošlý? - Ne, nedávala jsem ji přeočkovat. - No asi mi
to řekli, ale - Pane doktore, jak se pozná psinka? A dá se s tím

něco dělat... jako léčit? – Aha. Ano. Aha. – (*Zavěsí, zhrozně.*)
Panebože. Je to psinka. A je smrtelná.

ROBY: Barák je odemčenej?

ANNA (*v rostoucí panice*): Teď nechod pryč, neopouštěj mě, prosím tě, prosím tě... (*Běhá bytem.*) Micuro! Micurko, kde jsi? (*Zděšený výkřik.*) Roby! Ona se nehejbe!

ROBY: Ale nevyváděj! (*Zakňučení.*) Koukej, hejbe se!

ANNA (*hystericky*): Nešťouchej do ní, co to děláš, nech ji! To je děs, ona se celá třese! Míco! Micurinko! Koukni na mě, pejsánku můj milovanej... Prosím tě, neměj křeče, prosím tě!

ROBY: Neblbni! Pust mě!

ANNA: Jestli pojde, víš, jak mě ta holka bude nenávidět? To abych zalezla pod parkety. (*Rozbrečí se.*) Do smrti mi to neodpustí! Protože jsem děsná, děsná! Mně fakt nic živýho nepatří do ruky! Já toho psa nikdy nechtěla! A dítě taky ne! Já byla ve druhém měsíci a já už měla sny, jak ztrácím nějaký mimino... nechám ho v metru anebo v tramvaji a pak ho hledám jak šílená a všichni viděj, jak jsem děsná a nemožná... Panebože, jenom ať neumře! Já vím, že jsem příšerná, ale zachraň mě tentokrát naposled! Já se zblázním, až se to ta holka doví, prosím tě prosím tě –

ROBY: Pust!

Zvonek, nejasný hovor u dveří, ANNIN pláč, příchod DOKTORA.

DOKTOR: Tak kde seš, no, ukaž se, fešando! Panička tě podrží, ták...
No tak, panička nebude vyvádět a ty mi pěkně ukaž jazyk...
Bříško je měkký... Držte ji pořádně, nebo ať ji chytne pan
manžel, já jí dám injekci...

ANNA (*hlasitě vzlyká*): Pane doktore, je to ta psinka?

DOKTOR: Ale žádná psinka. Tohle je infekční zápal plic.

ANNA (*šťastně skrze slzy*): Co? Zápal plic? Víte to určitě? A smím
to jenom odběhnout říct dcerce? Já jsem hned zpátky. (*Běží
bytem.*) Madlenko! Spíš?

DCERA (*tiše brečí*): Já už nebudu spát nikdy.

ANNA: Madlenko, není to psinka, nebreč, panenke moje, Micura
nemá psinku, namouduši, Madlenko!

DCERA (*užasle*): Mami, ty brečíš? To pro Micuru?

ANNA: To víš že jo, ale ona nemá psinku, přísahám ti, Madli!

DCERA (*šeptá*): Maminko, já tě tak miluju!

ANNA: Já tebe taky, moc, pusinku! Ještě! Já zas musím za Micur-
kou, pusu! Ničeho se neboj, spinkej, pa!

ANNIN návrat bytem.

DOKTOR: Tak paní, tady je recept a zejtra chci psa vidět. No, snad se zvetí. Tý plicní infekce je plná Praha, kdoví kde se to bere. Vyúčtuju to pak, dobrou noc.

ANNA: Dík, pane doktore, já jsem tak šťastná, tak šťastná!

ROBY: Čau, já jdu taky, jo.

ANNA (*zaskočeně*): Počkej... kam bys šel? Přece –

ROBY: Hele... necháme to teďka.

ANNA: Jak necháme? Co necháme?... A přijdeš zejtra?

ROBY: Víš co? Necháme to vůbec. Čau.

Odchod DOKTORA s ROBYM, trátící se hovor na schodech.

DCERA: Mami, kde je Micurka?

ANNA: Madlo! Jakto že trajdáš po bytě?

DCERA: Když já jsem tak šťastná, tak šťastná! Já si ji jenom pohladím! Micurko! Pejsánečku můj, ty mně neumřeš! Mami! A když nemá psinku, proč teda nežere?

ANNA: Má zápal plic.

DCERA: Zápal plic? A z čeho?

ANNA (*hněvivě*): Z čeho, z čeho asi! Z toho, že ji jakživa pořádně neutřeš, když přijdeš z vycházky! Stokrát ti můžu říct, že má mokré břicho a nestačí ji jen tak přejet hadrem! To se pak nediv, že má zápal plic!

Tichounké štěněcí kňučení.

Křestní list

Osoby a obsazení:

Anna: Hana Maciuchová

Roby: Michal Pavlata

Doktor: Milan Neděla

Dcera: Klára Tichá

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 25. 12. 1991 (Český rozhlas, stanice Vltava)

KRÁL OMYLŮ

Osoby

ON (25)

PÁN (70)

HLAS NA ZÁZNAMNÍKU

Poznámka:

Opakující se replika Zzzz... Beng! je samozřejmě míněna jako nápodobu hudební kadence, ne četba napsaných písmen.

Vytáčení, tútání, pak neosobní HLAS.

HLAS: Telefonní stanice je zapojena, ale právě nikdo není přítomen. Chcete-li nahrát vzkaz, vyčkejte signálu. Můžete mluvit dvě minuty.

Ostré pípnutí.

ON (tiché nešťastné zamumlání): Do prdele.

Zavěšení, nové vytáčení, znovu se ozve hláška záznamníku.

ON (podrážděně): Píp. No, to jsem já. Prve jsem to byl taky já. Pardon za tu prdel, to neplatilo tobě, já se jen lek. Co to máš proboha za hnus? Absurdní vynález, mluvit do prázdný konzervy od guláše, protože guláš „není přítomen“! Ale jako ochranka fajn. Ty mlčíš a druhý kecaj. To je základ tvýho kouzla. Mlčíš, teskným okem koukáš do zdi, a mě necháš žvanit. Ty těžký gotický víčka, patos němýho mučednictví! Čekáš, co ze mě vypadne. Já vím, že čekáš... No nic. Hele, já ti chci jenom říct, že to byl omyl. Netušil jsem, že se tam zjeví moje choť. Jestli myslíš, že to byl ode mě podraz, tak nebyl. Já jsem král omylů. To je všechno. Píp.

Pauzička. Vzdech, vhození mince. Pípnutí.

ON: No, zas já. Já vím, že jsem řek, že jsem svobodnej! A nejsem, no. Chceš něco slyšet? To se pobavíš. Je to taková historka šejdrem. Předloni jsem byl s klukama v Tatrách a zabrzdili jsme v nějaký chajdě plný Dederónů. Tancovalo se, mně už bylo blbý sedět jak žluklej sejra, tak jsem pro jednu Němku šel. Německy umím der die das. Byla to konverzace pod psa. Holka byla hodná, moc mě nekoupala, mluvila v takovejch holejch větách, že jsem to skoro chápal. Držel jsem se jí jako suchej zip. No, to je ona. Moje choť. Češka jak poleno. Německy umí tak na mý úrovni a myslela si, že Dederón jsem já. – Proč člověk přehlídne tak jasný znamení? Kam může dojít vztah začatej takovým omylem? Dva lidi se spolu chtěj domluvit jazykem, kterej neumí ani jeden z nich! – A svatba, svatba, taky znamení! Já vybral hudbu, balet, Romea a Julii. A obřadník nebo kdo šoup jehlu do jiný drážky. Místo písne lásky pustil souboj a Tybaltovu smrt. Omyl, malej šmajdavej omyl. Znáš ty tu muziku? Tichounký plíživý napětí, škrtičský, už se to nedá vydržet... a *Beng!* Šílenej výbuch stlačený agrese. Já líbám nevěstu a přítom:

Předvede to „na pusu“ a místo hudební kadence děsně zařve. Pípnutí ukončí hovor. Rachot mince, další pípnutí.

ON: Už jen tři slova. Přijmeš ode mě radu? Nikdy nepřehlížej znamení! Zzzzz... *Beng!!!* (Dlouhá pauza. Neklidný dech.) A ještě jednu radu. Tenhle morbidní krám hod' do hajzlu a spláchni! Je to onanie mluvit s někým, kdo tam není. Tvůj král omylů se loučí. S pozdravem Der die das. (Pauza. Těžce.) Onanie... nebo modlitba. (Krátký smích.) Náhodou skvělej teologickej koncept: Bůh jako obrovskej prázdněj záznamník, kam jako blb věčně

házíš mince. *(S úpěnlivým spěchem.)* Haló! Bůh? Seš to ty, Bože, že jo! Děsně nutně s tebou musím mluvit! *(Paroduje neosobní tón záznamníku.)* Stanice je zapojena, ale nikdo není přítomen. Co by tu kdo dělal. Chcete nechat vzkaz? – Starý Řekové měli specializovaný bohyně prosby, říkali jim Lity. Byly to tuze hodný báby, v podstatě celý říční prosbu splnit, měly jen dvě chybičky. Jednak kulhaly, takže všude přišly pozdě. A taky šilhaly, čili plnily prosby o dům vedle, někomu, kdo o to vůbec nestál. Ty já znám! Pečujou o mě jako o vlastního. Mám všechno, co chci... jenže to nechci. A když něco chci... když to chci tak, že tluču hlavou do zdi!, tak to přijde pozdě. Jako ty.

Prudké zavěšení. Dechem proznívá slabé sténání. Vytáčení, ozve se hláška záznamníku, přes ni tiše a zoufale.

ON: Zzzz... *Beng!* *(Pípnutí.)* Když ti to neřeknu teď, tak už to neřeknu nikdy. Ten přístroj je ďábel pokušitel. Svádí to mluvit poslepu, jak ze sna. Nevisí na mně tesknej zrak typu tundra, tajga, šero, mlha, neprostupnej les. Tak pozor, král omylů má slovo! Der King des Velký Omyl spricht! Hlásíme se vám z říše přeřeků, falešnejch fousů, padělanejch šeků a prošlejš záručních lhůt! V rámci hlavních zpráv uvádíme, že mé manželství je omyl. Smažen na zasmrádlém tuku konvencí a strachu žiju z monstrózního omylu. Totiž, že něčemu jde utýct. Ne. Já zdrhám, zdrhám, plíce na hadry a za patama prach a zkázu, ale to, před čím utíkám, už leží schoulený na trati a vyhlíží mě teskným okem, čeká na mě, čeká, jestli to konečně řeknu, jestli to vůbec někdy řeknu, ale já si musel počkat, až nebudeš přítomen, až budu mluvit do krabice, do černý díry, do prázdnýho nebe, abych to mohl říct... Zzzz –

Beng! (Pauza.) Miluju tě. Lekl ses? Ale ty to víš, ne? Čekal jsi to. Nepletu se. Řekni mi, že se nepletu, protože -

Pípnutí přeruší hovor. Vytáčení a horečné mumlání.

ON: Protože protože protože protože -

Zvednutí sluchátka. Starý hlas.

PÁN: Projektostav. No prosím! Haló!

ON (*konsternovaně*): Kdo je tam?

PÁN: Tady nikdo není!

ON: A vy jste kdo?

PÁN: No Projektostav! Noční vrátný! Koho chcete? Oni už jsou všichni pryč!

ON: Prosím vás... vy tam máte záznamník?

PÁN: Co jestli mám? Jo, tu mašinu. Tu zapnu, když jsem po fabrice. Vy chcete nechat vzkaz?

ON: Ne, ne. Já měl asi špatný číslo. To byl omyl. Pardon.

PÁN: No jo! To nic. Sem furt někdo volá, ale tady nikdo není. Kdo by tu taky co dělal! To byste koukal, co lidi nadělaj omylů!

Křestní list

Osoby a obsazení:

On: Jan Hartl

Pán: Ferdinand Krůta

Hlas na záznamníku: Josef Rajchl

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 25. 12. 1991 (Český rozhlas, stanice Vltava)

VELKÁ VTEŘINA

Osoby

PANÍ (70), přísný, křehký, inteligentní hlas, rezervovaný a ve střehu.

LEO (50), cizí přízvuk. Bohatýrský smích, pláč. Citový člověk ve chvíli silného dojetí.

DCERA (40), netrpělivá a rozčilená, z bezradnosti nelaskavá, ale nikdy zlá.

HLAS, anonymní telefonistka.

DCERA (*podrážděně*): Mami... no co mlčíš?... Už ses rozhodla?

PANÍ (*pauza*): Ne.

DCERA: Mami! Nebudou nám to držet věčně! Víš, jaká je o ty lůžka rvačka?

PANÍ: Zavolám ti zítra.

DCERA: To říkáš denně! Prokrista, nebuď jak malá! Budeš tam mít plnej komfort!

PANÍ: Je mi sedmdesát. Chci umřít doma.

DCERA: Jaký umřít? Tak spadnout ze schodů, to leda! Pochop: už nemůžeš bejt sama!

PANÍ (*trochu zatrpkle*): Jsem zvyklá být sama.

DCERA: Jo! Jenže máš každou chvíli závrať! Co když se mi svalíš?

PANÍ: Spadnu na vlastní záda, ne na tvá.

DCERA: Panebože. Co mám teď říct? Co se na tohle dá odpovědět?

HLAS: Ústředna! Zavěste, volá vás New York!

DCERA (*nechápaně*): Co? Mě? Kdo by mě volal z New Yorku?

HLAS: Zavěste, prosím!

PANÍ (*spěšně*): Nikam nepůjdu!

Prudké zavěšení. Telefon ihned znovu zazvoní.

PANÍ (*hněvivě*): Co zas?

LEO: Pardon?... Tady Feld, Leo Feld. Kdo tam?

PANÍ: Novotná.

LEO: Já prosím paní Rybkovou, Rybkovou Elu.

PANÍ (*zaraženě*): Rybková už nejsem přes půl století.

LEO: Ela?

PANÍ: Helena. Oč jde?

LEO: Paní Elo. Já se vás budu ptát otázky, ano? Jste asi sedmdesát let?

PANÍ: Odkud voláte?

LEO: New York.

PANÍ: Kdo jste?

LEO: Spisovatel, žurnalist. Americký, ale já cítím Čechem. Paní Elo, věříte v Boha?

PANÍ: Pane. Sice nevím, proč se ptáte, ale ne.

LEO: Ne?! A vy věříte na co?

PANÍ: Na co? Na nic. Na chaos.

LEO: Chaos? *Ubohý chaos?! To nemůžete říct vážně!*

PANÍ: Proč?

LEO: Já napsal dva novely. Hory, hory článků. Teď píšu můj životní novel. To je moje hobby, já moc to téma myslel. Titul je Velká vteřina. Jak člověk v jedinou vteřinu rozhodne celý život! On nemá čas myslet, co bude, jak bude, musí dělat hned!

PANÍ: No a?

LEO: Člověk je nic. Člověk je mlha a tma a strach a chaos – a pak přijde ta velká vteřina! Jde o všechno, o život, teď! V tu vteřinu! Ne zítra! Ne za hodinu! Teď! Člověk bojí: Já nevím! A něco řekne: Ty víš, člověče! Víš to! – To není chaos, paní Elo. To je Bůh!

PANÍ (skepticky): Hm. Hlavně že to víte tak jistě.

LEO: Já ne vždycky byl jistý! Já o tom myslel roky!

PANÍ: A jak jste přišel na mě?

LEO: Vy to znáte. Paní Elo, vy to přece znáte, že?

PANÍ (překvapeně): Ne.

LEO: Pozor! Žila jste ve vsi Hůrka?

PANÍ: Hůrky. Proč?

LEO: Tam je nádraží, je tam?

PANÍ: Je.

LEO: Já vám povím příběh, ano? Únor čtyřicet dva. Hůrky. Jede transport. V něm žena, maďarská Židovka. Ona drží dítě. Dítě tři měsíce. Brečí. Tam není voda, není hygiena. Moc lidí. Ta žena drží dítě u okna, aby nedusilo. Ona ví, že v lágru dítě umře. Ona ho miluje, ona jeho máma. Paní Elo, slyšíte?

PANÍ: Hm.

LEO: Vlak stojí na nádraží. Zmatek. Vlaky vlevo, vlaky vpravo, zmatek! A teď pozor! Mezi kolejemi dívka. To se nesmí. Ona... jak se říká? Nemůže tam ani tam -

PANÍ: Uvázla.

LEO: Tak. Ona čeká. A ta žena z vlaku se ptá: Jak se jmenuje? Ona myslí, jak se jmenuje to místo. A ta dívka, ona pěkně, sluš-

ně řekne: Ela Rybková. Ona myslí, jak ona se jmenuje, ne místo.

PANÍ: Hela.

LEO: Sorry?

PANÍ: Hela Rybková.

LEO: Tak. A teď, teď – velká vteřina! Ta matka, ona nemá čas myslet. Ona *musí* dát tomu dítě šanci! Jedna vteřina! Ona nahne z okna a podá dítě dívce. Ta dívka, ona taky nemá čas. Ona neví, co dělat. Bůh řekne: Víš! Víš!!! Ona dítě vezme. Vlak pohne, nikdo neviděl, vlak je pryč. (*Pauza.*) Paní Elo, jste to vy?

PANÍ (*pauza*): Proč se ptáte?

LEO: Jste vy?

PANÍ: Jsem.

LEO: Paní Elo! (*Pláče, jásá.*) To jsem přece já! Leo Feld! Newyorský žurnalist slavný! Já to mimino, co vy zachránila mu život!

PANÍ: A... co ode mě chcete?

LEO: Co chci! Já chci vás milionkrát objímat a líbat a říkat vám celý můj osud! Já chci slyšet, jak řeknete: Leo! Ty mimino moje! Ty židě malý! Seš ještě tak hubený? A já řeknu: Kdepak! Já

prima tlustej Žid s pupkem, jak má bejt! Já vás hledal moc let! Já přes Red Cross hledal. Já psal tisíc dopisů! Já věděl, že my najdeme!

PANÍ: Ano.

LEO: Hůrky, já nic nevím, nic! Já pamatuju, jak už mír a já v útulku v Praze. Já byl šest, když jedna česká rodina mě ujala a vzala do Států. Moje matka ona přežila, ale ona šla do Maďarska a tam zle, ona zase v lágru, zle! My shledali, až já byl třicet! Třicet! Ona mě našla podle... jak se říká, na kůži takový flek?

PANÍ: Piha?

LEO: Tak. Moje pihu v evidenci Red Cross našla, přijela. Ona všechno mi řekla o vlaku a jak dívka jmenovala Ela Rybková. *(Pláče.)* Paní Elo! Bože! Já šťastný jak blecha! Říká se tak?

PANÍ: Pane... víte, kolik ten hovor už stojí?

LEO: Á! Čert vzal prachy! Ted' vy mně musíte povídat váš život! Já všechno chci vědět! Třeba... třeba... *(Směje se.)* Máte brejle?

PANÍ: Mám. Ale -

LEO *(nadšeně):* Prima! Já taky! Furt je ztrácím. Děti máte? A... grand-children?

PANÍ: Vnuuky. Mám dceru a tři vnuuky. Pane Felde, promiňte, já čekám důležitý hovor -

LEO (*vykřikne*): Moment, moment! Já musím něco říct!

PANÍ: Ano?

LEO: Já mám zlou nemoc.

PANÍ: Jakou?

LEO: To nezáleží, to úplně fuk! Ale já už nebudu dlouho. Já dopíšu můj novel a pfff! Já všechny moje prachy pošlu vám.

PANÍ (*lekne se*): Co? Ne... to je vyloučeno!

LEO: Proč? Já nemám děti. Matka pfff! Já sám.

PANÍ: V žádném případě, ne... já jsem stará, nic nechci –

LEO: Máte dceru! Vnuky! Jste šťastná žena! Udělejte jim prima život! Já mnoho sto tisíc dolarů mám!

PANÍ: Já nic nechci! Ne ne! Sbohem!

LEO: Moment!!!

Zavěšení. PANÍ rozčileně dýchá. Telefon se ihned ozve znovu. Několikrát marně zazvoní.

PANÍ: Haló.

DCERA: Konečně! Nemůžu se ti dovolat věčnost!

PANÍ: Řekla jsem, že zavolám zítra!

DCERA: To jsou řeči!

PANÍ: Cože?

DCERA: Nezavoláš. Nikdy. Však tě znám.

PANÍ (*vykřikne*): Jak to se mnou mluvíš? Helo!

DCERA: No jo. No jo, tak promiň. (*Propukne v pláč plný vzdoru.*)
A zas se omlouvám, a zas a zas a zas! Celej život jsem ta špatná!
A teď tě strkám do starobince! Ale co mám dělat, když prostě
nemůžeš bejt sama? Já vím, vzít tě k sobě. Jenže já makám
deset hodin denně! V bytě jsme narvaný jak ve psí boudě!
Mami! Copak jsem milionář? Já na lepší řešení nemám! Tak
se proboha netvař jak odložený dítě -

PANÍ: Přestaň!

DCERA: Už nikdy nezavoláš, ne! Já budu celý dny vytáčet tvý číslo
a brečet a třást se, že někde ležíš bez pomoci, pak sednu na
vlak a pojedu šest hodin, abych tě mohla odprošovat, a ty
budeš trucovat, sluchátko vyvěšený -

PANÍ: Mlč!

DCERA: Celou odpovědnost házíš na mě! Ale já nevím, co mám
dělat, nevím, nevím, no!

HLAS: Haló, ústředna, zavěste si! Máte na lince New York!

DCERA (zuřivě): Jděte do háje! To už jste tvrdili jednou a žádněj New York mi nevolal! Máte tam bordel, tak –

PANÍ (vykřikne): Zavěs, Heleno!

Zavěšení. Telefon ihned zazvoní.

LEO: Nezavěste! Paní Elo! Jste tam?

PANÍ: Jsem.

LEO: Já vás urazil? Skrz moje prachy? Já přece nemyslel, že chcete prachy, ne! Oni jsou... ne pro vás, to pro tu dívku, tu prima dívku, co v jedné velké vteřině poslechla Boha, protože... jak se říká, když někdo byl vinný a je zas nevinný?

PANÍ: Rozhřešení.

LEO: Ona rozhřešila kosmos, ten posraný náš kosmos plný hoven a zla a válek –

PANÍ: Dost!!! Pane Felde –

LEO: Leo! Prosím Leo!

PANÍ: Leo. Budete mě chvílku poslouchat?

LEO: Ovšem.

PANÍ: Dobře. Poslyšte. (*Pauza.*) Vzala jsem vás do náručí, vlak se rozjel. Ta žena se nahnula z okna, křičela. Mávala, pořád mávala. Vlak zmizel a já vyšla přes trať. Sledujete mě?

LEO: Ano.

PANÍ: Nešla jsem do vsi, ale do polí. Stmívalo se. Nesla jsem vás a strašně jsem se bála, aby mě nikdo nepotkal. Měla jsem před svatbou, měl přijet ženich s tchyní. Nemohla jsem stát u vlaku s vámi v náručí. (*Pauza.*) Padla mlha. Už skoro nebylo vidět. Nevěděla jsem, kam jdu, proč jdu... Najednou z mlhy vyšel chlap v uniformě. Přepadla mě panika.

LEO: Hm.

PANÍ: Položila jsem vás na zem, utekla jsem. (*Pauza.*) Už jsem vás nikdy neviděla. Vrátila jsem se tam, ale... byl jste pryč.

LEO: A... co bylo pak?

PANÍ: Nevím. Nevím, kdo vás našel. Slehla se po vás země. Já se vdala. Víc už nevím nic. (*Pauza, pak začne plakat.*) Zkazil jste mi život! Za jednu vteřinu jste mi zkazil život! Vy a vaše matka! Všechnu odpovědnost hodila na mě! Jak já měla vědět, co mám dělat? Bylo mi osmnáct, byla jsem hloupá holka! Vrátila jsem se tam v noci, potmě, všude ledový bahno, já se plazila jak červ a hmatala v něm... děsila se, že vás najdu a budete mrtvej... řvala jsem a nenáviděla vás, i tu ženskou, co jsem to provedla, Bože, co? Už nikdy nic nebylo jako předtím! Už

nikdy jsem nebyla ta veselá hloupá holka jako dřív! Co jsem měla dělat? Bůh tam nebyl! Slyšíte: *nebyl!* Byla jsem sama, nadosmrti sama! A kolem samý bahno, bahno, tma!

LEO: Paní Elo... Paní Elo... proč jste mi to řekla? Vy jste nemusela. Vy mohla říct: Hallo, Leo. Jsem ráda, že žiješ. Zas někdy ozvi! Já bych řekl: Prima. To víte, že ozvu! A poslal bych vám hory hory prachů. Proč jste mluvila?

PANÍ (pláče): Já nevím.

LEO: Nenávidíte mě ještě?

PANÍ (pláče): Nevím... já nic nevím...

LEO: Já na vás myslel roky, roky... představoval jsem, jak vypadáte... Jak vypadáte, paní Elo? Už jste šedivá?

PANÍ: Jsem.

LEO: Hubená... tlustá?

PANÍ: Hubená.

LEO: Já jsem tlustej. Malej, tlustej... mám brejle...

PANÍ: Já vím. Já taky.

LEO: Taky takový mrchy? Co ztrácej? Taky furt nevíte, kde jsou?

PANÍ (*pláčem pronikne kratičký smích*): Jo.

LEO: Tak... já jdu hledat brejle. Mám ještě moc práce. Musím myslet to mý velký téma... Víte, mně zdálo, že už to vím, já už byl tak jistý... ale když vy říkáte svět je chaos... v mém srdci je taky chaos... Chcete něco říct?

PANÍ: Chci. (*Pauza.*) Hallo, Leo. Jsem ráda, že žiješ. Zas se někdy ozvi.

LEO (*na pokraji pláče*): Prima. Já ozvu. Až budu jistý, jak je to s tím světem... a s osudem... a se vším...

PANÍ: Tak... sbohem.

LEO: S Bohem... jo, s tím taky! Pak ozvu... až pak.

Zavěšení. Po chvílce vytočení čísla.

PANÍ: Haló... seš tam, Helo? Nespalas?

DCERA (*užasle*): Mami... ty voláš? (*Lekne se.*) Je ti zle?

PANÍ: Vždyť jsem slíbila, že budu volat.

DCERA: To jo, ale...

PANÍ: Jen si chci popovídat. Máš pravdu, už asi nemůžu být sama.

DCERA (*rozpačitě*): No jo... tak povídej, honem, než nám do toho zas vleze New York! To víš, že to zas byl omyl! Vždyť já v New Yorku nikoho nemám! Ještě že ses dovolala, v tý ústředně je děsnej chaos. (*Najednou se šťastně rozesměje.*) Bože, to je ale chaos, vid'?

Křestní list

Osoby a obsazení:

Paní: Věra Kubánková

Leo: Marian Labuda

Dcera: Eliška Balzerová

Hlas: Zdena Tichá

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 28. 12. 1992 (Český rozhlas, stanice Praha)

ANDĚLSKÝ SMÍCH

Osoby

JULIE (30 let)

JULIE (STARÁ) (ve věku 70 let)

DADUL (30 let)

VÁŇA (30 let)

EMILA (20 let)

MÍRA (30 let)

PÁN (50-60 let)

Odehrává se v Praze roku 1953.

Rozezní se a pod slovy stále cinká andělský smích.

JULIE (STARÁ): Tohle je zvuk mého dětství: stovky stříbrných zvonků na šňůrách. Otec je dal všude místo dveří, abych snáz projela na invalidním křesle. Říká se jim andělský smích. – Můj život končí, vím to. Je načase říct pravdu. Byla jedna chvíle, kdy jsem byla smrti mnohem blíže než dnes.

VÁŇA (*z dálky, se smíchem*): Julie! Ještě né-é!

JULIE (STARÁ): Nezemřela jsem a v mém domě se narodilo dítě, které má jméno po mně: Julie. Jsem ráda, že žiju. Ano, mám ráda život. A vím, kdo mi ho daroval: Byl to anděl. Říkám to poprvé, s úžasem a láskou. A já mu darovala smrt.

DADUL (*tiše*): Andělíčku můj strážníčku, opatruj mi mou dušičku –

JULIE (STARÁ): Toho dne mi bylo třicet. To se modlí moje společnost, říká se jí Dadul. Sousedka Váňa chystá otcův pokoj. Jsem ve stavu pusté beznaděje. Nevěřím v anděly, nevěřím v lidi, nemiluju nikoho a nic.

JULIE: Nech toho breptání a obuj mě, dělej!

DADUL: – od nemoci od zlé moci – nenechej mě bez pomoci –

JULIE: Dadul! Neštvi!

DADUL: – teď ani v hodině mé smrti, amen! (*Vzdorně.*) Modlím se za tvýho tatínka.

VÁŇA (*z dálky*): Ještě né-e!

JULIE: Co to meleš?

DADUL: Je Dušiček! Za každou dušičku se má někdo modlit!

JULIE (*hněvivě*): Můj otec ještě není mrtvý!

VÁŇA (*vtrhne, ječí*): Živijó, živijó, živijó, živijó! Kolik že nám to je? Třicet? Bóže, že už máme po sezoně, co? Osm let po válce a my jsme takový vyhaslý kamna! Zdrávstvuj Dadul! Co se na mě tak mračíš?

DADUL: Já vím, co chcete dělat v pokoji pana rady! Moc dobře to vím!

JULIE: Fuj! Dádo, neprskej!

DADUL: Že vám není hanba! Pámbu vás potrestá! Ale já s váma nebudu! Já puđu na hřbitov, poklidit hroby!

JULIE: A to skuhrá, že ji bolí nohy!

DADUL: Dušičko! Slib mně, že to už nebudeš dělat!

JULIE: Chceš na hřbitov, tak běž!

DADUL: Já se tu s váma dvěma bojím! Pan páter říká, že je to smrtelnej hřích!

DADUL odejde, práskne dveřmi. VÁŇA se podnapile směje.

VÁŇA: Ta má dneska páru! Jak že ti to řekla? Dušičko?

JULIE: Hm. Ale já nechci.

VÁŇA: Proč?

JULIE: Tak mi říká jenom táta. Jsem narozená na Dušičky. Prima start, narodit se na Den zemřelých.

VÁŇA: Vy dvě jste fakt párek! Dušička a Dadul! Máte jména jako klauni! Víš, že už nevím, jak se Dadul vlastně jmenuje?

JULIE: Anděla. Tak už začnem, ne?

JULIE (STARÁ): V otcově pokoji je tma. Jen svíce blýská v láhvi červeného vína. Bílý ubrus. Sklenka. Otcův stůl.

VÁŇA (s podezřením): Ty... bereš to jen jako srandu, doufám? Nezačla jsi věřit na duchy?

JULIE: A s kým tu mám mluvit? S Dadul? Měla jsem šest žáků na franštinu. Kolik myslíš, že se odhlásilo?

VÁŇA: Šest.

JULIE: Jsi první host za půl roku.

VÁŇA: A divíš se snad?

JULIE (*trpce*): Ne.

VÁŇA (*šeptem*): Ozval se ti? Už víš, kde je?... Ale zatloukla bys mi to, i kdyby se ozval. Dobře děláš. Nikomu nevěř, my lidi jsme banda z bažin.

JULIE: Začnem. Kdy už by měl člověk vyvolávat duchy, když ne na den mrtvých? Dvě rány znamená ano, jedna rána ne.

VÁŇA (*směje se*): Teda to je magořina! Ale začni ty!

JULIE (*šeptem*): Duchové... duchové... jste tu s námi? (*Dva údery.*) Neublížíte nám? (*Úder, pak velmi napjatě.*) Mám právo na to, co si přeju?

VÁŇA (*po pauze*): Ptáš se blbě. Jak mají ty ubohý duchové vědět, o co kráčí? Ted'ka já. Duchové, hele, dožiju se komunismu? (*Úder. Podnapilý smích.*) To jsem si mohla myslet. Tak dál. Dožijou se ho aspoň moje děti? (*Úder.*) No jo. Já taky pro jistotu žádný nemám. Duchové, dají mi někdy ten doktorát? (*Úder.*) Duchové, jděte se bodnout! Vy jste teda nepřející smečka. Ptej se ty!

JULIE: Nekopej do toho stolu! Tak to nemá cenu!

VÁŇA (*smích*): Já? Co já? To duchové! Duchové, copak švindluju? (*Úder.*) Vidíš, že ne! Duchové, splňte Julii to přání! Co si to vlastně přeješ? Lásku, že jo! Že jo?

JULIE: Smrt.

VÁŇA (*ohromeně*): Co?

JULIE: Lehkou, rychlou, zaručenou smrt.

VÁŇA: Co blbneš?

JULIE: Mocht umřít je svoboda. Elementární svoboda! Vy všichni ji máte, já ne.

VÁŇA: Seš cvok?

JULIE: Z okna neskočím, neb nepřelezu rantl. Nemám plyn a doktor mi dá leda živočišný uhlí. Tenhle byt vyspekulovali zatraceně drahý architekti, aby se mi tu nemohlo nic stát. Jo, můžu si podřezat žíly. Jenže já omdlím, i když se Dádě spustí krev z nosu. Tak co?

VÁŇA: Svobodu, jdi se vycpat! Seš rozmazlenej spratek, to je to! Vypiplal tě pan rada a služky. Co ti chybí? Máš doktorát? Máš. Umíš tři světový jazyky, kdežto já mluvím tólko rúsky, což je na houby. Jo, služky zdrhly! Já je neměla, mně to tak nepříjde. Moje máma prala po rodinách a čůrala krev, aby ze mě byla advokátka. A co? Vylili mě půlrok před promocí a makám u pásu!

JULIE: Ale se mnou bys neměnila, že?

VÁŇA: Hele hele! Nohy, já vím. Každý má něco. Nohy. Jenže tebe s těma nohama vozil do školy šofér. A když služky vyšly z módy, na tebe rozhodně jedna zbyla!

JULIE: To myslíš Dadul?

VÁŇA: A kdo tě tahal jak pes (*vyplázne jazyk a funí*), když měl šofér chřipku? Kdo ti nosil učení a rejdil s tebou po dvorečku? Kdo si s tebou hrál na maminku, když my lezli na Karlštejn?

JULIE: Však si hraje dodnes. Dokončila pátou obecnou.

VÁŇA: No a? Ty nemáš mámu, vona nemá děti. Z ruky do ruky! Já vím, je blbá jak přejetej hlemejžd! Ale maká, ne? Koukla ses někdy na nohy jí? Má křečové žíly jako špekbuřty!

JULIE: Já ji nenutím, aby tu byla!

VÁŇA: Bože! Ona ji nenutí! A kde bys byla nebejt Dády, to víš? V nějakým starobinci v pohraničí, kde už bys dávno chtěla zaživa! Jenže Dadul ti nezdrhne. Ta nemá nic jinýho než tebe. Má mozek jak pečený kaštan, ale je lepší než my dvě dohromady! Práci čest!

Ozve se nesmělé klepání a sílí. VÁŇA ho nevnímá.

JULIE: Nech toho! Říkám ti, nekopej do toho stolu!

VÁŇA: Ty mluv o svobodě, ty! Ty máš vykořisťování v krvi. Nebejt
Února, tak u vás peru místo mámy. Seš výkvět buržoazie!

JULIE: Přestaň! Já se bojím.

VÁŇA: Ty za to nemůžeš. O životě víš prd s mašličkama. Psalas hlubokomyslný básně a jediná ses nestyděla, když Šustr v septimě nafoukl šprcku, protože jsi nevěděla, co to je! (*Směje se.*)
Pamatuješ, jak s ní honil holky?

JULIE (*vykřikne*): Mlč!

Sílící klepání, JULIE vyplašeně sténá.

VÁŇA (*udiveně*): Ty... já to fakt nedělám. No koukni!

JULIE: To je táta.

VÁŇA: Blbost!

JULIE: Tati!

VÁŇA (*opile*): Tak poslyšte, pane rado, jestli to strašíte vy! U mě
jste pěkný šmél! Třicet let dcerunku pipláte a pak zdrhnete
za kopečky, takže holka je kádrově v pytli –

JULIE: Přestaň!

VÁŇA: – pes by od ní kůrku nevzal –

JULIE (*hystericky*): Tati! Žiješ, tati?

VÁŇA: - já vás chápu, já bych taky zdrhla -

JULIE (*zaječí*): Tati!

Prudký úder, zvuk rozbitého skla. JULIE zalykavě pláče.

JULIE (STARÁ): Váňa rozsvěcí. Láhev vína se rozbila, po bílém ubruse se šíří rudá skvrna.

VÁŇA (*zkusí obrátit věc v žert*): Hele! Křtiny v domě!

JULIE (*drkotá zuby*): To nejsou křtiny. To je smrt.

VÁŇA: Do háje! Jdi do háje s tou smrtí furt! Hniješ tu jak loňskej brambor a už ti haraší!

JULIE: Je to krev. Někdo tu umře!

VÁŇA: Seš potrhlá stará panna!

JULIE: Proč jsi na mě zlá?

VÁŇA: A kuš, já jsem zlá furt! Prostě jsem nějak hubou v blátě. Stárnu a nemám nic pěknýho. A celá tahle zem jde k čertu. Ale tebe nesměj dostat, Juli, tebe ne! Ty seš skvělá holka. Sakra, přestaň vyvolávat duchy! Tatík zdrhnul, a co má bejt? Život jde dál! (*Směje se.*) Víš, co je to vaňka-vstaňka? No ta ruská hračka, nepřekotitelnej paňák? Ty ho povalíš

a on vyskočí a cinkne. Tak to je můj životní vzor! Držkou do hoven a hop zpátky na nohy, bum cink! Bum cink, to je můj heslo. Padnout můžeš a vstát musíš. A ještě si udělej cink!

JULIE: To byl odpornej vtip, Váňo!

VÁŇA: Jakej vtip? No dovol, jakej vtip?

JULIE: O tátovi já nežertuju!

VÁŇA: A kuš! Jsme dvě třicetiletý škeble a leze nám to na mozek. Zamilovala ty ses vůbec někdy, Juli? Že ne? Chlapi jsou paznehti, ale láska je fajn. Duchové, duchové, zařidte Julii nějakou lásku! Duchové, s táákhle velkým L!

Dvojí úder. Po chvíli přejde v souvislé klepání.

JULIE: Dej už pokoj, Váňo!

VÁŇA: Pst! Někdo je za dveřma! (*Volá.*) Je tam někdo? (*Šeptá.*) Já tam kouknu.

JULIE (*úzkostně*): Já nikoho nečekám.

Zní andělský smích. Kroky. Po chvíli:

VÁŇA (*užasle*): Ty... je tam nějaký chlap s kytkou. Prej s tebou chce mluvit o samotě.

JULIE (šeptá): Pošli ho pryč!

VÁŇA: Máš narozeniny! Chlap s kytkou patří k věci! Seš pěkná holka, ne?

JULIE (šeptá): Jakej je?

VÁŇA (zaváhá, trochu se zasměje): No... uvidíš sama.

JULIE: Nikam nechod'!

VÁŇA: Jen račte, pane, já už stejně jdu!

Zvonění zní do Juliiných slov.

JULIE (STARÁ): Váňa je pryč. Mezi zvonky stojí kdosi, koho ani dnes neumím popsat. Hledí na mě mlčky, hloubavě a uchváceně, jako se dítě dívá na kouzelníka.

PÁN: Dušičko. Tak ty jsi Dušička.

JULIE: Kdo jste?

PÁN: Andělský smích. Říká se tomu andělský smích, ne?

JULIE: Já vás neznám.

PÁN: Víš, proč se andělé smějí? Protože jsou vykutálení. Hájí člověka i proti Bohu. Každá duše musí mít advokáta, život je strašně zamotaná kauza. A znáš advokáty, to je pěkná se-

branka! Bůh musí být spravedlivý. Anděl není spravedlivý, ale mazaný a soucitný.

JULIE: Přejete si?

PÁN: Jen jeden se nesměje, anděl padlý. To je anděl, který řekl: Non servio! Nesloužím! A padl. Ten za svou vzpouru ztratil smích.

JULIE (STARÁ): Chodí bytem a dětinsky se směje. Přiložil k oku sklenku a mrká na mě jako kukátkem.

PÁN (jako k děcku): Ale fuj, ty vyvoláváš duchy? Styď se! Počkej, počkej! Najde si tě Paní Hniloby!

JULIE: Kdo?

PÁN: První dáma Zmaru, Magistra Purgamenta, Paní Rozkladu a Tmy! To je taky anděl – anděl smrti. Ale na tu si dej pozor, je to mrcha! Ts! Ono to vyvolává duchy a o zákonech Ducha to ví houby s octem!

JULIE: Přišel jste mě poučovat o zákonech Ducha?

PÁN: Ovšem! Copak o nich něco víš? Ale ta skvrna na ubruse, to není smrt. To jsou křtiny. Ty se bojíš smrti? Neboj. Jsou horší pády nežli smrt.

JULIE: Jděte, nebo zavolám svou společnici.

PÁN: Dadul? Ta je přece na hřbitově.

JULIE: Zavolám o pomoc. (*Nejistě.*) Pomoc!

PÁN: A proč? Dušičko, copak nechápeš, kdo jsem? (*Drobně se směje, zvonky neustále zní.*) Jarní podvečer, před dvaceti lety. Na velkém černém autě praskla guma a pro Dušičku nikdo nepřijel. Sedí v prázdné třídě, trochu pláče, neboť je jí hanba, jako by zůstala po škole. Za vlahého soumraku se pravá poškolačka, tlustá holčička s duší sáňového psa, zapřáhne a odveze ji domů. Dostane svačinu na stříbře, ale ani se jí netkne. Propadne zbožnému úžasu nad šňůrami jiskřivých zvonků. Pro tažného pejska je to důkaz, že existuje ráj. Chtějí ji vzít domů velkým autem, na němž zatím vyměnili gumu. Mlčí, uhýbá očima. Zvoní, zvoní, zvoní! V noci ji zvednou z podlahy spící, šňůrou zvonků pevně omotané zápěstí.

JULIE (*ohromeně*): Odkud to víte?... To nikdo neví! To nikdo na světě neví! Jen já... a můj otec.

PÁN: A já.

JULIE: Vy jste... odtamtud?

PÁN: Jsem.

JULIE: A... co mi vzkazuje otec?

PÁN: Nic.

JULIE (STARÁ): Stojí, mlčky na mě hledí. Podivně mu září oči, blouznivým leskem vytržení. Třesu se.

PÁN: Bůh zakázal sebevraždu, víš to? To je vzpoura. Sebevražda je Non servio.

JULIE: Proč mi to říkáte?

PÁN: Protože o tom vedu s Bohem spor. Jsou chvíle, kdy člověk může žít jen jako grázl. Co pak, Dušičko? Má právo umřít?

JULIE: Já vám nerozumím. Co je s otcem?

PÁN: Řekni: má člověk právo na smrt?

JULIE: Ovšem.

PÁN (nadšeně): Ovšem? Ty říkáš ovšem? Díky!

DADUL: Baf!

Hluk DADULINA vpádu. JULIE zaječí.

JULIE (STARÁ): Do zad mi skočila Dadul, v prstech má sirý chlad dušičkové noci. Můj host rychle vklouzl do tmy za skříní.

DADUL (s dobráckým smíchem): Žes mě neslyšela přijít? To ses lekla! Bububu!

JULIE: Blázníš? Víš, že to lekání nesnáším.

DADUL: Nesu ti ze hřbitova kytky. Lidi to házej do smetí ještě živý. Voněj, čuchni si! A co moje holčička? Byla hodná? Tak to dostane papů! Hačej, malá, Dadul donese!

DADUL odejde, cinká nádobím, brouká si. PÁN šeptá.

PÁN: Tak to je Dadul! Věrný pejsek! Báječný, tlustoučkový sáňový pes! To je šťastná duše! Ona slouží. Nežije v bolestech svobodné vůle jako ty.

DADUL (z dálky): Máš hlad, Dušičko? Že jo?

PÁN: Nedovol pejskovi, aby přestal sloužit, nebo padne. Sbohem, Dušičko!

JULIE: Kam jdete?! Co je s otcem? Řekněte mi aspoň, jestli žije!

PÁN: Dušičko... neboj se smrti.

JULIE: Kdo vlastně jste?

PÁN (bezradně): Já? Já jsem anděl strážný.

PÁN odchází, zní andělské zvonění. DADUL přichází.

DADUL: No co je tohle? Ten flek na ubruse? To Váňa, co? Zase se sežrala jak čuně! Stejně tě přivede do maléru. Každý ví, že dělá kurvu fízlům! No koukni na to! Kdo to má práť?

JULIE (STARÁ): Dadul zlobně stáhla ubrus a jde do prádelny. Vtom se zblízka ozve slabý sten.

JULIE (*vylekaným šeptem*): Je tu někdo?

JULIE (STARÁ): Holý stůl se náhle otřese. S bezměrným úžasem vidím, jak zpod něj po čtyřech vylézá cizí dívka, oči slepé spánkem, vyděšená jako lesní zvířátko. Je mladá a velmi krásná. Zmateně se na mě dívá. Potom se rozpláče, po kolenou doleze až ke mně a padne mi hlavou do klína.

EMILIN vášnivý, skoro dětský pláč utichá. Přechod do jiného prostoru a času.

EMILA: To bylo strašné... v té tmě... já se tak bála!

JULIE: Tak vy chcete studovat francouzskou literaturu?

EMILA: Já přišla za vámi a ta slečna Váňa mě navedla, že mám vlízt pod stůl, že budete pro legraci vyvolávat duchy –

JULIE: A zajímá vás totéž téma jako mě!

EMILA: Bylo mi hrozně hrozně hrozně hrozně... Jen váš hlas mě uklidňoval. Já se ho držela... jak ruky.

JULIE: Našla jsem vám svou doktorskou práci.

EMILA: A pak jsem usnula jak špalek! (*Rozesměje se.*)

JULIE (STARÁ): Emila mě začla navštěvovat. Sedí na kraji židle, křehká a ztrémovaná jako školačka.

JULIE: A kdo vás ke mně vlastně poslal? Myslela jsem, že už mě na fakultě nikdo nezná.

EMILA (zaváhá): Já nevím! Já to zapoměla. Jsem děsná, co?

JULIE: Tady to je! Truvérské písně. Amor de onques aneb Láska na nikdy.

EMILA: To jsou nejstrašnější slova světa. Láska na nikdy.

JULIE: Přečtu vám tu pasáž. Aspoň to k něčemu bude. Nebude to marné jako všechno, co jsem udělala.

EMILA: Vy nejste marná. Nemusíte nic dělat, stačí, že jste. Vy kolem šíříte... světlo.

JULIE (s rozpaký): Tak já budu číst. – Truvérská píseň odkrývá paradoxní jev, jeden z nejbizarnějších jevů citových dějin vůbec – oslavuje lásku nenaplněnou. Truvér lkající pro zadanou paní předem rezignuje na reálnou možnost soužití. Paní je nedosažitelná – a to je poezie! Zdrojem krásy je sám princip milostného nikdy: toto nikdy je lásce garantem věčnosti.

EMILA: To samo je napsané jako nějaká báseň!

JULIE: Básník nezpívá o ženě, kterou bude objímat a líbat, pojme ji za choť a zplodí s ní další rod. Jeho láska se vymkla z únavné

banality všednosti. Vposledku nemiluje žádnou konkrétní bytost, je zamilován do vlastního zpěvu, do citu bez adresy, do lásky s velkým L.

EMILA (vzdychá): To je magie... to je snad magie...

JULIE: Krása, kterou objevuje světu, je krása marnosti. Chudý truvér sní o nedostupné lásce a staví svůj cit na třech děsivých *Nemohu*. Nemohu fyzicky, nemohu morálně a nemohu jinak. Součtem těchto tří *Nemohu* je zázrak naděje.

EMILA: Jak vy do mě vidíte! Vy ve mně čtete jako v té knize. Jak to děláte?

JULIE: To se vám zdá.

EMILA: Nezdá. Já vím, že jste úžasná. Vy to znáte, že?

JULIE: Co?

EMILA: Velkou lásku.

JULIE (s rozpakami): Ne.

EMILA: Proto jste svobodná.

JULIE: Prosím?

EMILA: Jste úžasně svobodná duše. Smím vám říct svoje tajemství?

JULIE (po pauze, nejistě): Jste zamilovaná?

EMILA: To je nádhera. S vámi můžu mlčet. Vy jste jasnozřivá. Ano. Jsem strašně, strašně, beznadějně zamilovaná.

JULIE: Proč beznadějně?

EMILA: Je to cizinec. Francouz. Láska na nikdy.

JULIE: Emilo, kolik vám je?

EMILA: Dvacet. Já vím, co si myslíte. Ale já jsem stará jak vesmír... Věříte mi to?

JULIE: Máte na zápěstí jizvy.

EMILA: Chtěla jsem umřít.

JULIE: To přece nesmíte!

EMILA: Proč? Vy věříte v Boha? Pro vás je sebevražda hřích?

JULIE: Já nevím. Mám v tom zmatek, ale... umřít se bojím.

EMILA: Já ne. Smrt je sladká. Smrt je svoboda.

JULIE: Nechci, aby se pro mě někdo trápil.

EMILA: Já vím, proč se to nepovedlo. Proč jsem neumřela.

JULIE: Proč?

EMILA: Protože nemám komu.

JULIE: Emilo!

Prudký hluk příchodu. EMILA vykřikne leknutím.

DADUL (útočně): Chceš to srdce?

EMILA (vyplašeně): Dobrý den!

JULIE: Co? Jaký srdce?

DADUL: Telecí.

JULIE: Teď nebudu jíst. Emilo, nemáte hlad?

DADUL: Jdu na hřbitov.

JULIE: Jen jdi.

DADUL: To srdce už je rozmražený, chce jenom podusit!

JULIE (netrpělivě): Nestarej se, já si něco vezmu.

DADUL: Dám tě vykadit.

JULIE: Nechci.

DADUL: Přijdu až večer. Ještě jsi nebyla dneska!

EMILA: Já tu se slečnou doktorkou počkám...

JULIE (*vykřikne*): Prosím tě už jdi!

Ostentativní hluk odchodu. Velké rozpaky.

EMILA: Kdo je to?

JULIE: Pečovatelka.

EMILA: Je na vás hodná?

JULIE: Je. Vlastně mi zachránila život. Chtěli mě dát do útulku.
Kdoví kde bych byla, kdyby se mě neujala.

EMILA: Vy nemáte rodiče?

JULIE: Maminka zemřela při porodu.

EMILA: A tatínek?

JULIE (*zaváhá, pak řekne rychle*): Před půlrokem ho zatkli. Vůbec nevím, kde je. Kdybych věděla, že zemřel, nežila bych ani do večera. Ale nemůžu mu to udělat, jestli žije.

EMILA: Julie!

JULIE: Všem říkám, že emigroval. Nikdo na světě to neví. Jenom vy.

Malá pauza, v ní sílí JULIINY naříkavé vzdechy.

JULIE (STARÁ): Týž den večer, skoro půlnoc. Sedím sama, bez pomoci, a utápí mě tma.

JULIE (naříká): Dadul! Dádo!

DADUL (blíží se): No co je, co je... co povykuješ, co?

JULIE: Nesvítí světlo! Ty jsi pryč a nesvítí tu světlo!

DADUL: Praskly pojistky.

JULIE: Tys je naschvál vyhodila, když jsi šla ven!

DADUL: Au! Bolej mě nohy! (Syká.) Celý nateklý.

JULIE: Vezmi mě na záchod.

DADUL: Ať tě tam vemou ty, co tě štvou proti mně.

JULIE: Co vyvádíš? Dělej!

DADUL: Jdu si lehnout. Vstávám ráno v pět.

JULIE: Já spěchám!

DADUL: Ty máš čas furt.

JULIE: Byla jsi pryč do půlnoci!

DADUL: Jen křič! Co si teď na mně vykřičíš?

JULIE (*nabírá k hysterii*): Dádo!

DADUL: Dřív jsi měla křičet!

JULIE: Dělej!

DADUL (*híhňá se*): Tak popros maminku!

JULIE: Ani mě nenapadne!

DADUL: Fuj, to je zlobivá holčička!

JULIE: Prosím tě.

DADUL: Prosím tě, maminko.

JULIE: Prosím tě, maminko.

DADUL: Tak je holčička hodná! Už běžím, běžím...

JULIE propukne v bezmocný pláč.

DADUL (*vře*): No ták, nic se nestalo... malá, malá, maminka tě nedá, nebul, nebo maminka bude taky bulit! (*Pláče.*) No tak, pššš...

Dvojí pláč ztichne, z něj vylnou zvonečky a EMILIN smích.

EMILA: Ty zvonky jsou nádherný! Kvůli nim bych tu hned byla!

JULIE: Ne kvůli mně?

EMILA (*směje se*): To víš, že kvůli tobě! Kvůli Julii Julii Julii Julii!... Jsme tu samy?

JULIE: Dadul je na hřbitově. Už je tam jako doma.

EMILA: Sláva! Uděláš to pro mě? Hned?

JULIE: To víš, že jo. Máš to?

EMILA: Mám to v hlavě, v srdci, všude, všude, všude! Já celá jsem veliký milostný dopis!

JULIE: Přeložím ti ho do nóbl buržoazní francouzštiny. Diktuj! Francouz z tebe bude paf.

EMILA (*rychle a blouznivě*): Lásko moje! Lásko moje lásko moje lásko moje, moje štěstí, moje neštěstí, moje –

JULIE: Ne tak rychle!

EMILA: Moje peklo, moje nebe, nemůžu tě mít nikdy, nikdy, má lásko na nikdy, lásko lásko lásko lásko –

JULIE: Brzdi!

EMILA: Přijed' si pro mě! Unes mě odsud! Já tu nevydržím! Já chci pryč, chci pryč (*ječí*): chci pryč, chci pryč –

JULIE (*vykřikne*): Přestaň! Jsi bledá jako popel!

EMILA (*střízlivě*): Motá se mi šiška. Máš to? Tak to přečti. Ale francouzsky!

JULIE (*s rozpaky*): No... Mon amour, mon amour mon amour mon amour, mon bonheur, mon malheur –

EMILA (*nadšeně*): To se rýmuje! Tys to hned zrýmovala?

JULIE (*zaraženě*): Ne, to je francouzsky.

EMILA: To se ti povedlo! Franština je pěkná, že jo? Čti!

JULIE: Mon ciel, mon enfer, je ne peux –

EMILA: Vyhodili mě z koleje.

JULIE: Cože?

EMILA: Musím z Prahy. Nemám kde bejt.

JULIE: Počkej, to ale... Kam bys šla?

EMILA: Domů. Do Krkonoš. Prodávat u lanovky buřty.

JULIE: A co tvoje studia?

EMILA: Nikdo mě nechce. Nosím smůlu.

JULIE: Neboj! Něco vymyslíme, neboj!

EMILA: S tebou se ničeho nebojím.

JULIE (STARÁ): Zvedá ke mně tvář děcka ztraceného ve tmě. Vtom se rozletí dveře a Dadul v blátivých gumácích, mohutná jak zloba sama, stojí mezi zvonečky.

DADUL: Co tu dělá? Proč sem furt leze? Co?

EMILA (vyplašeně): Já už jdu.

JULIE: Nikam nechod'!

DADUL: Furt sem leze, jako by tu byla doma!

JULIE: Tady jsem doma já a Emila je můj host!

DADUL: Jestli sem ještě strčí ten svůj prolhanej ksicht, tak už mě tu neuvidíš!

EMILIN úprk. Zvonečky zvoní.

JULIE: Buď zticha! – Vrať se! Emilo!

DADUL: Jen křič! Jen si na mě zakřič! Ta tě naučila na mě křičet!

JULIE: Emilo!!!

DADUL: Ta tě zblbla! Koukáš po ní jako sprostá! Že ti není hanba!

JULIE: Pusť tu tašku!

DADUL: Omotala si tě kolem prstu! Tahá tě za nos, šlampa falešná!

JULIE: Neopovažuj se hrabat se jí v tašce!

DADUL: Ale! Jakto že má moje klíče? Co?!

JULIE: Nejsou tvoje! To jsou moje klíče! Můj dům!

DADUL: Hele co má! Bláznovský prášky!

JULIE: Pusť tu tašku!

DADUL: Tak proč má bláznovský prášky, jestli není blázen?

JULIE: Pusť!

DADUL (*triumfálně*): Ták! A co je tohle? Ták! Co je to, co, k čemu to je, k čemu to má ta mrcha, k čemu asi, kouká jak anděl, ale je to kurva, jen si to prohlídni, to je, aby nebyly děti, a pan páter říká, že je to smrtelnej hřích!

JULIE: Přestaň! Jsi hnusná!

DADUL: Ale já vím, co jí udělám, než tě zblbne celou, tý sklapne, až bude tahat břicho –

JULIE (*křičí*): Nedělej to! Já jí to řeknu!

DADUL: Ale jdi! (*Poťouchle se hihňá.*) Vo co, že ne? Vo co!

JULIE (STARÁ): Nafukuje tu věc jako tehdy v septimě Šustr, věc obludně roste, komická jak dětský balonek. Dadul k ní zvolna přibližuje špendlík. Cítím, jak mi vyschlo v ústech.

DADUL (*chichotá se*): Stydíš se, co? Nic jí neřekneš!

Sykot. Zazní zvonečky.

JULIE (STARÁ): Náhle mezi zvonky stojí Váňa. Dadul rychle strčí prezervativ zpátky do tašky.

VÁŇA: Co je? Nějak moc vám svítěj oči. Slavíte něco?... Hele Dadul, buď tý lásky, smrskni se do kuchyně, mám s Julií nějakou řeč.

DADUL: Nikam nejdu! Tady se nic nebude píct za mejma zádama!

VÁŇA: A prdlajs za tvejma zádama. O tebe tu nejde.

DADUL: Každěj si sem leze jako domů!

VÁŇA: Sakra Dádo! Vymajzni, nebo vyvolám zlýho ducha! Víš, že mně není nic svatý –

DADUL: Styd' se! Obě se styďte!

VÁŇA: Jasně. Zmiz!

DADUL odejde.

VÁŇA (šeptá): Julie, klusem! Je průser. Nasadili mě na tebe.

JULIE: Kdo?

VÁŇA: Svatej Dyndy! Bóže, tátu máš za kopečkama a ptáš se!

JULIE: Hm. Ty, Váňo, brali jste bytový právo?

VÁŇA: Co?

JULIE: Než tě vylili z fakulty. Je nějaká právní cesta, jak můžu dostat Dadul pryč?

VÁŇA: Ty seš snad cáklá! Tys mě neslyšela?

JULIE: Jo. Ale s tím nemůžu nic dělat. Zato se můžu rozhodnout, s kým bydlet.

VÁŇA: S kým? Snad ne s tou příšerou, co zírá jak zhypnotizovaný tele?

JULIE: Je plachá, no.

VÁŇA: Ta?! Ta je plachá jako parní válec! Bóže, a já ji sem sama pustila! Já myslela, že ta duchařina bude sranda! Pak jsem na ni zapoměla jako na smrt. (*S podezřením.*) Co to máš za prášky? Kdo ti předeepsal takovej sajrajt?

JULIE: Kdyby otec zemřel, můžu disponovat tímhle domem?

VÁŇA: Víš, co můžeš? Ty můžeš tak leda vrhat stín!

JULIE: To je snad moje věc, s kým chci žít! Je to jediná svoboda, která mi zbyla!

VÁŇA: Seš totální šus? Chceš jít do sběru i s Dádou? Vzbud' se! Říkám, že mě na tebe poslali!

JULIE: Já o otci nic nevím.

VÁŇA: Julie! Když to nebudu já, bude to někdo jinej. Já to nebudu, protože jsem držkou v bahně. Já nemám kam padnout, a to je má síla. Bejt na dně, to je taky svoboda!

JULIE: Co po tobě chtěli?

VÁŇA: Ptali se na toho chlapa, co ti přines kytku. Řekla jsem, že jsem byla štatá jak gorila. Ale nemůžu bejt štatá furt!

JULIE: A proč na něj?

VÁŇA: Prej byl v lapáku a zahrnul kramle. Víš to?

JULIE: Ne.

VÁŇA: Řekli... třeba blafujou, nevím... že je nebezpečnej blázen.

JULIE: Blázny já miluju.

VÁŇA: Julie! Julie, bacha! Prej je to vrah.

S hlukem vtrhne DADUL, zvonění se chvěje. Křik.

DADUL: Vrah! Já vás slyším! U nás doma! Vrah!

VÁŇA: Fuj, já se lekla! Až mě z toho mrazí v zadku!

DADUL: Já tu nebudu už ani do večera!

JULIE: Nebud' hysterická, Dádo!

DADUL: Vrah! Ještě že se toho nedožil pan rada!

JULIE: Otec žije! Nedělej z něj pořád nebožtíka!

DADUL: Je mrtvej! Zjevil se mi ve snu, modrej jako švestka, a řek, že je mrtvej!

JULIE (křičí): Jdi pryč! Vypadni! Vypadni!

VÁŇA (vzdychne): Tak to dopadne blbě. (Prásknutí dveřmi.) Bum!

Prásknutí a chvění zvonků zvolna doznívá.

JULIE (STARÁ): Dadul jsem nechala vystěhovat. Přišel mi malý pomačkaný papír, že otec ve vězení zemřel na infarkt. Pohřeb se nekonal. Už měsíc tu se mnou bydlí Emila.

JULIE: Emilo! Emilko!

EMILA (ze spaní, nevlídně): Nech mě!

JULIE: Nesvítí to. Slíbilas vyměnit žárovku.

EMILA: Já spím!

JULIE: Je sedm.

EMILA: Ráno?

JULIE: Ne, večer.

EMILA: Co?! No pomoc! V sedm přijde Míra! To je děs!

JULIE: On přijde sem? Ted'?!

EMILA: Ale ne, jdem na večeri.

JULIE (zklamaně): Zase?

EMILA: Máš tam tu polívku od včerejška. Já ji ohřeju.

JULIE: Radši vyměň tu žárovku. Už jsme tři dny potmě. Koupilas ji?

EMILA: Já to nestihnu, já to nestihnu, já se zblázním! Proč jsi mě nevzbudila dřív?

MÍRA (z dálky): Haló! Ségra! Už jdú-ú!

MÍRA přichází, cinká na zvonky.

JULIE: Vítejte, pane Míro! Pardon, že jsem v županu, já netušila –

MÍRA: Slečno doktor! Však vám to sekne! Ty zvonky jsou tutový. Ty chci do kvartýru taky. Já jsem furt malej kluk, věříte mi? Takovej malej syčák z Vršovic. – Ségra! Kde jsi?

EMILA (z dálky): Musím se namalovat, ne?

MÍRA (zvoní, křičí): Poplach! Hoří! Ségra, zdrhej! (*Ryčí smíchy.*) Vidíte to: malej vršovickej sígr! Já už nebudu jinej. Může člověk za to, že je odmalička sígr? Že ne, slečno, že ne?

JULIE: Buďte rád, že jste veselý člověk.

MÍRA: To jsem. Jen se to nesmí přehnat. Mý heslo je: Všeho s mírou! To jako se mnou! (*Směje se.*) A co tu jste tak potmě, chcete vyvolávat duchy?

JULIE (rozpačitě): Ne... Já už jdu stejně spát.

EMILA (z dálky): Míro! Že ji dáš do postele?

JULIE (zděsí se): Ne, to nepřichází do úvahy!

EMILA (z dálky): Když mě tak příšerně bolejí nohy!

MÍRA: Samo! Pro slečnu doktor všechno! Tak kdepak máme postýlku?

JULIE: To ne... přece mě nebudete nosit!

MÍRA: Slečno! Šáhněte si na ty svaly! No nestydte se, mákněte si na pěknýho chlapa! (*Bzučí valčík, zní kroky.*) Však jste jako pírkó! A hajat! Mám vám sundat župánek?

JULIE (zmateně): Ne... ne... ten si nechám, díky...

MÍRA: Dostane Míra na dobrou noc pusú? Cákra slečno, vás je stejně škoda. Jste čiča, už vám to někdo řek? (*Šeptá.*) Máte tutovej kukuč. Všecko nahoře máte tutový. Víte to? Víte! Za váma stejně lezou chlapi, přiznejte se. Vidím vám to na nose!

JULIE: Sem nikdo nechodí. Emilka to ví.

MÍRA: Ta? Ta by vás nepráskla, i kdyby tu byl chlap pod postelí! Je na vás ta mrcha aspoň hodná, co?

JULIE: Emilka je anděl.

MÍRA (zařve): To rád slyším, ségra! Jinak bych ti namlel zadek! Slečně já nedám ubližovat! Slečno! Nedejte se! Kdyby něco, Míra! Okamžitě nahlásit!

JULIE: Jsem na ni úplně odkázaná.

MÍRA: No jo, ona vás zbožňuje. Vy jste pro ni Někdo!

JULIE: Jen se bojím, že je vyčerpaná. Stará se o mě při studiu...

MÍRA: Žádnej strach, ta je z fest matriálu! Vona se nezdá, ale ta přežije konec světa! Tak domluveno, slečno! Kdyby vás flákala, nahlásit - Míra - řemen - zadek!

EMILA (z dálky): Pa pa, Julie! Pěkně spinkej!

MÍRA (šeptá): Pa, kočička, pa!

Odchod MÍRY a EMILY, zvonění.

JULIE (STARÁ): Ležím sama v pustém šeru, nekonečně sama, jako skoro denně. Slzy kapou na dávno nepraný župan.

Pláč. Zazní zvonečky. JULIE hned smrká, předstírá klid.

DADUL: Kuk! Dušičko, koukej, kdo přišel! Kuk!

JULIE (podrážděně): Co chceš? Říkala jsem, ať nechodíš.

DADUL: Já počkala, až zmizej. Vůbec mě neviděli. (*Hihňá se.*) Ne-koukali vpravo vlevo! Pojd' jíst, Dadul ti donesla papů.

JULIE: Já nemám hlad.

DADUL: A jdi! Copak ti uvařila? (*S odporem.*) Včerejší polívka. Už smrdí shnilotinou! Koupila jsem ti tu žárovku.

JULIE (*jí*): To je biftek?

DADUL: Šmakuje ti, že jo? Přinesu si nový peřiny.

JULIE: Co?!

DADUL: Řeklas, že si najde vlastní kvartýr. Času měla dost!

JULIE: To jsem jakživa neřekla!

DADUL: Slíbilas mi, že se můžu vrátit!

JULIE: Nic jsem neslíbila!

DADUL: Stejně se vrátím, ať chceš nebo ne!

JULIE: Tak to rovnou pusť z hlavy! Emila je tady doma!

DADUL: Pustím si plyn! Budeš mě mít na svědomí!

JULIE (*jízlivě*): Ale? A neříká pan páter, že je to smrtelný hřích?

JULIE (**STARÁ**): Zřítí se na zem, pod můj vozík, obejmeme mé nehybné nohy. Necítím nic. V nohou mi téměř chybí cit.

DADUL (*brečí*): Proč seš taková? Co jsem ti tak strašnýho udělala, že seš na mě taková!

JULIE: Přestaň! Vždyť jsme si to vysvětlily stokrát!

DADUL: Vysvětlily! Jaký vysvětlily! Já nechci nic vysvětlovat, já chci bejt s tebou!

JULIE: Jenže já ne.

DADUL: Strhla jsem si s tebou záda!

JULIE: Tak buď ráda, že máš pokoj.

DADUL: Já nemám nic jinýho než tebe! Chceš mě odkopnout jak psa!

JULIE: Je mi líto, ale –

DADUL: Líto? Ty vůbec nevíš, co je to bejt líto! Tobě není líto nikoho než sebe!

JULIE (*vykřikne*): A už toho mám dost!

DADUL: Já tu potvoru prokleju! Tebe ne, tebe miluju. Jí vodpustím taky, ale až na svý smrtelný posteli, aby nepřišla do pekla. Ale co budu živa, je prokletá.

JULIE: Bereme na vědomí. A teď zmiz.

DADUL: To je všechno, co mně řekneš po tolika letech?

JULIE: Ne. Ještě něco. Vrať mi klíče. Víím, žes mi je vzala.

JULIE (STARÁ): Zatímco Dadul – strašná, směšná, se mnou do živého masa srostlá – drží v dlani svazek klíčů, vběhne Emila a s pláčem zmizí v koupelně. Její bratr se rozkročí před Dadul.

Mezitím rámus příchodu, EMILIN vzlykot a běh.

JULIE (vylekaně): Emilo! Co je ti?

MÍRA: Kam lezeš? Kdo ti dovolil sem lízt, ty držko?

DADUL: Já tu jsem doma!

MÍRA: Já tě varoval, že jak tě tu najdu, nakopu ti prdel!

DADUL: Julie! Řekni mu něco!

JULIE (STARÁ): Mlčím, celá ochromená city, které nechápu. Za zdí se ozvou Emiliny vzlyky. Míra udeří Dadulku přes tvář. Dadul nevykřikne, pomalu mi podá klíče.

DADUL: Já už nejsem tvoje služka.

DADULČIN odchod, dlouhé zvonění.

MÍRA (rozpačitě): Aspoň od ní bude pokoj. Jste ráda, ne?

JULIE (stísněně): Co je Emile?

MÍRA: Udělalo se jí nějak šoufl. (*Náhle zuřivě.*) Dobře jí tak! Ze mě nikdo nebude dělat vola! Ani vona ne!

JULIE (STARÁ): Míra vztekle práskl dveřmi. Na podlaze leží Emilina taška. Zvednu ji a dělám něco, čeho by se můj čestný otec zhrozil: Hrabu se v ní jako kapsář nebo špeh.

EMILA (*blíží se, kňourá*): Můžu k tobě? Už je pryč?

JULIE: Tys to zase brala!

EMILA: Nech mě. Je mi blbě.

JULIE: Emilo! Já to musím vědět! Kolik tabletek?

EMILA: Nech mě!

JULIE: Slíbilas, že toho necháš!

EMILA: Nic jsem neslíbila! A pusť tu tašku! Ty mě špehuješ!

JULIE: Co mám dělat, když mi lžeš?

EMILA: Já už se nedám špiclovat!

JULIE: Jaktože máš dvoje klíče?

EMILA: Nejsem tvoje služka! Nemáš na mě žádný právo!

JULIE: Pro koho jsi dala dělat druhý klíče?

EMILA: Ty jsou po Dádule.

JULIE (*tiše*): Nelži.

EMILA (*vášnivě*): Já nelžu!

JULIE: Lžeš. Jsou čerstvě zabroušený. Lžeš!

EMILA (*ječí jak rušička*): Nelžu nelžu nelžu nelžu...

JULIE: Lžeš. Nikde nestuduješ. Nevím, kde jsi celé dny, ale francouzsky neumíš ani slovo.

EMILA: Nelžu nelžu nelžu...

JULIE: Lžeš! Já to nesnesu! Můžu žít bez jídla a potmě, ale ne s někým, kdo lže! Celé dětství mi tvrdili, že budu jednou chodit! Celá studia mi slibovali, že budu učit na fakultě! Když odvedli otce, řekli, že se večer vrátí! Já už nevěřím nikomu ani slovo, nevím, co se děje venku, v rádiu věčně odhalují zrádce -

EMILA: Nelžu nelžu...

JULIE: A co ten tvůj Francouz? Taky neexistuje?

EMILA: Co je ti po něm?

JULIE: Mně?! A kdo mu píše ty horoucí dopisy? Ne ty, to já mu píšu, že chci pryč, ať už mě proboha unese -

EMILA: Přestaň!

JULIE: – ale on nepřijede, protože je to lež jako věž! Jsi sama, nikdo tě nechce! Jsi sama! Jako já!

EMILA propukne v prudký pláč. Chvíle.

JULIE: Nebreč. Emilo... no tak.

EMILA (vzlyká): Ty mě nenávidíš.

JULIE: Nemám nikoho než tebe.

EMILA: Už mě nemáš ráda! (Čeká.) Máš?

JULIE (rychle a suše, tónem citace): Truvérova láska, jakkoli se tváří intenzivně, je výplodem pouhé bysty. Truvéer nemá tělo, jeho cit se rodí nad límcem. Je otázka, má-li vůbec srdce, či žije-li jen v sebeklamu vlastní fantazie.

EMILA: Máš mě ráda?

JULIE (nešťastně): Já nevím.

EMILA: Už nikdy nesmíš říct, že lžu.

JULIE: Proč?

EMILA: Když mi to někdo řekne, vždycky zdrhnu.

JULIE: Kam?

EMILA: Nevím. Prostě pryč.

JULIE: Pro koho máš ty klíče?

EMILA: Já ti to řeknu. Přísahám přísahám, řeknu ti celou pravdu, ale musíš mě mít ráda. Jinak umřu. Máš?

JULIE: Mám. – Jakou pravdu mi řekneš?

EMILA: Zítra. Teď ne. Je mi zle.

JULIE: Jak moc?

EMILA (*zpěvavě mumlá*): Moc a moc a moc a moc...

JULIE: Emilo!... Já tě nemám právo věznit. Chceš tu vůbec zůstat?

EMILA (*odchází, mumlá*): ... moc a moc a moc a moc...

JULIE (STARÁ): Emila spí. Jedu na noc zamknout dveře. Tam na zemi se choulí zbědovaný stín. (*Výkřik mladé JULIE.*) Mlčí, depresivně se kýve. Sotva zvedne hlavu a se smutnou vážností přiloží k ústům prst.

PÁN: Dušičko, já už nejsem anděl strážný, víš?

JULIE: Vy jste... utekl z vězení?

PÁN: Co to máš za prášky? Jedna tableta spánek. Tři tablety bláznivé sny. Čtyři zvracení a křeče. Sedm tablet smrt.

JULIE: Tady nemůžete zůstat. Vědí, že jste tu byl.

PÁN: Sedm. Zůstalo ti ještě sedm tablet, vid'?

JULIE: Tady vás najdou.

PÁN: Non servio. Nesloužím. Napsal jsem to na zed'.

JULIE: Musíte pryč! Jděte!

PÁN: Chceš vědět, jak zemřel tvůj tatínek?

JULIE (*po dlouhé pauze*): Chci.

JULIE (STARÁ): Sedí na zemi, ve tmě, tvář u kolen a výraz ztracence. Skoro mu není rozumět.

PÁN: Byl tam takový sklep, úplně vzadu. Tam je vodili jen v noci. Říkali tomu závodní kuchyně. Nutili je jíst z kýblů hoven. Kdo jednou snědl cizí hovno, ten ztratil schopnost se bránit. Jednomu při bití vyrazili oko. Taky ho musel sníst.

JULIE: Ne! (*Dlouhá pauza.*) To se stalo... otci?

PÁN: Ne. Ale blížilo se to k němu. Viděl, jak se to blíží. Čekal, až přijde na řadu.

JULIE: Nepřišel.

PÁN: Ne.

JULIE: Napsali mi, že zemřel na selhání srdce.

PÁN: Modlil se, aby se to stalo.

JULIE: Můj otec se nemodlil. Byl ateista.

PÁN: Tam se modlí všichni.

JULIE: Jak zemřel?

PÁN: Báł se. Báł se, že selže. Nechtěl jim sloužit. Rozumíš?

JULIE: Jak zemřel?

PÁN: Tam není jak umřít, i když se o to člověk modlí.

JULIE: Jak zemřel?

PÁN: Prášky.

JULIE: Vzal je z vlastní vůle?

PÁN: On už neměl vůli. Už měl jenom strach.

JULIE: Kde vzal ve vězení prášky?

PÁN: Prosil mě o ně. On poznal, že jsem anděl.

JULIE: Dal jste mu je?

PÁN: Ano. Sedm tablet smrt.

Z dálky se ozve EMILIN blížící se křik.

JULIE: Emilo!

JULIE (STARÁ): Emila sténá, potácí se bytem, ale on se neotočí, úpěnlivě na mně visí zrakem.

PÁN: Byl jsem jeho anděl. A budu ho hájit, třeba proti Bohu! Měl právo zemřít jako čestný člověk!

JULIE: Co je ti? Emilo!

PÁN: Byla to vzpoura, Bůh mě zavrhl. Srazil mě na zem, serval mi křídla, ryc rup, ryc rup!

JULIE: Jste blázen! Pomozte jí přece!

PÁN: Hodil jsem mu je pod nohy, ryc rup!

JULIE: Dělejte něco! Má křeče!

PÁN: Už nesloužím. Slyšíš to, Bože? Ego non servio!

JULIE (STARÁ): Emila upadla, drží se za břicho. Zoufale listuju seznamem a hledám záchranku, ale co přečtu v pokoji bez žárovky? On náhle vstane a klaní se Emile až k zemi.

PÁN: Ave Magistra, Královno Iluzí, Anděli smrti, Paní Hniloby!
Tak přece jsi tu! Konáš svoje svaté dílo? Chystáš konec světa?
Zatrat svět hodný zatracení, Matko Tmy!

JULIE: Proboha vás prosím, zachraňte ji!

JULIE (STARÁ): Vezme ji na ruce a vynáší ji z bytu.

PÁN: Postarám se o ni, neboj se.

Odchod. Zvonění zvoní a tichne...

JULIE (STARÁ): Uběhly tři dny.

VÁŇA: Já se zblázním! Ty jsi zas nejedla! Proč to vařím? Volalas tý Dádě? Ne?! Hele, víš, že ti posloužím ráda, ale copak můžu denně? Chceš skončit v tom starobinci? Dáda je tvoje jediná naděje!

JULIE: Emila se vrátí.

VÁŇA: A prd s mašličkama! A jestli nakrásně jo, copak se o tebe bude starat? Ta do týhle domácnosti hrábla jako slepej do orloje! Za Dády tu šlo jíst z podlahy!

JULIE: Podej mi sluchátko.

VÁŇA: Volalas už všem špitálům v Praze! Je to její věc, jestli se chce ozvat.

JULIE: Vždyť tu bydlí.

VÁŇA: To snad ne!

JULIE: Přepsala jsem půlku bytu na ni.

VÁŇA: Co?! Taková blbina snad nemohla nabýt právní moci! Okamžitě mi dej opis! No to tě má v hrsti! To ti sem může nastěhovat – odkud to je? Z Krkonoš? – i Krakonoše!

JULIE: Zavolám policii. Přece někdo musí vědět, co s ní je!

VÁŇA: Bóže, čím tě tak zmagořila? Jo, kouká na tebe jak husa na pomník. Dáda už z tebe na zadek napadá, co? Teď se tu i pod kanapem válej knihy veršů, ale v ucpaným dřezu smrdí shnilěj zavináč!

JULIE (*nepřátelsky*): Jdi spát.

VÁŇA: Moc mě neštvi! Zejtra makám. To chci vidět, koho sem uhraneš!... Promiň. Kecám. Víš, že přijdu. Já tu spící pannu prostě nesnesu! (*Rozpačitě.*) Julie, ty seš... na holky? Mně je to fuk, mě to nešokuje. Já už, teda s chlapama, zažila věci, že mě na téma postel nešokuje nic.

JULIE (*křičí*): Jsi sprostá! To není téma postel! Já jsem bysta na nehybným soklu, ale je mi třicet a všichni děláte, že je mi šest! Emila jediná na světě mě bere vážně! Ona mě potřebuje, chápeš? Já vím, že mi lže! Tak ať! Nalhává si život! (*Rozbrečí se.*) Stejně jako já!

VÁŇA: Fajn, fajn, nic jsem neřekla...

JULIE: Ona je ještě takový dítě! Představ si, píše někomu, koho si vymyslela! (*Směje se v pláči.*) Píšem mu milostný dopisy, spolu. Co živa jsem nepsala milostnej dopis... Já bez ní nemůžu žít!

VÁŇA: No jo, to je těžký. Tak už neřvi, nó...

JULIE (STARÁ): Je noc, Váňa spí. Přijde nejtemnější úvrať této historie. Dnes, po letech, by asi každý věřil, že se mu to zdálo. Ne. Já mohu odpřisáhnout, že se mi to nezdálo.

Ozve se zvonění, sílí a trvá pod slovy.

JULIE (úzkostně): Váňo! Jsi tam? Kdo je tam?

JULIE (STARÁ): V šeru vidím, jak se andělský smích chvěje, jako by si s ním někdo nenasytně hrál.

JULIE: To jste vy, pane Míro?... Emilo?

JULIE (STARÁ): Ticho mlčí. Najednou vím, kdo se skrývá ve tmě a zvoní, zvoní, nemůže se nabažit.

JULIE (s úlevou): To jsi ty, Dadul? Váňa ti volala, abys přišla? Prosím tě... vem zpátky tu kletbu. Proklej mě, jestli chceš, ale Emilu ne, prosím tě. Chceš se vrátit? Já udělám všechno, co chceš! Budem si hrát na maminku, jen ji nenech umřít! Dadul! Tys řekla, že mi není líto nikoho než sebe. To jsou tak zlý slova -

Rozezvoní se telefon, zvonečky zní dál.

JULIE: Dadul, vem to! To je určitě Emila! Nebud' tak bezcitná! (Křičí.) Zvedni ten telefon! Dělej!

VÁŇA (*rozespalý hlas odjinud*): No jo, však už jdu.

Se zvednutím telefonu andělský smích zmlkne.

VÁŇA: Ano... ano. Slyším. – Kdy zemřela? Teď v noci?

JULIE: Dej mi to! Dej mi to!

VÁŇA: Julie... Dadul je mrtvá. Pustila si plyn.

Prozváněcí tón, pak zavěšení sluchátka.

JULIE (STARÁ): Den poté. Sedím na vozíku v černém. Dnes budu smrti nejbliž, skoro na dotek.

VÁŇA: Tak já letím k těm pohřebákům. Jakej nápis chceš na tu stuhu? Hele, a fakt někdo přijde? Můžu s klidným svědomím zmizet? Co je to vůbec za chlapa?

JULIE (*depresivně*): Emilin bratr.

VÁŇA: Krakonoš je tady? To je fofr. Jen aby ti tu rovnou nezkejs.

JULIE: Řekla, že mi není líto nikoho než sebe.

VÁŇA: A kuš! Víš, pokolikátý mi to už říkáš?

JULIE: Měla pravdu. Já ji zabila.

VÁŇA: Hele hele! Chtěla umřít? To je každýho věc, ne?

JULIE: Na tu stuhu dej napsat Brzo na shledanou.

VÁŇA: Fajn, já letím. (*Dojde jí to.*) Ty, nechceš udělat nějakou blbost, vid'?' Julie! Člověk se vylíže ze všeho, věř mi! Nebud' srab, sakra! Bum cink! Sed' na zadku a do zblbnutí si opakuj bum cink, bum –

Ozvou se zvonečky a kroky.

VÁŇA (*šokovaně*): Co tu chceš?

MÍRA (*defenzivně*): Já... za slečnou doktor.

VÁŇA: Jo, tak ty jsi ten bratr z Krkonoš. Hajzle.

MÍRA: Jsem tu soukromě. Jdu z nemocnice.

VÁŇA (*nahlas*): Julie. Na Krakonoše bacha! Dělal mi neslušný návrhy. To víš, že tě má v referátu? Na fízlárně, druhý patro, oddělení C.

MÍRA (*chabě*): Ted' není vhodná chvíle.

VÁŇA: Já jsem dost nestyda, jak známo, pánům ráda ukážu svý očkování, ale tohle ne. Já ti říkala, že je výhoda bejt na dně. Ostatně víš, co mi sliboval? Doktorát. Dobrá udička, co? Jenže na mě by musel mít harpunu!

JULIE: Prosím tě, Váňo, jdi už.

VÁŇA: Mám ho s sebou vzít za flígr?

JULIE: Ne.

VÁŇA: Julie. Drž hubu. Sed' jak pecka a drž hubu! Jdu shánět advokáta. (*Výhružně.*) Já přijdu, Krakonoši, jasný? Za chvíli jsem tu!

VÁNIN odchod.

MÍRA: Ona tomu nerozumí. Já vám všechno vysvětlím.

JULIE (*naléhavě*): Co je s Emilou?

MÍRA: Vy to pochopíte.

JULIE: Teď nechci nic chápat. Teď chci vědět, co je s Emilou.

MÍRA: Jo, bylo to s ní moc nahnutý, s žábou. Můžu čudít? V noci bylo málem po ní!

JULIE: Co je jí?

MÍRA: Vy to nevíte? Fakt ne? (*Vybuchne nervózním smíchem.*) Budou křtiny v domě!

JULIE (*konsternovaně*): Co?

MÍRA: Potrat. Furt říkali, že potrat! Ale prej to donosí, to mrně. Já ji v tom nenechám. Já jsem slušnej chlap. Vršovickej grázl. Ale ji si vezmu. Ať je, jaká chce. Já vím, že je mešuge. To všechno ten sajrajt, co bere. Ale s tím je konec. Vezmu ji pod krkem. Ona je fajn žába. Že jo? Tutová, že jo?

JULIE (*zařve*): Co to děláte, vy prase!

MÍRA (*zmateně*): Co?

JULIE (*ovládne se*): Klepete popel na koberec.

MÍRA: No jo, no jo, pardon. Stejně se strhla, jak se tahala s váma! Do porodu musí ležet! Je vás přes půl metráku!

JULIE: Prosím vás, jděte.

MÍRA (*nechápaně*): Kam?

JULIE: Pryč.

JULIE (STARÁ): Uraženě jde ven, ale zastaví se mezi zvonky a nervózně cuchá šňůrečky.

MÍRA: Vy to nechápete. Já vás přece chránil! Nebejt mě, kde byste byla? Teda ne v tomhle kvartýře! Vy ste naivka, slečno. Vás měl holt někdo varovat. Tak ven s tím. Dal vám adresu?

JULIE: Kdo?

MÍRA: Ale slečno.

JULIE: To víte od Emily?

MÍRA: Od Emily, od Emily! Ta už neví, jestli je den nebo noc! Co vám řekl? Víte, s čím si zahráváte? On je blázen! To máme písemně od doktorů! Náboženská psychéza!

JULIE (*zamumlá*): Psychóza.

MÍRA: No! Vidíte, jak jste chytrá! Tak přece byste nebyla tak blbá dát se zničit pro jednoho trotla! (*Směje se.*) On prej mluví s Pánembohem! Otvírá si na něj hubu. Řve na něj, že svět je špatnej. Cvok! Jenže se na to přišlo pozdě. Víte, jaký pozdě, že jo? Jo?!

JULIE: Emila sem byla... nasazená?

MÍRA: A dejte pokoj! Buďte ráda, že to byla ona! Neřekla proti vám slovo! Byla nám na prd, když to chcete vědět. Tak vyklopte to, slečno. Řek vám, kde se zdržuje?

JULIE: Ne.

MÍRA: Ale vo co! Já vám vidím na nose, že řek!

JULIE: Jestli jste tu služebně, chci advokáta. Jestli soukromě, tak ven!

MÍRA: Bacha! Takhle spolu mluvit nebudeme, takhle ne! Mám stoh dopisů vaším rukopisem! Organizujete únos československý občanky do Francie! Na to jsou dost tlustý paragrafy! Kterej advokát by se vás ujal? Leda sebevrah!

JULIE: Advokáta, nebo zmizte!

MÍRA: Já nad váma kvůli tý žábě držel ruku! Ale teď vám nepomůže ani anděl strážnej! Vždyť ten cvok vraždil! Úkladně otrávil vězně! Ráno otevřou celu a chlap modrej jako švestka! To schvalujete? Vraždu? Jo?

JULIE: Už neřeknu ani slovo.

MÍRA: Víte, do čeho lezete? Myslíte, že to z vás nevytlučou? Svěřte to mně a já vás přikreju. Slečno! Já nevím, jak vám to říct... Vždyť vám zabil tátu! (*Užasle.*) Vy to víte? A to ho krejete? Co jste to za ženskou?

JULIE: Kdy se narodí dítě?

MÍRA: To jste tak bezcitná mrcha?

JULIE: Kde budete bydlet... Emila, dítě... a vy. Zde?

MÍRA (rozpačitě): No... tak jsme ještě neuvažovali.

JULIE: Tak proč máte dvoje klíče?

MÍRA: Co?! (Náhle bezradně.) Ježíš, snad si nemyslíte, že mi jde o barák! Ale máte rozum? Čekáte, že vám ho nechaj? Vám? Vzbudte se už jednou! Koukněte se kolem! To je zatraceně jinej svět než dřív!

JULIE: Co se mnou uděláte?

MÍRA: My si vás necháme! Třeba nadosmrtni. Budem se o vás starat. Co byste ještě chtěla, ženská? Jenom k vám musíme najít někoho, než... prostě teď. Já obešlu tu tlustou. Tu Andělu, jo?... Vy máte strach, že se bude cukat? A to já ji zmáčknu, tý se hnedka bude chtít!

JULIE: Za co byl vlastně zavřený?

MÍRA: No... napomáhání k emigraci. Pomoh někomu odsad'.

JULIE: Já nemyslím otce.

MÍRA: Jo... ten. Ale to nebyl vězeň. To vy nevíte? To byl bachař. Strážný! Zkrachovanej advokátek, vyhozenej za podvody. K nám se vloudil jako třídní nepřítel. Pak napsal, že už neslouží, a zdrhnul. Já vám povím, toho si kluci podaj. Ten vybleje střeva, svině! Bude se modlit, aby bylo po něm! Slečno! Bacha! Jde vám o krk! Vždyť já vám fakt nechci nic zlého! Jestli to mrně bude holka, bude se jmenovat Julie!

MÍRŮV odchod.

JULIE (STARÁ): Kolik času mi zbývá? Než Míra zjistí, že Dadul je mrtvá, a půjdu do starobince? Ne-li co horšího. To horší, to nejhorší je zůstat zde. Žít s nimi! Odkázaná na ně! Navždy, bez možnosti úniku! Ale teď mám možnost. Mám Emilinu tašku. Sedm tablet smrti.

PÁN: Dušičko! Co to děláš, Dušičko?

JULIE (STARÁ): Stojí mezi zvonky, nemytý, horečný, vyhublý až na kost, vyprahlost padlého anděla.

PÁN: Necháš mě tu? Strašlivě mě bolí nohy.

JULIE: Zbláznil jste se? Ne!

PÁN: Nevyháněj mě, já nemám kam jít. Jsem na dně.

JULIE: Já jsem taky na dně! Běžte!

PÁN: Ty chceš umřít? To počká. Ty máš ještě času!

JULIE: Jděte odsud! Jděte okamžitě pryč!

PÁN: Dobře, dobře, nekřič... Tvůj tatínek umřel klidně. Vzal jsem jeho strach na sebe, jak anděl. Ale já asi nejsem anděl. Já jsem blázen, víš?

JULIE: Mě vaše psychóza nezajímá! Já na anděly nevěřím!

PÁN (*šeptá*): Chceš vědět, jak poznáš, že už nejsem anděl? Nesměju se. Andělé se přece smějí pořád, vid'?

JULIE (*křičí*): Vypadněte!

PÁN: Víš, proč jsem to udělal? Bylo mi ho líto... líto k smrti. Bylo ti někdy někoho tak líto?

JULIE (*po dlouhé pauze*): Ne.

Ozve se domovní zvonek a netrpělivě zvoní do replik.

JULIE (*lekne se*): Kdo je to?

PÁN (*šeptá*): Dole stojí černé auto.

JULIE: Už jsou tady! Odvezou mě!

PÁN: Ne tebe. Mě.

JULIE: Utečte! Copak nemůžete utéct?

JULIE (STARÁ): Ale sama vím, že ne. Z této luxusní cely, kterou pro mě vybudoval otec, nešlo utéct nikam, ani do smrti. Bůh otec svým dětem nedal právo na smrt. Teď jsem měla smrt v ruce. On nastavil dlaň.

JULIE: Vám přece víra zakazuje sebevraždu.

PÁN: Už nemám žádnou víru. Už mám jenom strach.

JULIE: Já taky.

PÁN: Já vím.

JULIE (STARÁ): Měli jsme jedinou smrt, byla nedělitelná. Dělena dvěma měnila se v potupné zvracení a křeče. Jen jednoho z nás mohla vysvobodit. Visel na mně horkým pohledem.

PÁN: Nebojím se Boha. Bůh je milosrdný. Bojím se lidí, víš?

JULIE (STARÁ): Měřili jsme se očima a zvonek pořád řičel. Byl to boj na život a na smrt. Nebojovali jsme o život, bojovali jsme o smrt. Každou vteřinou má vůle slábla. Bylo mi ho líto, ano, líto k smrti, a proto jsem musela žít. Podala jsem mu těch sedm tablet. On se nevěřícně zasmál. Jenom krátce, jako někdo, kdo dávno odvykl smíchu, a pak se rozesmál jak blázen. Vyhodil tablety z okna a zvedl prázdnou ruku. Mazanou, soucitnou a žehnající dlaň.

PÁN (směje se): Já ti říkal, že my andělé jsme banda podvodníků. Vždyť by tě bylo škoda, Dušičko!

Domovní zvonek zmlkne.

JULIE (STARÁ): Víckrát jsem ho neviděla. Nikdy jsem o něm už neslyšela. Nevím, jak zemřel. Ale mně zachránil život. Daroval mi přes čtyřicet let.

VÁŇA: Sedíš si na uších? Já zvonila jak magor!

JULIE (STARÁ): To auto, to nebyli oni. To Váňa, neporazitelný vaňka-vstaňka, tehdy dokázala zázrak. Našla advokáta, který byl ochoten mě hájit. Ale to je jiný příběh. Můj zápas s andělem končí zde.

VÁŇA: Rychle! Co mám sbalit?

JULIE (STARÁ): Dodnes nevím, jestli věřím v Boha, ale toho dne jsem uvěřila v anděly. Bůh musí být spravedlivý a oni nás hájí v naší zamotané při. Nevidím žádnou spravedlnost v tomto divném světě, ale tu a tam v něm vidím soucit.

VÁŇA: Bože, teď nežvaň! Jde ti o život!

JULIE (STARÁ): Soucit, a tu a tam i smích. S nimi se dá ten život přežít.

VÁŇA: No jo, jenže jak já tě dostanu odsud?

JULIE (STARÁ): Býval to zvuk mého dětství. Stovky malých zvonků, které všude rozvěsil můj otec, abych se nebála zavřených dveří. Říkali jsme jim andělský smích.

Rozezní se zvonky a sílí až do konce, přehlušují slova.

VÁŇA (směje se): Jak? No to je trhlý jméno! Tak se drž, jedem! Když spadnem, zase vstanem! Cink!

VÁNIN smích a zvonky splynou v jeden zvuk.

Křestní list

Osoby a obsazení:

Julie: Tatjana Medvecká

Julie (stará): Věra Kubánková

Dadul: Barbora Hrzánová

Váňa: Zuzana Bydžovská

Emila: Eva Horká

Míra: Ondřej Vetchý

Pán: Eduard Cupák

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 5. 7. 1994 (Český rozhlas, stanice Vltava)

ANDĚL A KNIHA REKORDŮ

Osoby

ANDĚL GAMALIEL, hlas nejistý, chlapecký, pro určitou andělskost občas zní jako dívčí. Když mluví k sobě, šeptá a působí zcela normálně.

ANDĚL POSEL, hlas zpěvavý, arogantní, protivný.

DUŠE, hlas mladé ženy, už ne přímo dívky. Trochu chraptivý.

SBOR, ucouraný a sentimentální.

SBOR pĕje „andĕlsky“ ĉili sladce, nudnĕ a trochu falešnĕ. Slovŭm rozumĕt není. Ozve se zpĕvavŷ hlas. Blŷzŷ se a vzdaluje se, jako by poletoval sem tam.

POSEL: Gamalieli! Gamalieli! Andĕl tĕtŷho Trŷnu Gamaliel se mŷ neprodlenĕ dostaviti do pŷjŷmaĉe!

GAMAL (*ŷeptem*): Andĕl tĕtŷho Trŷnu Gamaliel jsem jŷ. Kdyŷ se takhle leknu, obvykle vytrousŷm brk. (*Ozve se cinknutŷm brku. Nahlas, andĕlskŷm hlasem.*) Tady jsem!

Za zvukovŷch efektŷm mŷchŷnŷ kŷŷdel se blŷzŷ POSEL. Mluvŷ udŷchanĕ a veledŷleŷitĕ.

POSEL: Gamaliel, no sviŷti, sviŷti! Mŷŷ sluŷbu v pŷjŷmaĉi! Ale sviŷti! Nĕjakŷ duŷe tam dĕsnĕ yvŷdŷ!

GAMAL: Jŷ?! Proĉ jŷ? Jŷ pŷece nejsem ŷkolen pro styk s lidmi!

POSEL (*ŷkodolibĕ*): No a? Mŷŷ smŷlu! Nĕkdo to prostĕ dĕlat musŷ. Gamaliel, sviŷtŷme, sviŷtŷme!

Zvuk letu. SBOR nezmlkne, ale vzdŷlŷ se a podbarvuje celou dalŷŷ scĕnu. Let skonĉŷ prŷsknutŷm dveŷŷ.

GAMAL (*ŷeptem*): Tak, a jsem tu. Pŷjŷmaĉ je ohyzdnŷ kamrlŷk nikdy nevĕtranŷ. Na stole jsou kaŷky, ŷtos dotaznŷkŷ s oslŷ-

mi rohy a prach. (*Odkašle si. Nahlas, andělsky.*) Další prosím!

Ozve se strašlivé kovové vrzání.

GAMAL (*šeptem*): Poklop už nejmíň sto let nikdo nenamazal. Dovnitř leze Duše a zavile na mě poulí oči.

DUŠE (*sípavě*): Prosím vás... už je to definitivní?

GAMAL: Cože?

DUŠE: No... oni mě tam pořád oživujou. Jako jestli by s tím ještě nešlo něco dělat?

GAMAL: Posad'te se! Jméno, věk, poslední adresa!

DUŠE: Hele, já fakt potřebuju deset minut, blbejch deset minut a trhnu Jonesovou jako žížalu! Nevidíte, že už je s nervama v kýblu?

GAMAL (*šeptem*): Co? Žížala? V kýblu? Já jí nerozumím ani slovo! (*Nahlas, komisně.*) Otázky tady kladu já.

DUŠE: Jasně. Já jen jestli by to nešlo -

GAMAL: Místo, čas a okolnosti smrti!

DUŠE (*odsekne*): Předčasná!

GAMAL: Duše, odpovídejte na otázky!

DUŠE: Já odpovídám, ne? Copak vypadám na sešlost věkem? Já do sebe rvu vitamíny, nejím tlustý, jakživa nekouřím kvůli hlavě – Sakra, co to tu vyje za kojoty? Nedá se to vypnout?

GAMAL: Nedá. Andělé zpívají hosana.

DUŠE: No jo, tak pardon. (*S despektem.*) Sboristi!

GAMAL: Prosím?!

DUŠE: Tam má bejt cis, sakra! (*Zaintonuje spornou pasáž.*) Jo, do sboru vleze každý béčko! Nedá se aspoň zavřít to okno?

Zavření okna, zpěv skoro zmlkne.

DUŠE: Dík. Sborovej zpěv mi děsně pije krev.

GAMAL (*šeptem*): Co mi to jen připomíná, něco mi tak strašně připomíná... ten sladce chraptivý hlásek... pusa jako od třešňové šťávy... (*Vzpamatuje se.*) Co to melu? (*Nahlas.*) Jak nastala smrt?

DUŠE: Ale... co máte pořád s tou smrtí? Já myslím, že to se ještě vyjasní. No... uzpívala jsem se, prostě. To je leda bezvědomí, ne?

GAMAL: Co že jste se?!

DUŠE: Uzpívala.

GAMAL: K smrti?

DUŠE: Do bezvědomí! Po třiceti hodinách pěti minutách a dvou sekundách nepřetržitýho zpěvu byste sebou taky praštil, ne?

GAMAL (šeptem): Já zpívám nepřetržitě od pádu říše římské. (Nahlas.) Ne.

DUŠE: Jo, to se říká kdoví jestli. To byli jiný frajeři, co si to mysleli, a po hodině byli na hadry. Ale třeba jste fakt dobrej. (Zarazí se.) Nebo... dobrá? Pardon... vy jste ona, nebo on?

Cinknutí vypadlého brku. GAMALIELOVO rozpačité odkašlání.

GAMAL (šeptem): Já? Já nevím. Tady na tom přece nesejde! Kdysi to mělo snad jakýsi význam... i když už vlastně nevím jaký. Tam, kde se to pozná, jsem růžový a hladký jako plastická panenka. (Nahlas.) Jsem anděl třetího Trůnu Gamaliel.

DUŠE: Jo tak.

GAMAL: Tedy smrt nastala při provádění zpěvu... Co jste zpívala?

DUŠE: Svět je krásný.

GAMAL: Na něco jsem se ptal, Duše.

DUŠE: Vždyť říkám! Ten šlágr přece. (*Zanotuje.*) Svět je krásný, svět je krásný... Musíme všichni zpívat to samý, aby se porotci nezbláznili. Stejně se každéj rok zblázněj aspoň dva.

GAMAL: A... svět... je krásný?

DUŠE: Ale jděte! Svět je poslední díra vesmíru. Copak vy jste tam nikdy nebyl, že se ptáte?

GAMAL (*šeptem, zmateně*): Byl jsem... nebo nebyl? Snad byl, ale... Pro samý zpěv nějak ztrácím paměť. (*Nahlas.*) A proč jste vlastně zpívala tak dlouho?

DUŠE: No přece naháním ten rekord. Guinnessova kniha, chápete?

GAMAL: Ne.

DUŠE (*ohromeně*): Vy neznáte Guinnessovu knihu rekordů?

GAMAL (*šeptem*): Hledí na mě odsudlivým zrakem a v něm se kalně třpytí něco, co znám... nebo znal jsem, možná... ale už si nevzpomínám... (*Nahlas.*) Zde se nechtou žádné knihy. (*Šeptem, s povzdechem.*) Ba ne, vzpomínám si. Je to touha. Už dlouho, dlouho jsem ji neviděl.

DUŠE: Hm, to vám mám věřit. Tady, na věčnostech! A proč to teda děláme, vy chytřej? Když ne proto, aby se o nás vědělo na věčnostech?

GAMAL (šeptem): Na věčnostech se netouží vůbec. Není po čem.
(Nahlas.) Aby se vědělo co?

DUŠE: No ty rekordy! Vždyť lidi dělají šílený věci, totálně trhlý, riskují život, aby se dostali do Guinnessovy knihy, a vy mi klidně prohlásíte, že to nečtete!

GAMAL: A co dělají?

DUŠE: No, já nevím... třeba žerou auta.

GAMAL: Co?!

DUŠE: Takovej cvok pustí do světa, že do dvou let slupne svý fáro. Pak přijde komise a kamery a sledují ho v tisku, jak to auto po kousíčkách žere: nažizlaný, mletý, mixovaný, do špaget si dává nítě z čalounění, na prach rozdrčenou kastli sype do polívky, mezi řečí žvejká rozřezaný duše -

GAMAL: Duše?! - Duše, co to melete?

DUŠE: Ale to jsou fakta! Kdybyste to sledovali, což by vzhledem k vaší branži bylo jenom slušný, tak byste to věděli! A taky, že lidi skáčou z letadla bez padáku a hážou čerstvým kravincem na terč a sjížděj Niagáru zavázaný v pytli -

GAMAL: Duše, krotte se, tady je úřední místnost!

DUŠE: - a teď považte, jakou má někdo kliku! Jeden chlápek škytá bez přestávky šedesát sedm let. Jedna ženská zas deset let

kejchá. Nemusej nic umět, netrénujou... a v Guinnessovce jsou!

GAMAL: Duše! Snad nechcete říct, že byste chtěla deset let kýchat jen kvůli nějaké... knize?

DUŠE: Já? Klidně! Kejchat, škytat, kokrhat a kdákat. A to si pište: každéj by to chtěl!

GAMAL: Ale... co je v tom za smysl?

DUŠE: Za smysl, za smysl! Lidi chtěj bejt nesmrtelný, ne?

Cinknutí vypadlého brku.

GAMAL (zaraženě): Vy... snad žertujete, Duše. Co chtějí být?

DUŠE: Nesmrtelný! Po ničem jiným víc netoužej. To nevíte? Vy, anděl?

GAMAL: Ale proč?

DUŠE: Já vím, že vám to třeba zní divně, ale... Když vy to už máte jasný. Jako že víte, že nějaká věčnost je. To my tam dole si tím nejsme zas tak jistý. To byste se divil, kolik lidí vám řekne, že po smrti je ric pic nic!

GAMAL: A vy... Také toužíte být nesmrtelná?

DUŠE: Jasně! (Škemrá.) Tak mi to nekažte, jo? Pustte mě na pito-
mech deset minut! Pět! Já se vrátím, přísahám, bez remcání
vám umřu, ale pochopte to, mně teď běží oddechová pauza!
Za chvílku mě diskvalifikujou! Vždyť ten rekord mám na
dosah ruky a zas ho udrápne ta můra Jonesová!

GAMAL: Kdo?

DUŠE: Jonesová. Taková mihule bledá, ctižádostivá! Loni zpívala
třicet hodin osm minut. Do háje, pusťte mě tam a já ten re-
kord urvu!

GAMAL: A vy jste lepší než ta... Jonesová?

DUŠE (pauza, pak nevěrohodně): Jo.

GAMAL (šeptem): Duše lže. Nevím, jak to poznám, ale peří se mi
ježí jako kočce srst.

DUŠE: Co na mě tak koukáte?

GAMAL (šeptem): Kolik století jsem neslyšel nikoho zalhat? An-
dělé nelžou. Nikdy. (Vzdychne.) Jenom zpívají a zpívají.

DUŠE (vzdychne): Ach jo. Já zapomněla, že jste vševědoucí. Tak
dobře, nejsem lepší. Ale dejte mi aspoň šanci, jo?

GAMAL (šeptem): Nejsem vševědoucí. Ani nevím, koho mi Duše
tak strašně připomíná... ale moc si na to toužím vzpomenět...
(Zaraženě.) Toužím?! Andělé přece netouží!

DUŠE: Tak už na mě tak nekoukejte! Všechno přiznám. Jsem béčko, no!

GAMAL: Co jste?

DUŠE: No to se tak říká. Druhá jakost. Bé! Áčko je sólista. Béčka stojej deset kroků za ním, v tlumeném světle, aby na ně nebylo moc vidět, a nenápadně mručeť do taktu! To vy nemůžete chápat, když jste anděl! A co já? Víte, kdy já naposled zpívala sólo? V první třídě, Kočka leze dírou. Od té doby jsem ve sboru, zhruba v pátý řadě. Jsem slavná asi jako noha od stolu. (*Vybuchne.*) A to mi mělo stačit? Celej život? Když jsem si přiznala, že jsem prostě béčko, rozhodla jsem se tu věčnost urvat po svém. (*Zasměje se.*) Začala jsem s třešňovejma peckama.

GAMAL (*šeptem*): Třešňová pecka?! To znám! Třešňová pecka -

DUŠE: To je náhodou solidní disciplína. Taky z Guinnessovy knihy. Plivání pecek na dálku. Já z toho zpěvu měla slušnej odpal. Pořádně plivnout, to chce trénovaný břišní svaly.

GAMAL (*šeptem*): Kdysi dávno, dávno, dávno... někdo po mně plivl třešňovou pecku... trefil mě do levého křídla... Vypadl mi brk.

Ozve se cinknutí vypadnuvšího brku.

DUŠE: Furt lepší než jíst na rekord feferonky. Na to se dá klidně umřít v křečích. - Hele, vypadl vám brk!

GAMAL (*šeptem, vykřikne*): Dcera lidská! Seděla na třešni, smála se do slunka a takovým sladce chraptivým hláskem řekla: Hele, vypadl vám brk!

DUŠE: Je krásnej. Jako stříbrnej. (*Zacinká jím, zasměje se.*) Jé, a cinká!

GAMAL (*šeptem*): Jé, a cinká! zavolala na mě. Můžu si ho nechat? Ty jsi anděl, vid'?

DUŠE: Jo, ty pecky. Jasně že jsem se neproplivla ani do semifinále. Běčko! Jako vždycky: běčko! Proto tak toužím po tom rekordu. Aspoň jednou bejt nejlepší, to je jedno v jaký pitomině... Aby svět nezapomněl moje jméno. Vždyť to je děsný, když na vás všichni zapomenou. To je horší než bejt mrtvej, ne?

GAMAL (*šeptem*): Jak jsem na ni jen mohl zapomenout? Dcera lidská... pusu měla sladkou od třešňové šťávy... Anděli! řekla. Chceš pusu, anděli?

DUŠE: Posloucháte mě vůbec?

GAMAL: Ovšem. A získala jste ten... rekord?

DUŠE: Neposloucháte!

GAMAL (*šeptem*): Lechtala mě tím brkem na nose a na krku a... (*Trochu se zasměje.*)

DUŠE: Co je to s váma? Co se tak vrtíte?

GAMAL (*šeptem*): To se nesmí, říkal jsem jí. Ty jsi dcera lidská, já jsem anděl! A ona mi šeptala: Ty jsi ten nejlepší anděl v celém nebi... nebo nejsi? (*Nahlas.*) Jsem!

DUŠE (*nechápatě*): Co jste? Hele... vy jste trochu mimo, co?

GAMAL (*šeptem*): Byla krásná... byla tak krásná, že jsem chtěl být v jejích očích první ze všech... Nechtěl jsem jí přiznat, že jsem v nebi jen poslední poskok, sotva opeřené bílé kuře, které je na světě poprvé.

DUŠE: Cívíte na mě jak na video. Děje se něco?

GAMAL (*šeptem*): Chtěla mít anděla, aby jí všichni záviděli. Brečela, že je jen poslední děvečka... A žádný chlap nesnese vidět dceru lidskou brečet. (*Užasle.*) Co jsem to řekl? Chlap?

DUŠE (*udiveně*): Zvedaj se vám křídla. Vy budete létat?

GAMAL (*šeptem, nadšeně*): Ano, chlap! Teď jsem si vzpomněl! Správně, chlap!

DUŠE: Pomoc! Já teprv teď koukla na hodinky! Moje pauza už je málem v háji! Do minuty se musím dát do zpěvu!

GAMAL se tiše směje.

DUŠE (*křičí*): Nevznášejte se tu, sakra, probudte se! Pustte mě tam! Za moment mě diskvalifikujou! (*Pohoršeně.*) Čemu se smějete?

GAMAL (*šeptem*): Jak je to dávno? (*Vzdychne.*) Patnáct... patnáct set let.

DUŠE (*křičí*): Jste hluchej? Už mám jen pár vteřin!

GAMAL (*vzpamatuje se*): Cože?!

DUŠE: Čtyři, tři, dva, jedna... Ted'!

Ozve se vrzání poklopu.

GAMAL: Co to děláte? Okamžitě zavřete ten poklop!

DUŠE (*křičí do větru a dálky*): Jonesová! Ty prašivko! Tak si ten rekord sežer! (*Propukne v prudký pláč.*) A je po všem! Mně už chybělo tak málo a byla bych do smrti šťastná, i kdybych hned umřela, tak by to stálo za to –

GAMAL (*vyplašeně*): Duše... no tak... nebrečte mi tu, Duše –

DUŠE (*brečí*): Co já z toho života měla, ve sboru v pátý řadě, v soutěžích do semifinále, ve sportu náhradnice, v lásce taky –

GAMAL: Tohle mi nedělejte!

DUŠE: Vždyť já vůbec nežila, furt jsem se honila za nějakou slávou... já byla pitomá, bóže, jak já byla pitomá, kdybych se tam mohla na chvílunku vrátit, já bych se na všechny rekordy vykašlala, celou věčnost bych dala za rok normálního života!

GAMAL (*šeptem*): Teď Duše nelže. Nevím, jak to poznám, ale ježí se mi peří... (*Nahlas.*) Duše! No tak! Vždyť svět je... no, jak jste to řekla? Díra vesmíru?

DUŠE: Blbost! Kdo vám to nakukal? Svět je krásnej! (*V breku se malinko zasměje.*) No jo. Aspoň doufám, že tenhle cajdák tu nemáte v repertoáru! (*Vysmrká se.*) Já vím, je pozdě. Tak už jsem mrtvá, no. To budu teďka zpívat v tom vašem příšerném sboru? Zase někde v pátý řadě, co? Běčko halt zůstane běčkem i v nebi!

GAMAL: Kde?!

Zvuk mnoha vypadlých brků.

GAMAL (*šeptem*): Ale tady není nebe. Tady je peklo.

DUŠE: Co je? Nekomplepte se jak ratlák, vypelicháte!

GAMAL: Duše, poslyšte... otevřte zase ten poklop.

DUŠE: A proč?

GAMAL: Tiše. Vlezte tam nohama napřed.

DUŠE: Cože? To jako... Vy byste mě jako fakt pustil zpátky?

GAMAL: Jestli chcete. Když vás diskvalili... prostě když už tu Jonesovou netrhnete.

DUŠE: Jonesová? Ta je mi takhle volná! Celá Guinnessovka je mi volná! Gumieli, ty seš ten nejlepší anděl v celým nebi! Chceš pusu, anděli?

Zvuk polibku.

GAMAL (*rozechvěle*): Gamaliel. Jmenuji se Gamaliel.

DUŠE: A to máš fuk, mý jméno si taky nikdo nezapamatuje. Tak můžu tam vlízt? Vážně?

GAMAL: Oni vás ještě vzkřísí. Lezte, ať to stihnete.

DUŠE: No jo... já jsem v klinický smrti, že jo? (*Najednou se nadchne.*) Moment! Moment! Ale... to by taky moh bejt rekord! Jak tu s tebou trčím dlouho? Tak dlouhá klinická smrt v Guinnessovce zaručeně není, co?

GAMAL: Já nevím. Lezte, honem!

DUŠE: To je skvělý! Gumieli! Tak já v tý knize přece jenom budu! Nohama napřed, jo?

Zvuk poklopu a svist odlétající DUŠE.

GAMAL (*vzdychne*): Nepamatuje si ani moje jméno... dcera lidská...

POSEL (*z dálky se blíží*): Gamalieli, Gamalieli! Připrav Duši k transportu k Trůnům!

Otevrou se dveře, monotónní SBOR rázem zesílí.

POSEL (*překvapeně*): Kde je? No kde je Duše? No kde je?

GAMAL (*šeptem*): To bude malér. Ale koneckonců, co mně můžou udělat? (*Nahlas.*) Je pryč.

POSEL: Ona ti utekla?

GAMAL: Neutekla. Já ji pustil.

POSEL: Cóóó?!! Nééé! Fááákt? Tý, to je průůůšvih! No svišti k Trůnům! To si vypiješ!

Máchání křídel. Falešný SBOR zesiluje.

GAMAL (*šeptem*): Co mi Trůny můžou? Dohromady nic. Já, padlý anděl Gamaliel, potrestaný za to, že miloval dceru lidskou, si v pekle odpykávám absolutní trest.

POSEL: Téda, ty to schytáš!

GAMAL (*šeptem*): Absolutní trest je totiž věčnost. Budu zpívat a zpívat... navždy a věčně, nesmrtelný jako každý anděl...

POSEL: A pročs ji pustil? Ty jsi nevěděl, že se to nesmí?

GAMAL: Ále... začla brečet. A žádnéj chlap nemůže vidět ženskou brečet.

POSEL: Chlap? Jakej chlap? (*Náhle závistivě vzdychne.*) Jo... tak! Ty máš stejně z pekla štěstí, chlape! Tak leť!

SBOR vygraduje v jásavé fanfáře.

Křestní list

Osoby a obsazení:

Anděl Gamaliel: Ondřej Kepka

Anděl Posel: Jaroslav Kepka

Duše: Barbora Hrzánová

Sbor: Martina Kritznerová, Michaela Fadhilová, Štěpánka Burianová, Milena Kontová

Režie: Hana Kofránková

Dramaturg: Jarmila Konrádová

Premiéra: 26. 12. 1995 (Český rozhlas, stanice Vltava)

Ediční poznámka

Součástí tištěné předlohy této e-knihy je kromě vlastního textu díla také doslov Jitky Škápíkové a fotografická příloha; tyto materiály do e-knihy nepřejímáme z licenčních důvodů.

Redakce MKP

Daniela Fischerová
Velká vteřina

Edice Drama

Ilustrace na obálce Kaspone/Shutterstock.com

Korektura Adéla Lapáčková

Technická redakce Petra Kučerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 6. 9. 2024

ISBN 978-80-274-4112-9 (epub)

ISBN 978-80-274-4113-6 (pdf)

ISBN 978-80-274-4114-3 (prc)